

2022 ANNUAL REPORT

รายงานประจำปี 2565
หน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

หน่วยบริหารและจัดการทุน

ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

รายงานประจำปี 2565

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ดำเนินการโดย

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

พิมพ์ครั้งแรก

มีนาคม 2566

สงวนลิขสิทธิ์

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

319 อาคารจัตุรัสจามจุรี ชั้น 14 ถนนพญาไท แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0-2109-5432 ต่อ บพท.

โทรสาร 0-2160-5438

อีเมลสารบรรณกลาง รับ-ส่ง หนังสือราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ : sarabanpmua@nxpo.or.th

อีเมลติดต่อสอบถามข้อมูล : pmua@nxpo.or.th

บรรณาธิการ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

กองบรรณาธิการ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

จัดทำเนื้อหา ออกแบบ และควบคุมการผลิต

Studio Dialogue

หจก. สตูดิโอ ไดอะล็อก 2469/8-9 ชั้น 2

ถนนเพชรบุรี บางกะปิ ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

e-mail: contact@studiodialogue.com

พิมพ์ที่

บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด

45/12-14, 33 หมู่ 4 ถนนบางกรวย-จตุจักร

ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย

จังหวัดนนทบุรี 11130

สารบัญ

10

ความเป็นมา

12

เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ

14

โครงสร้างองค์กร

18

นโยบายและยุทธศาสตร์
ด้านการบริหารและจัดการทุน

24

การวิจัยและสร้างนวัตกรรม
เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่
และลดความเหลื่อมล้ำ

28

ยุทธศาสตร์ที่ 1

ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ และแม่นยำ

- แผนงาน “การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”

48

ยุทธศาสตร์ที่ 2

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาคน และกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นที่และทุนทาง วัฒนธรรม

- แผนงาน “ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
- แผนงาน “การพัฒนาพื้นที่ด้วยองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัย”
- แผนงาน “ตัวแบบเชิงธุรกิจเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากรองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ”

78

ยุทธศาสตร์ที่ 3

การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้”

- แผนงาน “การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่”
- แผนงาน “การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ
- แผนงาน “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา”

102

สรุปผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2565

- ประสิทธิภาพจากการบริหารและจัดการงบประมาณ
- ประสิทธิภาพจากการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม
- การขับเคลื่อนและผลักดันเชิงนโยบายสำคัญ

120

การดำเนินงานปีงบประมาณ 2566

124

รายงานการเงินในปีงบประมาณ 2565

สารจาก

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ได้ดำเนินการเข้าสู่ปีที่ 4 และจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้ริเริ่มแผนงานที่สำคัญหลายประการที่ตอบสนองนโยบายทิศทางของประเทศซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ว่าด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ และสอดคล้องกับกรอบการทำงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน คือฉบับที่ 13 ในการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมด้วยยุทธศาสตร์ที่สำคัญเริ่มจากระดับจุลภาค (Micro Level) ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ 1 “ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”** ยุทธศาสตร์ที่ 2 **“การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาคนและกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม”** มุ่งเน้นในระดับครัวเรือนยากจน เจาะเข้าหาระดับกลุ่มอาชีพ ครัวเรือนได้มวลรวมของชุมชน และระดับตำบล อำเภอ ที่ให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและส่งต่อเข้าสู่ระบบการช่วยเหลือกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน กลุ่มชุมชน ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเกิดการยอมรับปรับใช้นวัตกรรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะปัจจุบัน และระดับมหภาค (Macro Level) ใน **ยุทธศาสตร์ที่ 3 “การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้”** คือ เมือง ท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค ซึ่งเป็นการพัฒนาเชิงโครงสร้างและการจัดการ “ระดับเมือง” เพื่อดึงความเจริญและกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยการสร้างกลไกการขับเคลื่อนใหม่ (New Engines of Growth) ต่อการพัฒนาพื้นที่ระดับท้องถิ่น (Local Government) และจังหวัด (Provincial Government) นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการพื้นที่เฉพาะ เพื่อยกระดับระเบียบเศรษฐกิจที่นำไปสู่การเพิ่มมูลค่าการลงทุนของพื้นที่ท้องถิ่น จนเกิดความสำเร็จเชิงรูปธรรมในพื้นที่ และผลักดันสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อน “งานวิจัยเชิงพื้นที่” หรือ “Area Based Research”

งานวิจัยของหน่วย บพท. จะกลายเป็นฐานทุนสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาและต่อยอดเพื่อที่จะพลิกโฉมประเทศไทยได้ ด้วยการออกแบบและเพิ่มบทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ทั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้มีส่วนร่วมชัดเจนขึ้น และคิดเชื่อมโยงกับการขอตำแหน่งงานวิชาการ รับใช้สังคม จะช่วยพัฒนาประเทศได้อย่างมาก อีกทั้งมีบทบาทสำคัญในการสร้างองค์ความรู้พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศให้เป็นกำลังสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ร่วมกับภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคม โดยเฉพาะช่วงเวลาที่ทำทายของประเทศไทย ในการปรับตัวรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การสร้างความรู้ยุคใหม่ด้วยนวัตกรรมและวิทยาศาสตร์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งต่อการแข่งขันของผู้ประกอบการ การพัฒนาทักษะคนทำงาน และการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ต่อยอดภูมิปัญญาไทยสู่สากล การพัฒนาเชิงพื้นที่ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้บ้านเมืองเรามีความเข้มแข็ง จากฐานทุนวัฒนธรรม ฐานทรัพยากร เพราะคนในพื้นที่ ดังนั้น หน่วย บพท. จึงเป็นหน่วยงานที่สร้างองค์ความรู้เชิงพื้นที่ (Area Based Knowledge) พัฒนานักวิจัยเชิงพื้นที่ เกิดผู้นำที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ (Change Agent) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเชิงพื้นที่ แต่ไม่ได้ตัดขาดจากศาสตร์และศิลป์ ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางความรู้ของประเทศที่สำคัญสามารถนำมาใช้ต่อยอดการพัฒนาของประเทศอีกทางหนึ่ง รวมทั้งทำให้เกิดชุดความรู้ที่สามารถส่งออกสู่ระดับสากล และผลักดันเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำ

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สารจาก

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร

ประธานกรรมการบริหารหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ปีที่ 3 ของการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ หรือ บพท. หน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน ภายใต้การกำกับดูแลของสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พัฒนาการบริหารและจัดการงานวิจัยและนวัตกรรม (Research Management) ที่เป็นระบบและอย่างมีระบบ (Systemic and Systematic) มีความโปร่งใส ขับเคลื่อนด้วยคุณภาพ

หน่วย บพท. ทำงานภายใต้แพลตฟอร์มที่ 4 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 - 2570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 - 2565 ด้วยการใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ (Area Based Collaborative Research) “เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม”

การดำเนินงานที่ผ่าน หน่วย บพท. สร้างผลลัพธ์ที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อครอบคลุมคนในสังคมหลายกลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจน ที่ถูกมองข้าม ละเลย จากการพัฒนากระแสหลักและกระแสเดิม จาก “ยุทธศาสตร์จัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ” 2) กลุ่มอาชีพและกลุ่มชุมชน ที่มีพื้นที่ยื่นจำกัดและมีโอกาสที่น้อยในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม จาก “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาคนและกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นที่ถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม” และ 3) กลุ่มจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามเส้นทางจัดการเชิงพื้นที่และการกระจายอำนาจ ตามบทเรียนของสังคมทั่วโลกที่พัฒนาได้สำเร็จ และเส้นทางที่มีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อกำหนดอนาคตและจัดการชีวิต จาก “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้”

บทบาทสำคัญยิ่งของหน่วย บพท. ในฐานะหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ คือการผลักดันและหนุนเสริมให้หน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ให้ประชิดและทำงานร่วม (Engage) กับพื้นที่มากที่สุด ตามบทบาทและภารกิจของหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย ตื่นรู้ ตระหนัก ทำงานเพื่อสังคม รวมทั้งกระตุ้นให้สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) จากคนในพื้นที่ นักจัดการพื้นที่ ระบบจัดการเชิงพื้นที่ นิเวศวิทยาการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ส่งเสริมการระเบิดจากภายใน เป็นกลไกหลักเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน ต้องใช้ประสบการณ์วิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่จากคนสองกลุ่มคือ คนจากนอกพื้นที่ ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิจัยและภาคีเครือข่ายของหน่วย บพท. และสำคัญที่สุดคือกลุ่มที่สอง ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ สร้างและขับเคลื่อนผลงานเกิดรูปธรรมความสำเร็จ สู่การสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและยั่งยืน

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณหน่วยงานในระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ทุกหน่วยงานที่ร่วมสร้างงานวิจัยและขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ และยกระดับคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของคนในสังคมฐานรากของประเทศ

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
ประธานกรรมการบริหาร
หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

สารจาก

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่หรือ บพท. ภายใต้การกำกับดูแลของสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้วางยุทธศาสตร์และนโยบายการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 - 2570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 และนำไปสู่การกำหนดทิศทางนโยบายการยกระดับการขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องกับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566 - 2570

ผลการขับเคลื่อนงานตามยุทธศาสตร์ของหน่วย บพท. เป็นฐานทุนสำคัญที่ใช้แก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยแพลตฟอร์มจากงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญของหน่วย บพท. อาทิ (1) แพลตฟอร์ม “แก้ไขปัญหาคาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ” ซึ่งสามารถค้นหาคนจนและส่งต่อความช่วยเหลือให้เข้าสู่ระบบสวัสดิการของภาครัฐแล้วมากกว่า 15,331ครัวเรือน ประเมินเป็นมูลค่ารวม 198.85 ล้านบาท (ข้อมูล ณ 22 พ.ย. 2565) จาก “ยุทธศาสตร์จัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ” (2) แพลตฟอร์ม “การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรถิ่น” ทำให้ผู้ประกอบการรอดพ้นจากภาวะวิกฤตโควิด 19 รายได้สูงขึ้นร้อยละ 4 กำไรเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 สภาพคล่องมีเงินเก็บสำรองฉุกเฉิน 3.2 เท่าต่อเดือน รวมหนี้ลดลงร้อยละ 7 (จากข้อมูล 156 ธุรกิจที่บันทึกข้อมูลอย่างต่อเนื่อง) จากยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาคนและกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นที่ถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม” (3) แพลตฟอร์ม “การพัฒนาเมืองและการเติบโตใหม่” ทำให้เกิดการพัฒนาเมืองผ่านบริษัทพัฒนาเมืองจำนวน 20 เครือข่าย พร้อมชุดข้อมูลเปิดด้านการพัฒนาเมือง จำนวน 43 ฐานข้อมูล และการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านปฏิบัติการ “นักพัฒนาเมืองระดับสูง หรือ พมส.” บนฐานงานวิจัยในประเด็นปฏิบัติการพัฒนาระบบและกลไกการนำข้อมูลมาสร้างมูลค่าและคุณค่า เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาองค์ความรู้และกลไกการเปลี่ยนแปลงองค์กรกระบวนการทำงานสู่ดิจิทัลอย่างเหมาะสม จากยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้”

นอกเหนือจากการขับเคลื่อนงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายของสังคม หน่วย บพท. ยังขับเคลื่อนงานจนเกิดการผลักดันผลงานไปสู่ภาคนโยบายที่สำคัญ อาทิ (1) การขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ทำให้เกิด หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2) นโยบาย “เมืองปุทะเลโลกปัตตานี” จากผลงานวิจัย การสร้างตัวแบบทางธุรกิจและสร้างห่วงโซ่การผลิตปุทะเลเพื่อเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจชนิดใหม่ของจังหวัดปัตตานี โดยศูนย์บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) นำผลงานวิจัยไปปรับใช้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2563 - 2565 ในกลยุทธ์ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจแผนที่ 8 การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพและการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการที่ 3 โครงการเมืองปุทะเลโลก ซึ่งเป็นนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะขยายผลไปยังจังหวัดสงขลา นราธิวาส สตูล และปัตตานี เป็นต้น

หน่วย บพท. มุ่งเน้นการดำเนินงานสร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับประชาคมวิจัย จากความร่วมมือของภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ ทำให้กลไกและคนในพื้นที่เติบโตได้ด้วยตนเองและยั่งยืน หน่วย บพท. ขอขอบคุณหน่วยงานทุกภาคส่วนที่ร่วมดำเนินงาน สนับสนุนและขับเคลื่อนจนเกิดรูปธรรมความสำเร็จทั้งเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย ยังประโยชน์กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ขอให้เป็นผลบุญย้อนกลับไปสู่ทุกผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับพื้นที่ในประเทศไทย

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ความเป็นมา

การปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในปี พ.ศ. 2562 ทำให้เกิดการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พร้อมด้วยหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน (Program Management Unit; PMU) 3 หน่วยใหม่ขึ้นในระบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ประกอบด้วย (1) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) (2) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนากำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (บพค.) และ (3) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้หน่วยบริหารและจัดการทุน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปัจจุบันหน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้านทั้ง 3 หน่วยอยู่ระหว่างกระบวนการเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรมมหาชน

หน่วยบริหารและจัดการทุนเฉพาะด้าน จัดตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ตามข้อบังคับคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (กอวช.) ว่าด้วยหน่วยบริหารและจัดการทุน พ.ศ. 2562 โดยหน่วยบริหารและจัดการทุนด้วยการพัฒนาระดับพื้นที่ หรือ บพท. จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาชุมชน หรือท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการรายใหม่ ธุรกิจขนาดเล็ก วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคมในระดับพื้นที่ ด้วยการบริหารและจัดการแผนงานวิจัยที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุน ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และแหล่งทุนอื่นๆ ของประเทศ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อผูกพันการรับทุนอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์สำคัญ (Objectives and Key Results: OKRs) ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 - 2570 แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 - 2565

¹ อ้างอิงตามข้อบังคับคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ว่าด้วยหน่วยบริหารและจัดการทุน พ.ศ. 2562 และความเป็นมาหน่วยบริหารและจัดการทุนที่จัดตั้งขึ้นใน สอวช. ภายใต้การกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัย (http://www.nxpo.or.th/A)

“

บพท. เป็นหน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยการใช่วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

”

วิสัยทัศน์และพันธกิจ²

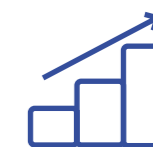
เป้าหมาย

กระจายความเจริญ
และสร้างความเข้มแข็ง
ของเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น
ด้วยความรู้และนวัตกรรม

วิสัยทัศน์

ทุกพื้นที่นำความรู้กระบวนการเรียนรู้จากงาน
วิจัยและนวัตกรรมไปปรับใช้เพื่อการพัฒนา
เศรษฐกิจฐานรากและลดความเหลื่อมล้ำ
และแก้ไขปัญหาสำคัญที่สอดคล้องกับบริบท
พื้นที่และการเปลี่ยนแปลง

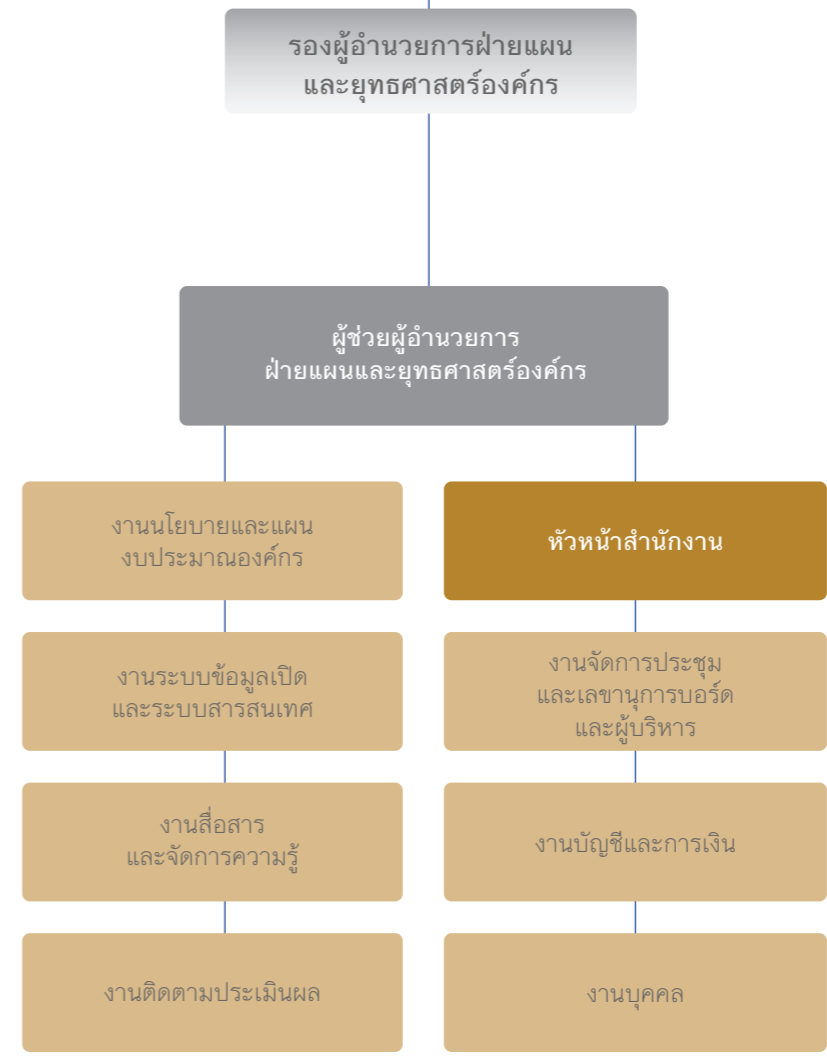

พันธกิจ

การจัดสรรทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิง
พื้นที่ การพัฒนาชุมชน หรือท้องถิ่น ที่มีวัตถุประสงค์
ให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิต
ที่ดีและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของผู้ประกอบการรายใหม่ ธุรกิจขนาดเล็ก วิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และ
วิสาหกิจสังคมในระดับพื้นที่

² อ้างอิงตามข้อบังคับคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติว่าด้วยหน่วยบริหารและจัดการทุน พ.ศ. 2562

โครงสร้างองค์กร³

³ อ้างอิงตามมติเห็นชอบโครงสร้างการบริหารหน่วย บพท. จากการประชุมคณะกรรมการบริหารหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ ครั้งที่ 7/2565 เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2565

คณะกรรมการบริหารหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรณ์
ที่ปรึกษา

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
ประธานกรรมการ

นางสาวดวงพร เสงบุญยพันธ์
ที่ปรึกษา

ดร.สีลาภรณ์ น้วสวาย
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายณัฐพงษ์ จารุวรรณพงศ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(7 พฤศจิกายน 2562 - 10 พฤศจิกายน 2564)

รศ.รติดา พัทธราวิช
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(7 มิถุนายน - 31 ตุลาคม 2565)

ดร.กิติยงค์ พร้อมวงศ์
ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบาย
การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา
ผู้อำนวยการหน่วยบริหาร
และจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

ผู้บริหารหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

รศ.ดร.ปูน เทียงบูรณธรรม
รองผู้อำนวยการ
ฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์องค์กร

ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา
ผู้อำนวยการหน่วยบริหาร
และจัดการทุนด้านการพัฒนา
ระดับพื้นที่

รศ.อิสยา จันทรวิตยานุชิต
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโปรแกรมวิจัย
และรักษาการผู้อำนวยการฝ่ายสนับสนุน
ทุนวิจัยและนวัตกรรม โปรแกรมที่ 14
(3 เมษายน 2564 - 31 มีนาคม 2565)

ผศ.ดร.พิชญลีนี อริยธนะกดวงค์
รักษาการรองผู้อำนวยการ
ฝ่ายบริหารโปรแกรมวิจัย
(1 มิถุนายน - 31 สิงหาคม 2565)

นายบุญเยี่ยม เหลาสะอาด
รักษาการผู้อำนวยการ
ฝ่ายสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม
โปรแกรมที่ 14
(1 มิถุนายน - 30 พฤศจิกายน 2565)

รศ.ดร.ศุภวดีนากกร วงศ์ธนวุธ
รักษาการผู้อำนวยการ
ฝ่ายสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม
โปรแกรมที่ 15

ผู้บริหารและพนักงานหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

น.ส.ดวงพร ปานอุทัย
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หน่วย บพท.
ฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์องค์กร

น.ส.ดารารัตน์ โพธิ์รักษา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายบริหารโปรแกรมวิจัย หน่วย บพท.

น.ส.มัตติกา ปรามาธิกุล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายบริหารโปรแกรมวิจัย หน่วย บพท.

น.ส.อติมาพร แก้วกำเหนิด
หัวหน้าส่วน หน่วย บพท.

น.ส.อุษณี เอ่งล่อง
นักวิเคราะห์อาวุโส หน่วย บพท.

ดร.สุนิรัตน์ วัฒนาศิลากรณ์
นักวิเคราะห์อาวุโส หน่วย บพท.

น.ส.วิไลรัตน์ โกสุพรรณ
นักวิเคราะห์อาวุโส หน่วย บพท.

น.ส.จิตกีนันท์ เขียววรรณ
นักวิเคราะห์ หน่วย บพท.

น.ส.สุทธิดา มณีกุล
นักวิเคราะห์ หน่วย บพท.

นายฉัตรวุธ แสนทวีสุข
นักวิเคราะห์ หน่วย บพท.

น.ส.รัชชนก สทวรรักษา
นักวิเคราะห์ หน่วย บพท.

น.ส.จิตราพรธม รัตนวงษ์
นักวิเคราะห์ หน่วย บพท.

น.ส.ภักนิชชา พูลสิน
นักวิเคราะห์ หน่วย บพท.

น.ส.รุ่งทิพย์ อินทวงษ์
เจ้าหน้าที่สนับสนุนอาวุโส
หน่วย บพท.

น.ส.นिरนาท หมั่นเร็ว
เจ้าหน้าที่สนับสนุน หน่วย บพท.

น.ส.ปาริชาติ ราชวงษ์
เจ้าหน้าที่สนับสนุน หน่วย บพท.

นายปงกกร รุ่งแก้วกิติ
เจ้าหน้าที่สนับสนุน หน่วย บพท.

นโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านการบริหารและจัดการทุน

หน่วย บพท. จัดสรรทุนวิจัยและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการรายใหม่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อขับเคลื่อนให้กลไกในพื้นที่มีความเข้มแข็ง การสร้างผู้นำ พร้อมกับการพัฒนาคนในพื้นที่ให้สามารถจัดการตนเอง และสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ (Change Agent) ได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมของหน่วย บพท. จึงได้นำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาประเทศที่จะกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตาม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” รวมถึงแผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ มาวางกลยุทธ์การขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมให้ครอบคลุมทุกมิติ ดังนี้

1. มิติการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา

- **กลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจน**
แก้ไขปัญหาความยากจนและส่งเสริมความช่วยเหลือ
- **กลุ่มอาชีพ**
สร้างเศรษฐกิจในชุมชนและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการรายใหม่ ธุรกิจขนาดเล็ก วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม บนฐานทุนวัฒนธรรมและทรัพยากรพื้นถิ่น
- **กลุ่มชุมชน**
ให้ชุมชนเกิดการยอมรับปรับใช้นวัตกรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะปัจจุบัน

2. มิติการกระจายศูนย์กลางความเจริญ

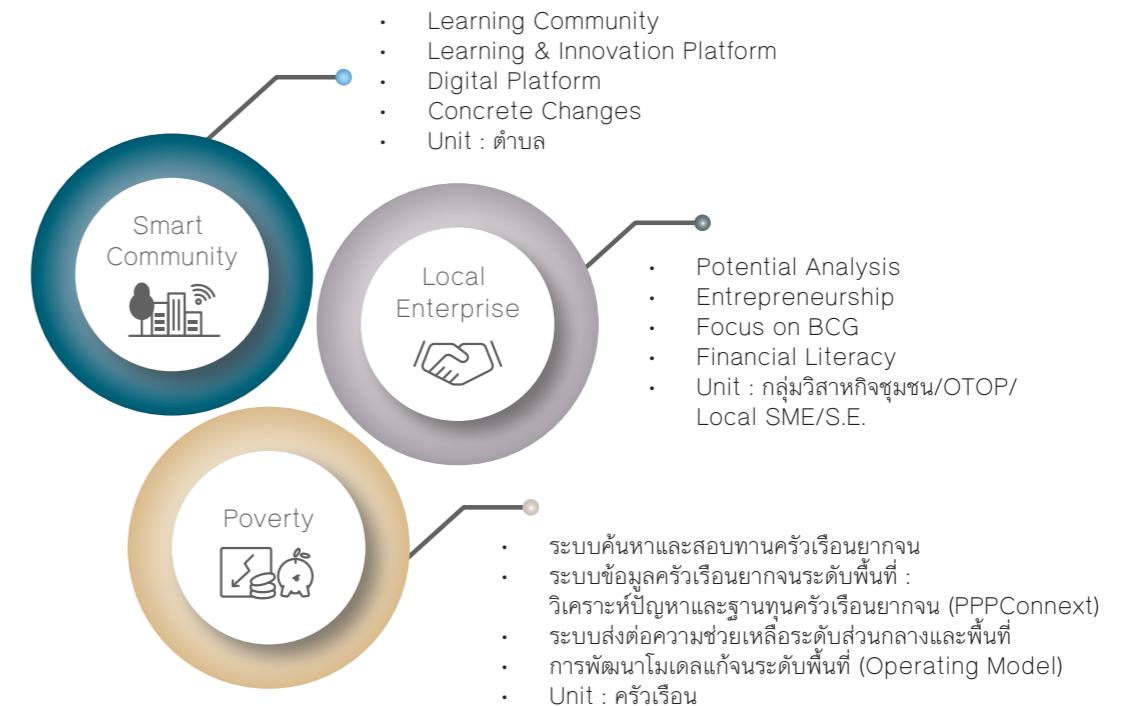
กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา

- **เมือง ท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค**
ซึ่งเป็นการพัฒนาเชิงโครงสร้างและการจัดการ “ระดับเมือง” เพื่อดึงความเจริญทางเศรษฐกิจภายในจังหวัด สร้างกลไกพัฒนาพื้นที่ให้กับหน่วยงานระดับท้องถิ่น (Local Government) ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานระดับตำบลและเทศบาล รวมถึงการจัดการเรื่องเฉพาะกิจในพื้นที่เฉพาะ เช่น พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่พรมแดน และพื้นที่ชายแดนใต้ (ดังภาพที่ 1)

นโยบายและกลยุทธ์การขับเคลื่อน Area-Based Strategic Programs

Micro Level

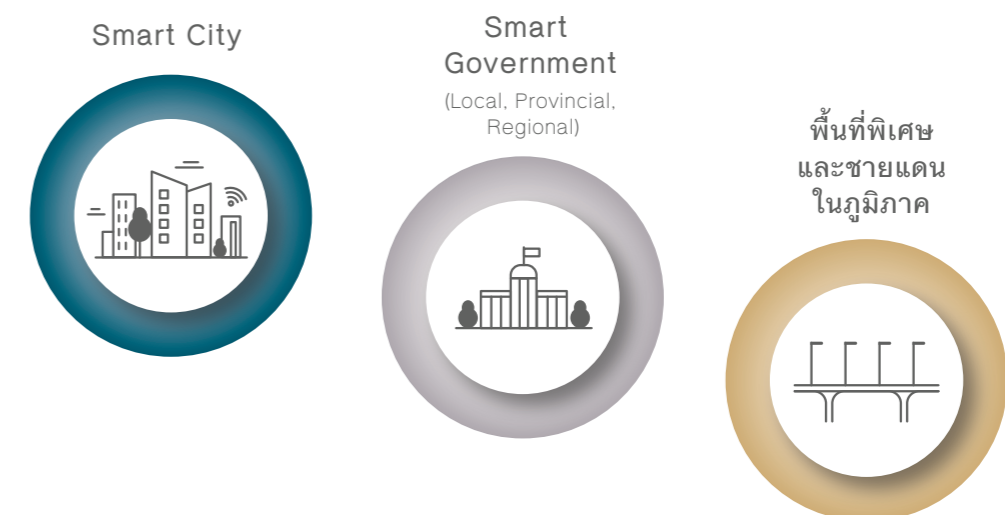
เศรษฐกิจฐานรากและลดความเหลื่อมล้ำ

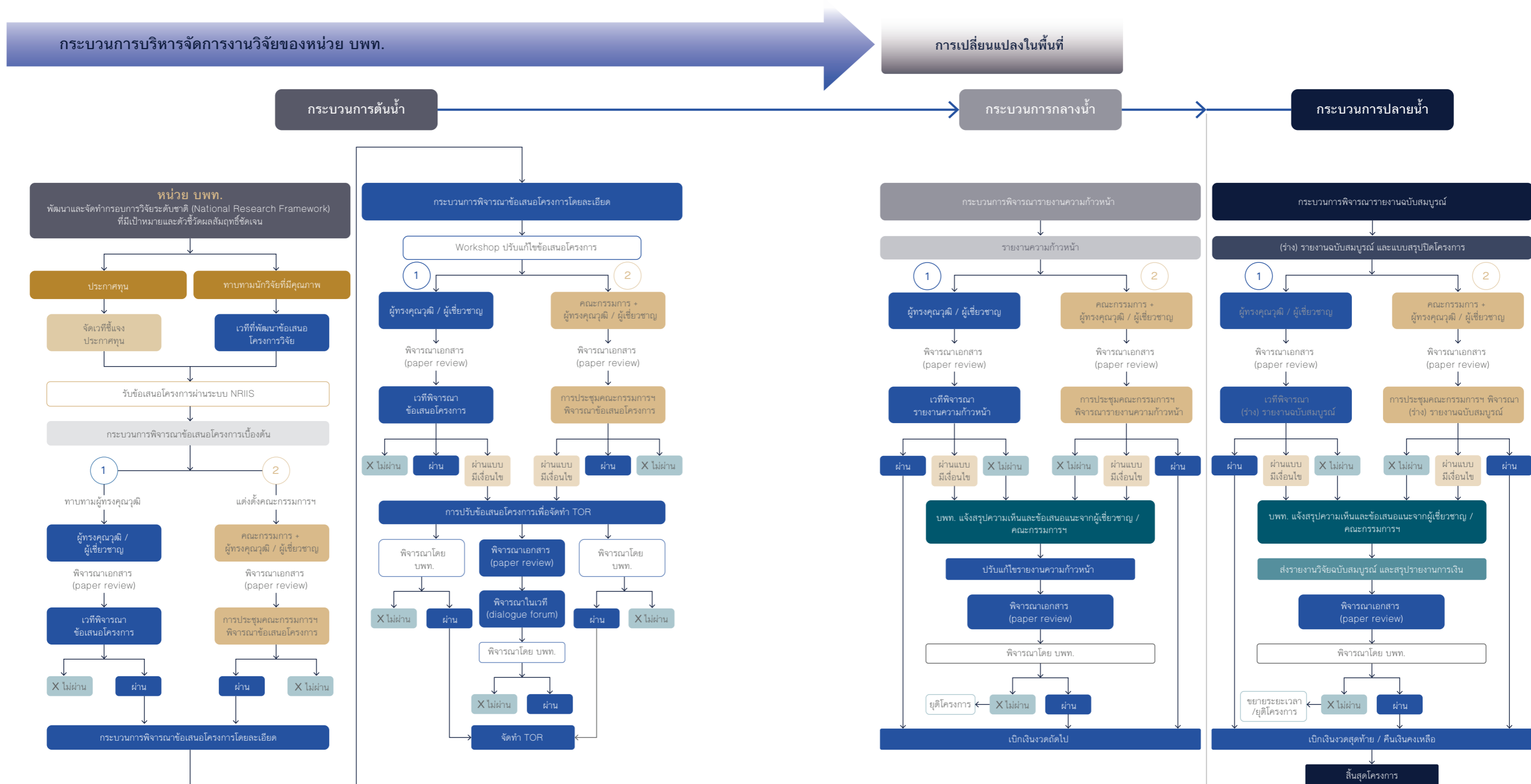
Macro Level

กระจายศูนย์กลางความเจริญและเมืองนำอยู่

- Smart growth charter
- Data-driven planning
- กองทุนรักบ้านเกิด
- กลไกการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
- ขีดความสามารถใหม่ของท้องถิ่น
- ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมในพื้นที่พิเศษ และชายแดนในภูมิภาค
- Unit : ท้องถิ่น เมือง จังหวัด กลุ่มจังหวัด ภูมิภาค

ภาพที่ 1 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานวิจัย เพื่อพัฒนาพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ หน่วย บพท.

ภาพที่ 3 กระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วย บพท.

การวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ และลดความเหลื่อมล้ำ

ปีงบประมาณ 2565 หน่วย บพท. ได้รับมอบหมายหลักให้บริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมในแพลตฟอร์มที่ 4 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งมุ่งเน้นการวิจัยและสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาระบบและกลไก เพื่อสร้างการเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเท่าเทียม นำไปสู่การขจัดความยากจนอย่างตรงจุด ลดความเหลื่อมล้ำ มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง และเพิ่มความเข้มแข็งของศักยภาพในท้องถิ่นผ่านโปรแกรมทั้ง 4 โปรแกรม ได้แก่ (ภาพที่ 4)

โปรแกรม 13

พัฒนานวัตกรรมสำหรับ
เศรษฐกิจฐานรากและชุมชน
นวัตกรรม โดยใช้วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม

พัฒนาคนและกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นที่ถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนในพื้นที่ให้สามารถพึ่งตนเองและจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน บนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- แผนงาน “ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”
- แผนงาน “การพัฒนาพื้นที่ด้วยองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัย”

โปรแกรม

14

ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ
และแม่นยำ โดยใช้วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม

สร้างระบบและโครงสร้างแก้ไขปัญหาคอนจนด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เชื่อมโยงกับระบบช่วยเหลือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม รวมถึงสร้างการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพให้เกิดรายได้ต่อตัวเอง และครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

- แผนงาน “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”

โปรแกรม

15

การพัฒนาเมืองน่าอยู่
และการกระจายศูนย์กลาง
ความเจริญ โดยใช้วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม

พัฒนาเมืองในแต่ละท้องถิ่นให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่น่าอยู่ (Livable City) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในเมืองอย่างยั่งยืน

- แผนงาน “การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่” เกิด Urban Solution เพื่อนำไปสู่การลงทุน (Investment) ที่เหมาะสมในพื้นที่ที่จะทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งของประชาชน ประชากรแฝง นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน
- แผนงาน “การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ” เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้บริการต่อประชาชนและการพัฒนาพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การลงทุนที่เหมาะสมในพื้นที่ที่จะทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี
- แผนงาน “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” เพื่อเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานำร่องที่เอื้อกลไก ในพื้นที่ที่มีความสามารถในการจัดการและสร้างนวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อตอบโจทย์คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนและพื้นที่ตลอดจนเป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันและสร้างองค์ความรู้เพื่อการขยายผลสู่การเปลี่ยนแปลง

โปรแกรม

17

แก้ปัญหาวิกฤตเร่งด่วน
ของประเทศ

ยกระดับรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในการปรับตัวด้านอาชีพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ

- แผนงาน “ตัวแบบเชิงธุรกิจเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานราก รองรับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ”

ผลการดำเนินงาน

หน่วย บพท. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ครอบคลุมการพัฒนาทุกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ทั้งกลุ่มคนจนและครัวเรือนยากจน กลุ่มอาชีพ ที่เป็นทั้งผู้ประกอบการและแรงงานภาคบริการ กลุ่มชุมชน กลุ่มจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคเอกชน ผ่าน 3 ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย

1 ยุทธศาสตร์ “ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ และแม่นยำ”

สร้างระบบค้นหาและสอบทานข้อมูลคนจนระดับพื้นที่ 40% ล่างสุด พัฒนาระบบส่งต่อความช่วยเหลือ และออกแบบโมเดลแก้จนระดับพื้นที่ เพิ่มทักษะการประกอบอาชีพให้คนจนและครัวเรือนยากจน

2 ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการพัฒนาคนและกลไก จากฐานทุนทรัพยากรพื้นที่ และทุนทางวัฒนธรรม”

ยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการบนฐานทุนวัฒนธรรมและทรัพยากรพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาผู้นำชุมชนให้เกิดการยอมรับปรับใช้นวัตกรรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะปัจจุบัน

3 ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเมืองน่าอยู่ และเมืองแห่งการเรียนรู้”

พัฒนาเชิงโครงสร้างและการจัดการระดับเมือง เพื่อให้เกิดกลไกการพัฒนาพื้นที่ในหน่วยงานระดับท้องถิ่น (Local Government) นำไปสู่กลไกของการลงทุน (Investment) ซึ่งจะเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเพื่อกระจายความเจริญของประเทศ

ผลการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ที่

1

ยุทธศาสตร์
ขจัดความยากจน
แบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ

20

จังหวัด

16

สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่

957,764

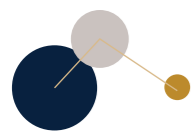
คนจน

100%

ส่งต่อ

52

โมเดลแก๊จอน

แผนงาน “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ” ภายใต้โปรแกรม 14 ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำโดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างระบบและโครงสร้างการแก้ไขปัญหาคนจนด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีการวางระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่เพื่อประเมินปัญหาและติดตามคนจนอย่างเป็นระบบ และสร้างระบบช่วยเหลือที่เชื่อมโยงกับระบบช่วยเหลือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม และระบบการสร้างการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพให้เกิดรายได้ต่อตัวเองและครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เนื่องจากปัญหาความยากจนเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกประเทศทั่วโลกตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ โดยในปี 2558 องค์การสหประชาชาติได้กำหนด “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development Goals : SDGs) ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี (2558 - 2573) มีเป้าหมาย 2 ประการแรกที่สำคัญ คือ “การขจัดความยากจน” และ “กำจัดความหิวโหย” อีกทั้งความยากจนยังเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ รวมถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เมื่อกล่าวถึง “ความยากจน” โดยทั่วไปจะหมายถึงความยากจนด้านตัวเงิน (Monetary Poverty) หรือผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ข้อมูลจากธนาคารโลก (2562) ระบุว่าในปี พ.ศ. 2560 อัตราความยากจนอย่างรุนแรงในประเทศไทย ซึ่งอ้างอิงจากเส้นแบ่งความยากจนนานาชาติ มีอัตราอยู่ที่ร้อยละ 0.03 หรือประมาณ 26 บาทต่อคนต่อวัน นอกจากนี้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563) ได้ระบุว่าสัดส่วนคนจนที่พิจารณาจากเส้นความยากจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.24 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 6.84

ในปี 2563 มีคนจนจำนวน 4.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 4.3 ล้านคนในปี 2562 ซึ่งเป็นผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ และการขยายมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยของภาครัฐ ทำให้ประเทศไทยบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 อันมุ่งเป้าหมายให้สัดส่วนประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลงร้อยละ 6.5 ณ สิ้นแผนฯ ในปี พ.ศ. 2564

แม้สัดส่วนคนจนในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง แต่การรักษาระดับสัดส่วนคนจนให้อยู่ในระดับต่ำยังคงเป็นความท้าทาย เนื่องจากปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและการจ้างงานเป็นวงกว้างและยาวนาน ซึ่งอาจทำให้สถานการณ์ความยากจนเลวร้ายยิ่งขึ้น จากข้อค้นพบที่สำคัญของรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2562 พบว่าถึงแม้คนยากจนจะลดลง ทั้งกลุ่มคนยากจนน้อยและคนยากจนมาก แต่คนเกือบจนกลับมีอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงจะเป็นคนยากจนได้ง่าย หากมีปัญหามากระทบ อาทิ การเจ็บป่วย การว่างงาน อุบัติภัย เป็นต้น การเฝ้าระวังและมีมาตรการดูแลช่วยเหลือต่อเนื่อง จะช่วยไม่ให้นักกลุ่มนี้ตกไปเป็นกลุ่มคนจน

การส่งต่อที่ได้รับความช่วยเหลือไปแล้วในระดับพื้นที่

ส่งต่อไปยังบ้านพอเพียง พอช.

10,093

รวมคนจนที่ได้รับความช่วยเหลือ

15,696

ครัวเรือน

คิดเป็นงบประมาณรวมทั้งสิ้นกว่า

200

ล้านบาท

(ข้อมูล ณ วันที่ 30 ก.ย. 2565)

ระบบค้นหาและสอบถามข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่

214,864 ครัวเรือน

หรือ 957,764 คน

เพิ่มเติมจากเป้าหมายตัวเลข

20 จังหวัด

จากฐานข้อมูล TPMAP ที่ระบุไว้คือ

336,239 คน

(ข้อมูล ณ วันที่ 21 พ.ย. 2565)

จากสถานการณ์ข้างต้น พบว่าประเทศไทยอาศัยข้อมูลความยากจนพื้นฐาน (Poverty Profiles) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะโดยทั่วไปของคนจนแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และช่วงเวลา ซึ่งมีประโยชน์ในแง่ของการระบุว่าคนจนคือใครและมีลักษณะอย่างไร แต่ยังมีขีดจำกัดของการอธิบายสาเหตุของความยากจนหรือระบุว่าปัจจัยใดที่นำไปสู่ความยากจนได้

ตามเป้าประสงค์หลักโปรแกรมที่ 14 ว่าด้วยการขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แผนงาน “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ” เพื่อสร้างระบบและโครงสร้างการแก้ไขปัญหาคนจนด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีการวางระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่เพื่อประเมินปัญหาและติดตามคนจนอย่างเป็นระบบ และสร้างระบบช่วยเหลือที่เชื่อมโยงกับระบบช่วยเหลือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม และระบบการสร้างการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพให้เกิดรายได้ต่อตัวเองและครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยดำเนินการต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2563 - 2564 ดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ภาคครัวเรือนต่ำที่สุดจากข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคนปี 2562 และนโยบายการขับเคลื่อนไทยไปด้วยกันของรัฐบาล ได้แก่ ปัตตานี อำนาจเจริญ แม่ฮ่องสอน ชัยนาท สุรินทร์ ยโสธร ศรีสะเกษ สกลนคร มุกดาหาร กาฬสินธุ์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา อุบลราชธานี ลำปาง พัทลุง นครราชสีมา ร้อยเอ็ด พิษณุโลก เลย และยะลา ซึ่งมีแนวทางการดำเนิน 3 ข้อสำคัญ คือ 1) การค้นหา (Targeting) สอบทาน (Verify) ข้อมูลสำรวจทุนคนจนและครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ 2) การพัฒนาระบบส่งต่อความช่วยเหลือไปยังหน่วยงาน ภาคีต่างๆ และ 3) การออกแบบโครงการช่วยเหลือคนจนอย่างตรงเป้า (Operating Model) ที่สอดคล้องกับบริบทและคนจนเป้าหมาย สร้างการเรียนรู้ พัฒนาทักษะในการดำรงชีพ นำไปสู่การเสริมสร้างอาชีพและสร้างรายได้ที่ดีขึ้นของคนจน

การดำเนินงานของโครงการในปีงบประมาณ 2565 มีความก้าวหน้าร้อยละ 50 ของแผนการดำเนินงานที่วางไว้ โดยได้ข้อค้นพบสำคัญจากแพลตฟอร์มแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (Provincial Poverty Alleviation Operating System : PPAOS) ดังนี้

Provincial Poverty Alleviation Operating System : PPAOS

ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด

- 1) การสร้างกลไกความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัดทั้งส่วนกลางและพื้นที่
- 2) ระบบค้นหาและสอบถามข้อมูลคนจนระดับพื้นที่
- 3) ระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่
- 4) ระบบส่งต่อความช่วยเหลือคนจนและครัวเรือนยากจนทั้งระดับส่วนกลางและพื้นที่
- 5) พัฒนาและสร้าง “โมเดลแก๊จอน ระดับพื้นที่ด้วยวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม”
- 6) ระบบการติดตามและบูรณาการความช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับพื้นที่
- 7) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสู่แผนพัฒนาจังหวัด

1.1 แผนงานวิจัย “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”

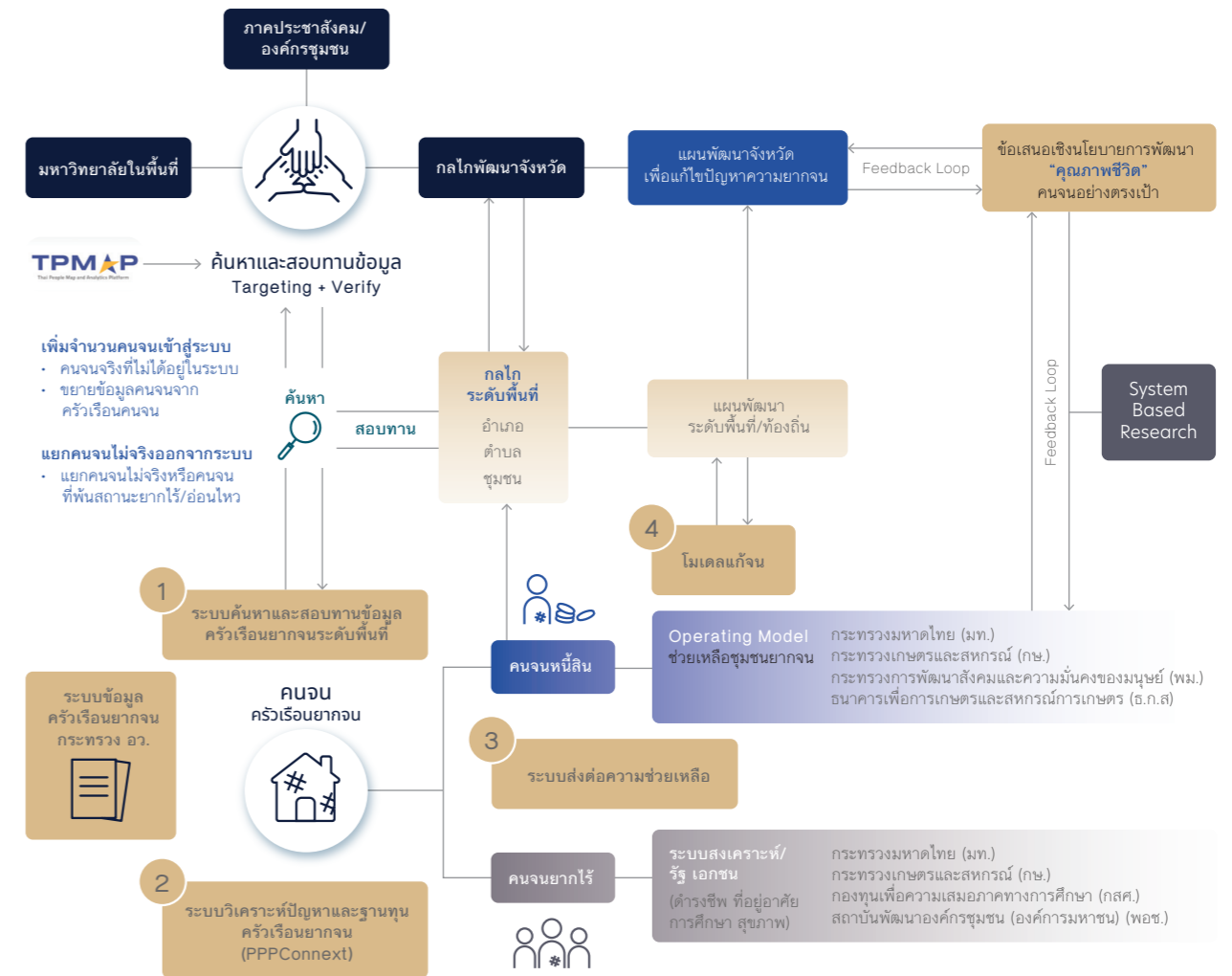
การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำโดยหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างระบบและโครงสร้างการแก้ไขปัญหาคความยากจน ด้วยการใช้องค์ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม (Skill, Technology & Investment: STI) ประสานพลังความร่วมมือของทุกภาคีเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน (Multi-Stakeholder Approach) ทั้งการวางระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ เพื่อประเมินปัญหาและติดตามคนจนอย่างเป็นระบบ วางระบบการคัดกรองและช่วยเหลือคนจนอย่างเบ็ดเสร็จและแม่นยำ (Personalize Poverty Alleviation) ที่เชื่อมโยงกับระบบช่วยเหลือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม และระบบการสร้างการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพให้เกิดรายได้และดูแลตัวเองและครอบครัวได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ซึ่งความรู้และเทคโนโลยีจากงานวิจัยและนวัตกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างตรงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่นำร่อง 20 จังหวัดที่มีรายได้ภาคครัวเรือนต่ำที่สุดจากข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคนปี 2562 และนโยบายการขับเคลื่อนไทยไปด้วยกันของรัฐบาล ได้แก่ ปัตตานี อำนาจเจริญ แม่ฮ่องสอน ชัยนาท สุรินทร์ ยโสธร ศรีสะเกษ สกลนคร มุกดาหาร กาฬสินธุ์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา อุบลราชธานี ลำปาง พัทลุง นครราชสีมา ร้อยเอ็ด พิษณุโลก เลย และยะลา (ตารางที่ 1 และภาพที่ 5)

ตารางที่ 1
โจทย์และเป้าหมายของกรอบแผนงานวิจัย “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”

โจทย์	เป้าหมาย
1. สร้างระบบค้นหาสอบทาน ติดตามและช่วยเหลือคนจน และกลไกการแก้ไขปัญหาคความยากจนด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน - กรณี 10 จังหวัดที่ดำเนินการในปี 2563 คงคุณภาพระบบค้นหาและสอบทานที่ได้อยู่แล้ว และสร้างระบบข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Loop) - กรณี 10 จังหวัดดำเนินการในปี 2564 ขยายผลการค้นหาและสอบทานคนจนให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด	1. จำนวนคนจนที่ได้รับความช่วยเหลือผ่านกระบวนการเชิงนวัตกรรมหรือได้รับการถ่ายทอดและสามารถใช้องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาอาชีพและยกระดับรายได้ (40,000 คน) 2. จำนวนระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อติดตามกลุ่มเป้าหมายคนจนที่ความแม่นยำของประเทศ เพื่อให้การจัดสรรสวัสดิการรัฐมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และมีการทดลองใช้ (1 ระบบ)
2. พัฒนาโมเดลแก๊จน (Operating Model) ระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนจน เป้าหมาย และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่ทำให้คนจนหลุดพ้นความยากจนตามกรอบแนวคิดการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) โดยระบบนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพและยกระดับรายได้คนจน 40% ล่าง	3. พัฒนากำลัคนของหน่วยงาน Function ภาครัฐที่มีบทบาทแก้ปัญหาคความยากจนระดับพื้นที่ 100 หน่วยงาน (ตั้งแต่ระดับตำบลเป็นต้นไป) 4. ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาคความยากจน ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายหลุดพ้นความยากจนทั้งอำเภอ
3. จัดทำยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาคความยากจนระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ หรือแผนจังหวัด	
4. จัดทำ Poverty Forum เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานส่งต่อความช่วยเหลือและแก้ปัญหาคความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม	

หมายเหตุ :
 1) กรณี 10 จังหวัดที่ดำเนินการในปี 2563 ได้แก่ ปัตตานี อำนาจเจริญ แม่ฮ่องสอน ชัยนาท สุรินทร์ ยโสธร ศรีสะเกษ สกลนคร มุกดาหาร และกาฬสินธุ์
 2) กรณี 10 จังหวัดที่ดำเนินการในปี 2564 ได้แก่ บุรีรัมย์ นครราชสีมา อุบลราชธานี ลำปาง พัทลุง นครราชสีมา ร้อยเอ็ด พิษณุโลก เลย และยะลา

แผนงานการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ

ภาพที่ 5 แพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (Provincial Poverty Alleviation Operating System : PPAOS)

ผลการดำเนินแผนงานที่เกิดขึ้นจริง

ภายใต้แผนงานวิจัย “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ” ภาพรวมในปีงบประมาณ 2565 แผนงานนี้ได้สนับสนุนทุนวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 26 โครงการ เป็นจำนวนเงิน 220,000,000 บาท ซึ่งแผนงานดังกล่าวได้สร้างความสำเร็จเห็นผลเป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ด้วยการพัฒนาแพลตฟอร์ม จัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด (Provincial Poverty Alleviation Operating System : PPAOS) ขึ้น (ภาพที่ 5) โดยมีข้อค้นพบดังนี้

26
โครงการ
220,000,000
บาท
Provincial Poverty Alleviation Operating System : PPAOS
แพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด

ผลลัพธ์และผลกระทบของแพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับจังหวัด

1. การสร้างกลไกความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนระดับจังหวัดทั้งส่วนกลางและพื้นที่

ด้วยการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคีเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (Multi-Stakeholder Approach) ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และสถาบันวิชาการในพื้นที่ ได้มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การบูรณาการความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ดังนี้

- 1) ระดับส่วนกลาง หน่วย บพท. ร่วมกับกระทรวงและองค์กรได้แก่ กระทรวงมหาดไทย 3 กรม (กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 5 กรม 2 องค์กร

(กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การเคหะแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (สศป.) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) 2) ระดับพื้นที่ สถาบันวิชาการในพื้นที่จังหวัดนำร่อง ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรในพื้นที่ทั้ง 20 จังหวัด กว่า 300 หน่วยงาน/องค์กร (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 การสร้างกลไกความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่

2. ระบบค้นหาและสอบทานข้อมูลคนจนระดับพื้นที่

เป็นระบบและกลไกความร่วมมือในการค้นหา สอบทานคนจนจากฐานข้อมูล TPMAP จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ กระทรวง อว. (Big Data) แสดงข้อมูลเป็น Dashboard แบบ Real Time ที่สามารถชี้เป้าคนจนในพื้นที่รายครัวเรือน ปัจจุบันค้นหาและสอบทานคนจนและครัวเรือนยากจนรวมทั้งสิ้น 214,864 ครัวเรือน หรือ 957,764 คน เพิ่มเติม (Add on) จากตัวเลขเป้าหมาย 20 จังหวัดนำร่องในฐานข้อมูล TPMAP ที่ระบุไว้คือ 336,239 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2565) (ภาพที่ 7)

ระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่ของกระทรวง อว.

ในพื้นที่ดำเนินการ ปี 2563-2564 : 20 จังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2565)

10 จังหวัดเป้าหมายปี 2563	จำนวนคนจน				10 จังหวัดเป้าหมายปี 2564	จำนวนคนจน			
	คนจนเป้าหมาย TPMAP 2562 (คน)	ผลการค้นหาและสอบทาน		จำนวนคนจนที่ส่งต่อข้อมูลความช่วยเหลือในระดับพื้นที่		คนจนเป้าหมาย TPMAP 2562 (คน)	ผลการค้นหาและสอบทาน		
		รวม (ครัวเรือน)	รวม (คน)				รวม (ครัวเรือน)	รวม (คน)	
กาฬสินธุ์	12,916	11,963	51,034	893 ครัวเรือน (พอช.) (29 ครัวเรือน), 107 ครัวเรือน (พอช.)	นครราชสีมา	34,457	6,060	26,183	
ชัยนาท	2,687	4,895	18,505	398 ครัวเรือน (พอช.), 617 คน (พมจ.)	บุรีรัมย์	39,722	5,388	26,462	
ปัตตานี	18,137	19,005	110,062	220 ครัวเรือน (พอช.) (149 ครัวเรือน), 1,415 ครัวเรือน (พมจ.) (1,250 ครัวเรือน), 1,016 ครัวเรือน (อบจ.) (1,016 ครัวเรือน)	เลย	7,342	6,914	28,034	
มุกดาหาร	4,567	5,721	22,047	568 ครัวเรือน (พอช.) (241 ครัวเรือน), 30 ครัวเรือน (กสศ.) (22 ครัวเรือน), 1,340 ครัวเรือน (พมจ.) (412 ครัวเรือน), 534 ครัวเรือน (พส.) (84 ครัวเรือน)	ร้อยเอ็ด	10,095	5,524	26,675	
แม่ฮ่องสอน	20,924	15,577	60,106	45,126 คน (ศพท.), 3,552 ครัวเรือน (พมจ.)	ลำปาง	15,717	12,348	40,328	
ยโสธร	3,773	5,039	19,717	174 คน (พมจ.), 26 คน (พอช.), 4 คน (อบต.)	พิษณุโลก	22,948	14,697	51,071	
ศรีสะเกษ	35,950	19,261	97,783	213 คน (พมจ.) (22 คน), 30 คน (อบต.)	พัทลุง	14,342	14,217	59,500	
สกลนคร	15,390	10,671	48,673	260 ครัวเรือน (พมจ.)	ยะลา	20,298	10,509	41,080	
สุรินทร์	14,894	16,340	74,215	227 ครัวเรือน (พอช.), 98 ครัวเรือน (พมจ.)	นราธิวาส	17,339	10,505	61,141	
อำนาจเจริญ	1,802	4,251	18,592	3,663 ครัวเรือน (พมจ.) (1,777 ครัวเรือน), 1,109 ครัวเรือน (กสศ.), 266 ครัวเรือน (พอช.) (52 ครัวเรือน)	อุบลราชธานี	22,939	15,979	76,556	
รวม	131,040	112,723	520,734	227 ครัวเรือน (พอช.) (15,696 ครัวเรือน และ 46,190 คน), 98 ครัวเรือน (พมจ.)	รวม	205,199	102,141	437,030	
รวมค้นหาและสอบทาน	เป้าหมาย TPMAP	336,239 คน			รวมค้นหาและสอบทานแล้ว	214,864 ครัวเรือน	957,764 คน		

ภาพที่ 7 ภาพผลการดำเนินงานค้นหา สอบทานครัวเรือนยากจน และส่งต่อข้อมูลความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบใน 20 จังหวัดนำร่องปี 2565

3. ระบบข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับพื้นที่วิเคราะห์ ปัญหาและฐานทุนครัวเรือนยากจน (PPPConnext)

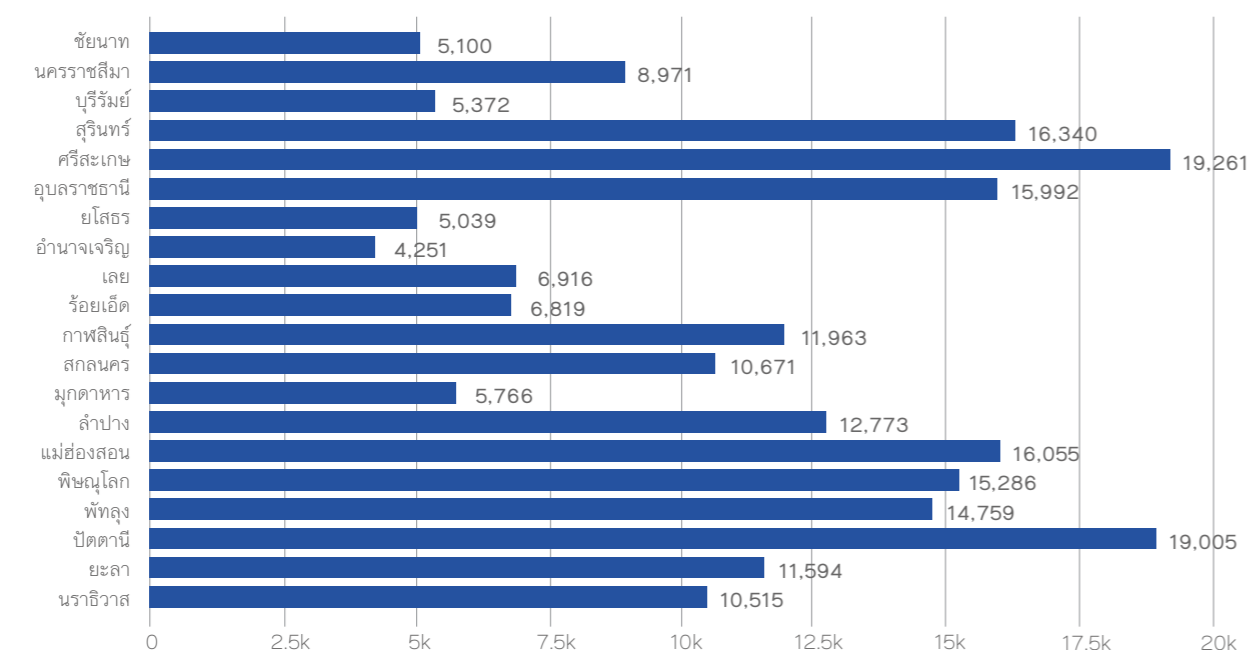
ด้วยการนำกรอบวิเคราะห์การดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) มาประเมินระดับความยากจนของครัวเรือนด้วยฐานทุนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทรัพยากร ทุนการเงิน ทุนกายภาพ และทุนสังคม รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านรายได้

และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ ประมวลผลออกมาเป็น ทรัพยากรการดำรงชีพ (Livelihood Profile) จำแนกคนจน ออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย 20% ล่าง เป็นคนจนยากไร้ และกลุ่มเป้าหมาย 20% บน เป็นคนจน เข้าไม่ถึงโอกาส/คนจนหนีสิน (ภาพที่ 8)

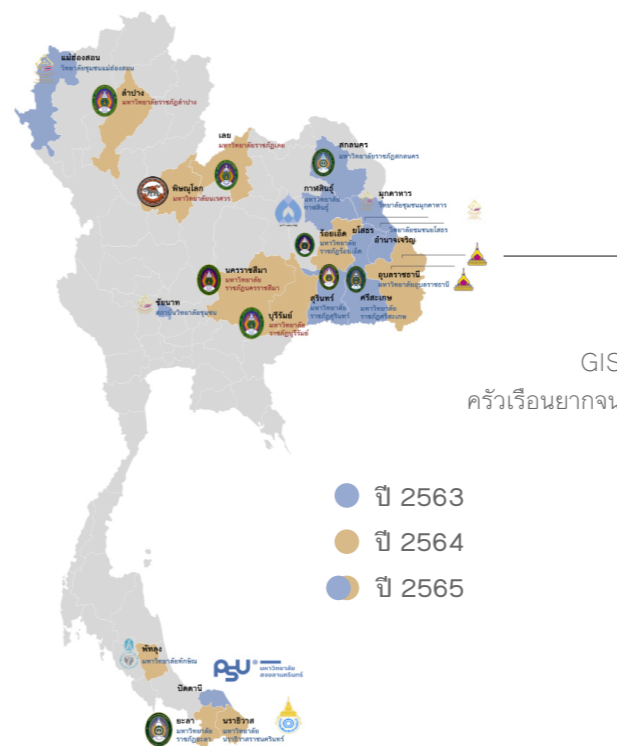
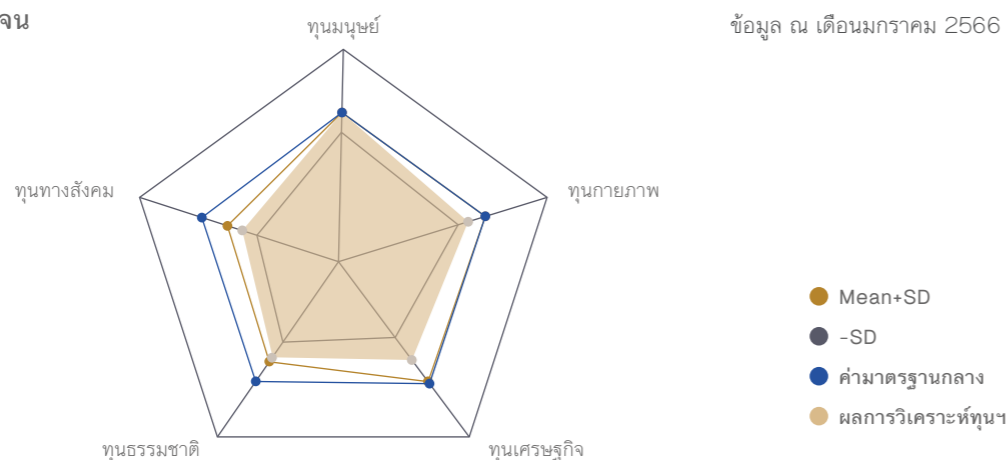
จำนวนจังหวัด (โครงการฯ) 20 (ข้อมูลจาก TPMAP = 91,711 ครัวเรือน)	จำนวนครัวเรือน (จากการสำรวจ) 218,715 (ข้อมูลในระบอบฯ = 222,474 ครัวเรือน)	จำนวนสมาชิก (จากการสำรวจ) 987,105 (อาศัยอยู่ในพื้นที่ = 808,477 คน)
--	--	--

จำนวนสมาชิกของครัวเรือนแยกตามสถานะ					
786,411	22,066	808,477	3,315	172,415	1,409
มีชื่อและอาศัยอยู่	ไม่มีชื่อแต่อาศัยอยู่	รวม (อาศัยอยู่ในพื้นที่)	อื่นๆ	มีชื่อแต่ไม่อาศัยอยู่	ไม่ระบุ

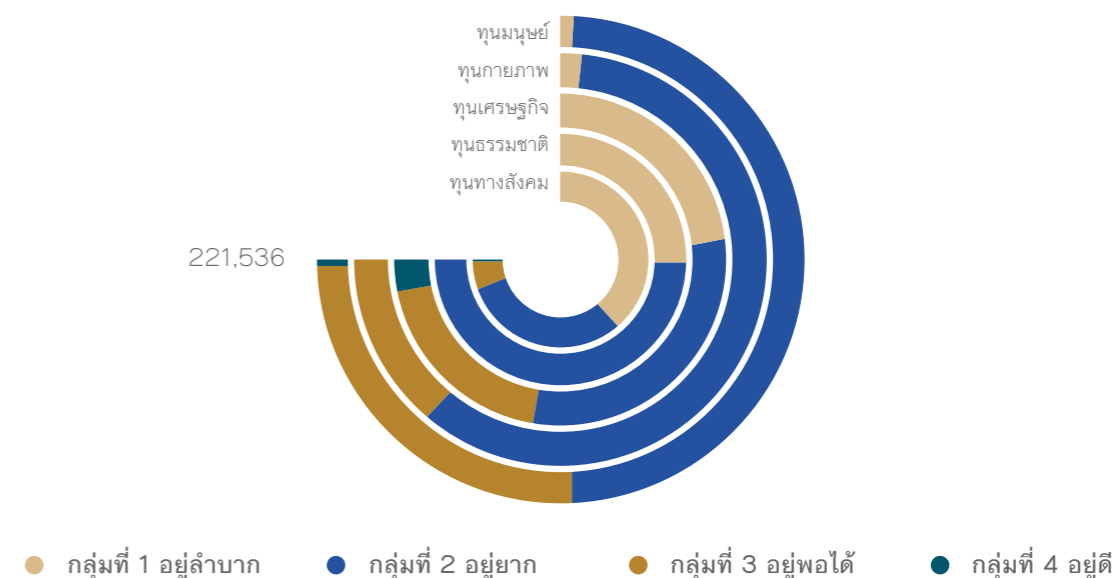
จำนวนครัวเรือนยากจน (รายจังหวัด)

จำนวนครัวเรือนยากจน (รายจังหวัด)

จำนวนครัวเรือนแยกประเภทตามฐานทุนฯ เชิงปริมาณทั้ง 5 มิติ

ทุน 5 ด้าน	กลุ่มที่ 1 อยู่ลำบาก	กลุ่มที่ 2 อยู่ยาก	กลุ่มที่ 3 อยู่พอได้	กลุ่มที่ 4 อยู่ดี
ทุนมนุษย์	2,492	142,629	75,441	262
ทุนกายภาพ	4,700	175,622	41,188	0
ทุนเศรษฐกิจ	67,917	87,412	57,427	8,743
ทุนธรรมชาติ	74,305	145,662	1,472	0
ทุนทางสังคม	133,126	93,767	14,375	268

ภาพที่ 8 ระบบแก้ไขปัญหาค่าความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ ที่มา: <http://www.ppaos.com/ppaos2/frontend/web/>

4. ระบบส่งต่อความช่วยเหลือคนจน และครัวเรือนยากจนทั้งระดับส่วนกลางและพื้นที่

ในกลุ่มเป้าหมาย 20% ล่าง เป็นคนจนยากไร้ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ได้มีการส่งต่อความช่วยเหลือระบบสงเคราะห์ไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งองค์การภาคีเครือข่ายครอบคลุมปัญหาทุกมิติ อาทิ ในระดับส่วนกลาง มิติด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ ได้ส่งต่อไปยังกระทรวงการคลังเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดสรรและเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวนทั้งสิ้น 97,042 ครัวเรือน 451,444 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565) มิติด้านความเป็นอยู่ ส่งต่อไปยังโครงการบ้านพอเพียงของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) จำนวน 10,093 ครัวเรือน ซึ่งพบว่า มีข้อมูลเพิ่มเติม (Add on) จากข้อมูล พอช. จำนวน 9,877 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565) มิติด้านการศึกษา ส่งต่อข้อมูลเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ทั้งภายในและภายนอก

ระบบการศึกษาให้แก่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จำนวน 97,745 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565) มิติด้านสุขภาพ อยู่ระหว่างประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือกับมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง จำนวน 1,327 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565) ในระดับพื้นที่ ส่งต่อไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) พอช. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) สภาองค์กรชุมชน รวมจำนวน 15,696 ครัวเรือน หรือ 46,190 คน มีคนจนได้รับความช่วยเหลือแล้ว 5,454 ครัวเรือน คิดเป็นงบประมาณที่ช่วยเหลือไปแล้วรวมทั้งที่บรรจุอยู่ในแผนงานทั้งสิ้นกว่า 200 ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565)

5. พัฒนาและสร้าง “โมเดลแก้จนระดับพื้นที่ ด้วยวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม”

ในกลุ่มเป้าหมาย 20% บน เป็นคนจนเข้าไม่ถึงโอกาส คนจนหนี้สิน คนจนเปราะบาง ที่พร้อมจะจนเมื่อมีภาวะวิกฤต เช่น โรคระบาด Covid 19 รวมทั้งภัยพิบัติต่างๆ หรือพร้อมจะหลุดพ้นความยากจนหากได้รับโอกาส เนื่องจากเป็นคนที่มีศักยภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนจนที่มีปัญหาด้านรายได้ โดยได้นำกรอบวิเคราะห์การดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) มาเป็นหลักคิดในการออกแบบนวัตกรรมโมเดลแก้จนที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทคนจนรายครัวเรือน ผ่านการขับเคลื่อนด้วยระบบและกลไกความร่วมมือภาคีเครือข่าย เกิดนวัตกรรมโมเดลแก้จน ที่เป็นการนำคนจนเข้ามาอยู่ในห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Pro-Poor Value Chain) ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ อาทิเช่น โครงการลดความยากจนข้ามรุ่นและความเหลื่อมล้ำภายใต้บริบทห่วงโซ่อุปทานนมเข้มแข็งนวัตกรรมแก้จน “แพะเงินล้าน” จังหวัดชัยนาท โครงการธนาคารข้าว “กองทุนข้าวปิ่นสุข” เพื่อความมั่นคงทางอาหาร โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุนการเงินชุมชนเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ โมเดลการขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าบุกจังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการกุดบากโมเดลจังหวัดสกลนคร โครงการส่งเสริมทักษะอาชีพทำปุ๋ยมูลไส้เดือน จังหวัดปัตตานี โครงการต้นกล้าทำงานจังหวัดกาฬสินธุ์ โครงการส่งเสริมกระจุดเพื่อเพิ่มรายได้คนจนทะเลน้อยจังหวัดพัทลุง โครงการหมอนแก้จนจังหวัดมุกดาหาร โมเดลแก้จนด้วยต้นกล้า อำเภอพนมดงรัก โมเดลผักอินทรีย์แก้จนชุมชนยะวิ๊ก ตำบลยะวิ๊ก อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ (ภาพที่ 9)

การขับเคลื่อนงานวิจัยในพื้นที่

1) ชุดโครงการ การวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในพื้นที่จังหวัดชัยนาท (นางสาวสุริมา เกียรติงาม และคณะ (2565) สถาบันวิจัยชุมชน (จังหวัดชัยนาท))

พลิกแปลงรวมแก้จนคนวัดตึก

- เป็นการรวมกลุ่มของคนจนเป้าหมายในการปลูกพืชสมุนไพร เพื่อพัฒนาไปสู่วิสาหกิจกลุ่มผู้ปลูกสมุนไพร มีสมาชิกกลุ่ม จำนวน 63 คน
- โดยใช้ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบน้ำหยด และการใช้สารชีวภัณฑ์
- มีเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ วัดตึก กองทุนส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน เกษตรอำเภอสรรคบุรี เทศบาลตำบลโพธาราม
- ช่วยให้คนจนเป้าหมายมีที่ดินทำมาหากิน
- ลดรายจ่ายในครัวเรือน เพิ่มรายได้ วันละอย่างน้อย 300 บาท
- ได้พัฒนาองค์ความรู้ มีอาหารปลอดภัย ลดการใช้สารเคมี มีสุขภาพดี

การขับเคลื่อนงานวิจัยในพื้นที่

2) การพัฒนาพื้นที่เชิงบูรณาการแบบร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร (อ.กุดวางกระสัง เหล่าลี้อา และคณะ (2565) วชช.มุกดาหาร)

โมเดลแก้จน อำเภอเนินกามคำสร้อย คุยกันทั้งอำเภอและหมอนแก้จน

Process Innovation, Product Innovation

ปลูกหมอน	แปรรูป/สาขาทิ้งหมอน	กระจาย/การตลาดหมอน
หมอนกลุ่มผู้สูงอายุ	หมอนกลุ่มผู้พิการ	หมอนกลุ่มผู้ใจ อดิ
148 ครัวเรือน 83 ไร่	421 ครัวเรือน	48 ครัวเรือน

- พื้นที่ **อำเภอเนินกามคำสร้อย (7 ตำบล 79 หมู่บ้าน)**
- แนวคิด “คุยกันทั้งอำเภอและหมอนแก้จน” โดยมี
 - นวัตกรรมเชิงกระบวนการ Process Innovation “คุยกันทั้งอำเภอ”
 - นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ Product Innovation ด้วยแนวคิด “หมอนแก้จน”
- การพัฒนาสินค้าจากหมอนในการขายและจำหน่ายหมอนของชุมชน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น อย่างน้อยประมาณ **3,000-4,000 บาทต่อเดือน**
- การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 7 กลุ่มวิสาหกิจในการรับซื้อหมอนเพื่อการจำหน่ายและแปรรูปของชุมชน
- ได้เรียนรู้และพัฒนาการปลูก การแปรรูป และการตลาด สินค้าใหม่และตลาดใหม่จากชุมชนของตนเอง

✓ **ส่งต่อและช่วยเหลือ (ด้านการพัฒนาอาชีพ)**
 ครัวเรือนยากจน จำนวน 628 ครัวเรือน 2,600 คน จากเป้าหมายคนจนได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับการพัฒนาอาชีพร้อยละ 10 ของคนจนเป้าหมายจำนวน 567 ครัวเรือน

Pro-poor value chain

GUIDING PRINCIPLES	กรอบแนวคิด	เครื่องมือที่ใช้	เครื่องมือสนับสนุน	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> การวิเคราะห์พื้นที่ การวิเคราะห์ทรัพยากร การวิเคราะห์ศักยภาพ การวิเคราะห์ความเสี่ยง การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า 	<ul style="list-style-type: none"> ภาคส่วนทางการ ภาคส่วนเอกชน ภาคส่วนประชาชน ภาคส่วนวิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ความต้องการ การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า การวิเคราะห์ศักยภาพ การวิเคราะห์ความเสี่ยง 	<ul style="list-style-type: none"> Gap analysis (Hard Tool & Soft Tool) Demand - Supply Matching Network Value Chain ภาคีเครือข่าย 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้โมเดลเงิน (Opening Model) ระดับพื้นที่ การวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า การวิเคราะห์ศักยภาพ การวิเคราะห์ความเสี่ยง

NEW VALUE CHAIN

จุดเริ่มต้น 3 เดือน ใน 40 ครั้งหรือมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 4,000 บาท/เดือน

มีการขยายพื้นที่ตลาดเป็น modern trade ในชื่อ Lenoir Craft Phattalung สร้างพลัง สร้างรายได้ และสร้างการเปลี่ยนแปลง

6. ระบบการติดตามและบูรณาการความช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหาคความยากจนในระดับพื้นที่

มีการพัฒนาเครื่องมือ (Sustainable Livelihoods Return on Investment: SLROI) การประเมินผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมจากการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนตามแนวทางการดำรงชีพอย่างยั่งยืน (SLF) โดยพิจารณาจากความสำเร็จในการช่วยเหลือคนจนเป้าหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุนในการดำรงชีพ ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำรงชีพและบริบทของแต่ละพื้นที่ พร้อมระบบป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Loop) เพื่อนำคนจนที่ได้รับความช่วยเหลือแล้วออกจากระบบ ยกตัวอย่างเช่น ระบบบริหารครัวเรือนยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ Monitoring KHM V.2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ระบบ SRRU เพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ และระบบ Big Data Srisaket แก้ปัญหาคความยากจนของจังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น

7. จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสู่แผนพัฒนาจังหวัด

มีการผลักดันแผนงาน/โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนสู่แผนพัฒนาจังหวัด เช่น โครงการลดความยากจนข้ามรุ่นและความเหลื่อมล้ำภายใต้บริบทวัฒนธรรมเข้มแข็งบรรจุเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัดปี 2566 - 2570 โครงการนำร่อง "กุดบากโมเดล" จังหวัดสกลนคร มาขยายผลการแก้ไขปัญหาคความยากจนจังหวัดสกลนคร นำนวัตกรรมแก๊ง "แพะเงินล้าน" เป็นตัวแบบสำคัญในการแก้ปัญหาคความยากจน สู่แผนพัฒนาจังหวัดชัยนาทระยะ 5 ปี (2566 - 2570) โครงการมันแก้วนึ่งเข้าสู่แผนจังหวัดมุกดาหาร ปี 2565 การเสนอโครงการส่งเสริมแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำจังหวัดพิษณุโลก เพื่อบรรจุในร่างแผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. 2566 - 2570 ฉบับทบทวน การพิจารณาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำกรณีพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เข้าสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาคความยากจนจังหวัดศรีสะเกษ

8. มีการนำระบบฐานข้อมูลคนจนและครัวเรือนยากจน PPPConnex ไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายระดับกระทรวง องค์กรระดับประเทศ

ในการออกแบบจัดทำแผนแก้ปัญหาคความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ โดยกระทรวง พม. นำมาจัดทำแผนช่วยเหลือคนเปราะบาง พอช. นำผู้ที่มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยเข้าสู่โครงการบ้านพอเพียง จำนวน 10,093 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565) ศอ.บต. นำมาใช้ในการขับเคลื่อนโครงการพื้นที่ต้นตูดุสิต ติดตามและประเมินผล

9. มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนวัตกรรมแก๊งไทย-จีน ระหว่างหน่วย บพท. และมหาวิทยาลัยกว่างสี (ภาพที่ 10)

พัฒนาและสร้าง "โมเดลแก๊งระดับพื้นที่ด้วยวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม"

ตัวอย่างผลงานวิจัย : โดยมหาวิทยาลัยทักษิณ (พัทลุง)

โมเดลแก๊ง : กระจุกแก๊ง จาก Lenoir Craft Phattalung (กลุ่มเล่นน้อยคราฟ)

- อ.ควนชุน** เป็นโครงการนำร่องภายใต้หลักคิดของการผสมผสานองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น เข้ากับระบบภูมิทัศน์และองค์ความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจากมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดการขับเคลื่อนเพื่อการแก้ไขปัญหาคคนจนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีพลัง
- Reskill และ Upskill** เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการออกแบบลวดลายใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- เสริมรายได้ในระดับครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 3 เท่าตัว (เดิม 4,000 บาท/เดือน เพิ่มเป็นหมื่นบาท)
- มีการหนุนเสริมของภาคีในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงความร่วมมือทั้งภาคเอกชน หน่วยงานราชการ

ภาพที่ 9 ตัวอย่างการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

ภาพที่ 10 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนวัตกรรมแก๊งไทย-จีน ระหว่างหน่วย บพท. และมหาวิทยาลัยกว่างสี

ตัวอย่างผลสัมฤทธิ์การขับเคลื่อนแผนงานในพื้นที่ระดับจังหวัด

“คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Kalasin Happiness Model, KHM)”

ภายใต้โครงการ “การแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่แบบร่วมมือด้วยนวัตกรรมและการขับเคลื่อนระบบข้อมูลในจังหวัดกาฬสินธุ์” โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และภาคีเครือข่ายต่างๆ ได้ดำเนินการค้นหา สอบทานข้อมูล พิจารณาจำแนกให้ความช่วยเหลือได้อย่างตรงจุดทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านรายได้ และด้านการเข้าถึงบริการของรัฐ รวมถึงการนำออกของข้อมูล เพื่อเป็นกลไกในการหนุนเสริมระบบการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการดำเนินการดังกล่าวสามารถหนุนเสริมภารกิจดำเนินงานของศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) ได้เป็นอย่างดี โดยสามารถสรุปผลดำเนินงานได้ดังนี้ (ภาพที่ 11)

การค้นหาการสอบทานข้อมูลคนจนจากฐานข้อมูล TPMAP

ฐานข้อมูลของจังหวัดในโครงการคนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และคนจนร้อยละ 20 ล่าง ด้วยการสำรวจทุนครัวเรือนเพิ่มเติมอย่างครอบคลุมทั้งจังหวัด พบว่าสามารถสอบทานข้อมูลครัวเรือนคนยากจนทั้งสิ้น 9,394 ครัวเรือน และสามารถนำเข้าคนจนที่ตกหล่นเพิ่มเติมจากฐานข้อมูล TPMAP 2,360 คน

จัดทำระบบสารสนเทศ KHM V.2: คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ซึ่งสามารถวิเคราะห์ระบบสารสนเทศเพื่อนำข้อมูลมาสู่การพัฒนาครัวเรือนคนจนได้ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และท้องถิ่นที่มีความแม่นยำ รวมถึงมีการส่งต่อข้อมูลครัวเรือนยากจนจากระบบฐานข้อมูลไปสู่กลไกความร่วมมือแก้ไขปัญหาความยากจน ร้อยละ 100 โดยมีครัวเรือนที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว 4,751 ครัวเรือน รวมมูลค่ากว่า 6,855,443 บาท

มีโมเดลแก้จนที่ได้มีการออกแบบพัฒนาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

ได้แก่ (1) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยใช้นวัตกรรมเชิงกระบวนการมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนเมืองภายใต้ “Local Data Ownership Model” คนจนตามมาตรฐานและข้อมูลของตนเอง (2) ตำบลนามน อำเภอนามน มีการขับเคลื่อนภายใต้แนวคิด “ธุรกิจชุมชน” และนวัตกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตผ่านรูปแบบ “ผักปลอดภัยไร้เงินตำบลนามน” ร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบ้านโนนเที่ยง และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการรายย่อย และ (3) ตำบลสหัสขันธ์ อำเภอสหัสขันธ์ ใช้แผนพัฒนาครัวเรือนตามความต้องการ และทักษะความสามารถของคนจนเป้าหมาย โดยขับเคลื่อนผ่านโมเดล “เห็ดฟางสร้างสุข” เชื่อมต่อการพัฒนานวัตกรรมกองทุนบุญชุมชนให้เข้ามาต่อยอด เพื่อเป็นทุนในการพัฒนาอาชีพ และใช้ KHM V.2 เพื่อบริหารข้อมูลความยากจนแบบร่วมมืออย่างครบวงจร

ภาพที่ 11 การแก้ไขปัญหาความยากจน “คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” จังหวัดกาฬสินธุ์

“กระจูดแก่น” ในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ภายใต้โครงการวิจัย “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในจังหวัดพัทลุง โดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยทักษิณ ได้มีการปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่และการแก้ไขปัญหาคความยากจนที่เหมาะสม ด้วยรูปแบบการพัฒนา “พัทลุงโมเดล” ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ผ่านกลไกศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดพัทลุง (ศจพ. จ.พัทลุง) ครอบคลุมหน่วยงาน 5 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคประชาชน โดยมีเป้าหมายให้คนจนในจังหวัดพัทลุงหลุดพ้นจากความยากจนอย่างยั่งยืนและสามารถเข้าถึงทรัพยากร การศึกษา สวัสดิการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างเท่าเทียม โดยมีผลลัพธ์ ดังนี้

เกิดโมเดล “กระจูดแก่น”
ในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ด้วยการสร้างความร่วมมือและยกระดับคุณภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น โดยใช้องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับระบบภูมิเนิเวศ และองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กลุ่มคนจนเป้าหมายมีโอกาสในการเข้าถึงความรู้ และทักษะ

รวมถึงได้ร่วมออกแบบหรือวางแผน จัดทำกิจกรรมสนับสนุนองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือยกระดับคุณภาพชีวิตคนในพื้นที่ให้พึ่งพาตนเองได้ และช่วยเหลือกันเองได้ในกลุ่ม

กลุ่มคนจนเป้าหมายเกิด Reskill และ Upskill

เพื่อเสริมทักษะด้านการออกแบบลวดลายใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด อาทิ การนำทำร้ายรามโนราห์และจดทะเบียนเป็นทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ไปใส่ในลวดลายของงานผลิตภัณฑ์กระจูด รวมถึงมีการนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เข้าไปเติมเต็ม เช่น การใช้สีจากธรรมชาติ เข้าไปช่วยในการย้อมสีแล้วไม่หลุดลอก ไม่ซีดจางเมื่อถูกแสง ทำให้ชาวบ้านกลุ่มที่เข้าไปส่งเสริมจะมีรายได้ในระดับครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 3 เท่าตัว (เดิม 4,500 บาท/เดือนเพิ่มเป็นหมื่นบาท) โดยพวกเขาตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มเล่นน้อยกราฟ” มีการทำเพจขายของในออนไลน์ (ภาพที่ 12)

เกิดกลไกการ เชื่อมชุมชนกับภาคีต่างๆ ทั้งภาคเอกชน และหน่วยราชการในพื้นที่

เป็นห่วงโซ่ของความร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ตั้งแต่ต้นน้ำเรื่องของการปลูกกระจูดในพื้นที่ที่ถูกปล่อยรกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ เพื่อให้มีวัตถุดิบเพียงพอกับความต้องการ ดังนั้นแนวทางการเพิ่มกระจูดในพื้นที่ โดยการหาหน่วยงานพันธมิตรและชุมชนพันธมิตร ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ได้ทำแปลงกระจูดต้นแบบ จำนวน 2 ไร่ และร่วมดำเนินการนำร่องปลูกกระจูดจำนวน 6 สายพันธุ์ เนื้อที่ประมาณ 7 ไร่ ในพื้นที่ของศูนย์ศิลปาชีพร่วมกับชุมชนพันธมิตร กลุ่มวิสาหกิจบ้านหัวป่าเขียว (หมู่ 7) จากนั้นนำมาสู่กลางน้ำ คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน และปลายน้ำ คือเรื่องการตลาด ทำให้การแก้ไขปัญหาความยากจนสามารถกระจายรายได้ไปสู่คนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนอย่างทั่วถึงมากขึ้น

เกิดโมเดลแก่น “ศรีนาคาโมเดล”

ซึ่งเป็นโมเดลแก่นสวัสดิการชุมชนเกื้อกูล: คนเมืองลุงไม่ทอดทิ้งกัน ที่มุ่งเน้นการทำงานแบบ Joint Venture ระดับจังหวัดและพื้นที่ ให้ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะและสร้างกระบวนการเรียนด้านการทำผ้ามัดย้อมและผ้าพิมพ์ลายด้วยสีจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อเพิ่มทุนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (ภาพที่ 14) ทั้งนี้ได้มีหน่วยงานเข้าร่วมและมอบเงินสนับสนุนทุน ประกอบไปด้วยกองทุนสวัสดิการเทศบาลตำบลบ้านนา สำนักงานปลัดเทศบาลตำบลบ้านนา และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 12 การขับเคลื่อนโมเดลแก่น “กระจูดแก่น” ในจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 13 โมเดลแก่นสวัสดิการชุมชนเกื้อกูล: คนเมืองลุงไม่ทอดทิ้งกัน

“หม่อนแก้วน จ.มุกดาหาร”

ภายใต้โครงการวิจัย การพัฒนาพื้นที่เชิงบูรณาการแบบร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร โดยทีมีวิจัยจากวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร ได้ดำเนินการค้นหาและสอบทานข้อมูลคนจนวิเคราะห์ปัญหาและฐานทุนครัวเรือนยากจน (PPPConnex) ด้วยการนำกรอบวิเคราะห์การดำรงชีพอย่างยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) มาประเมินระดับความยากจนของครัวเรือนด้วยฐานทุนทั้ง 5 ด้าน และวิเคราะห์ปัญหาทั้ง 5 มิติ สู่การพัฒนาและสร้างโมเดลแก้จนคนหลุดพ้นอย่างยั่งยืน ด้วยการเพิ่มมูลค่าให้ต้นหม่อนทั้งต้น โดยบูรณาการทำงานกับทุกภาคส่วนกำหนด Value Chain ตั้งแต่ด้านการปลูกที่มีคุณภาพ (พันธุ์หม่อน) ได้รับการสนับสนุนจากศูนย์หม่อนไหมจังหวัดมุกดาหาร (หม่อนบุรีรัมย์ 60 ชนิด

หม่อนใบและหม่อนผล) การดูแลรักษา นำมาแปรรูปได้หลากหลาย เช่น น้ำลูกหม่อน ชาใบหม่อน ผงหม่อนแช่หม่อนแคปซูล อาหารโคขุน อาหารปลา เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับองค์ความรู้จากศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ พัฒนาชุมชน และเชื่อมโยงการตลาด ทั้งภายในประเทศ เช่น วิสาหกิจหม่อนไหมกกแดง และภายนอกประเทศ เช่น บริษัทไทย-เจแปน ฟาร์ม จำกัด ซึ่งกิจกรรมนี้เกิดขึ้นได้จากการวิเคราะห์พื้นที่โดยใช้ที่ดินจากนิคมสร้างตนเองคำสร้อยจำนวน 83 ไร่ โดยผลจากการเพิ่มมูลค่าของต้นหม่อน ส่งผลให้ชาวบ้านนิคมคำสร้อยมีรายได้มากขึ้น รวมถึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในจังหวัดมุกดาหาร (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 14 การแก้ไขปัญหาความยากจน “หม่อนแก้วน” จังหวัดมุกดาหาร

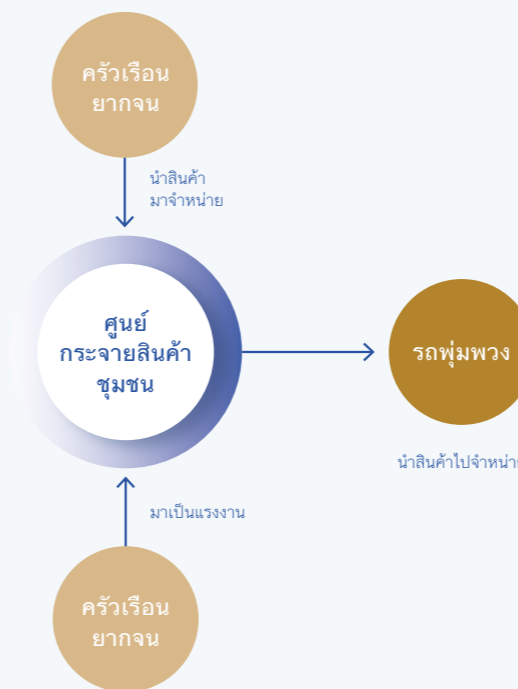

“รถฟุ่มพวงแก้วน ชุมชนใหม่พัฒนา จ.บุรีรัมย์”

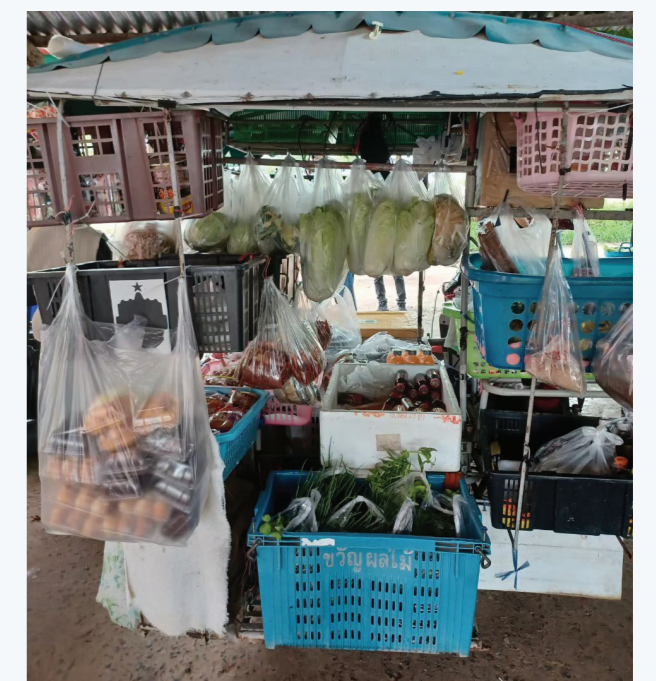

ภายใต้โครงการวิจัย “การบูรณาการความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์” โดยทีมีวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลครัวเรือนยากจนในพื้นที่ตำบลสะแกโพรง พบว่ามีครัวเรือนยากจน จำนวน 773 ครัวเรือน และในพื้นที่มีกลุ่มผู้ประกอบการรถฟุ่มพวงจำนวนมาก แต่การค้าขายจะเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ทีมีวิจัยจึงสร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หาจุดเชื่อมต่อระหว่างคนจนกับรถฟุ่มพวง สร้าง “ศูนย์กระจายสินค้าชุมชนตำบลสะแกโพรง

อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์” ขึ้นมาส่งเสริมครัวเรือนยากจนในการใช้พื้นที่เพื่อเพาะปลูกพืชผัก แล้วนำส่งศูนย์ฯ ซึ่งศูนย์ฯ จะทำหน้าที่ส่งต่อสินค้าให้กับรถฟุ่มพวง ปัจจุบันศูนย์ฯ มีสมาชิกรถฟุ่มพวงประมาณ 30 คัน สามารถกระจายสินค้าไปยังพื้นที่อื่นๆ ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นกลไกรองรับการสร้างรายได้หมุนเวียนในระดับตำบล และพื้นที่ใกล้เคียงอย่างเป็นรูปธรรม (ภาพที่ 15 และภาพที่ 16)

ภาพที่ 15 กลไกศูนย์กระจายสินค้า เพื่อยกระดับรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล

ภาพที่ 16 “รถฟุ่มพวงแก้วน” ต.สะแกโพรง อ.เมือง จ.บุรีรัมย์

ผลการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ที่

2

ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาคนและกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นที่และทุนทางวัฒนธรรม”

ประกอบด้วย 2 แผนงาน ภายใต้โปรแกรมที่ 13 พัฒนานวัตกรรม สำหรับเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนนวัตกรรม โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม และภายใต้แพลตฟอร์ม 4 ของแผนด้าน ววน. ซึ่งได้วางแผนเชิง ยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยทุนทาง ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและทุนทางศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่ มุ่งเป้าที่กลุ่มชุมชน และกลุ่มอาชีพ ได้แก่ แผนงานที่ 1 ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นพัฒนาผู้นำชุมชนที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการยอมรับ ปรับใช้นวัตกรรม สามารถพึ่งพาตนเองและถ่ายทอดความรู้ต่อไปได้ และแผนงานที่ 2 การพัฒนาพื้นที่ด้วยองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัย มุ่งเน้น การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ผ่านการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่อันเป็น พื้นที่สำคัญในการสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ ผ่านการจ้างงาน การใช้ทุนทรัพยากรพื้นที่ถิ่น/ทุนทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ยังมีแผนงาน “ตัวแบบเชิงธุรกิจเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานราก รองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ” ภายใต้โปรแกรมที่ 17 แก้ปัญหา วิกฤตเร่งด่วนของประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายในการยกระดับรายได้และชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในการปรับตัวด้านอาชีพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และวิกฤตด้านเศรษฐกิจ และกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ โควิด-19

แผนงานที่ 1 ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แผนงานที่ 2 การพัฒนาพื้นที่ด้วยองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัย

แผนงานที่ 3 ตัวแบบเชิงธุรกิจเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานราก รองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ

35 จังหวัด
276 อำเภอ
546 ตำบล
29 หน่วยงาน/สถาบัน/มหาวิทยาลัย
2,755 นวัตกรรม
763 นวัตกรรมพร้อมใช้

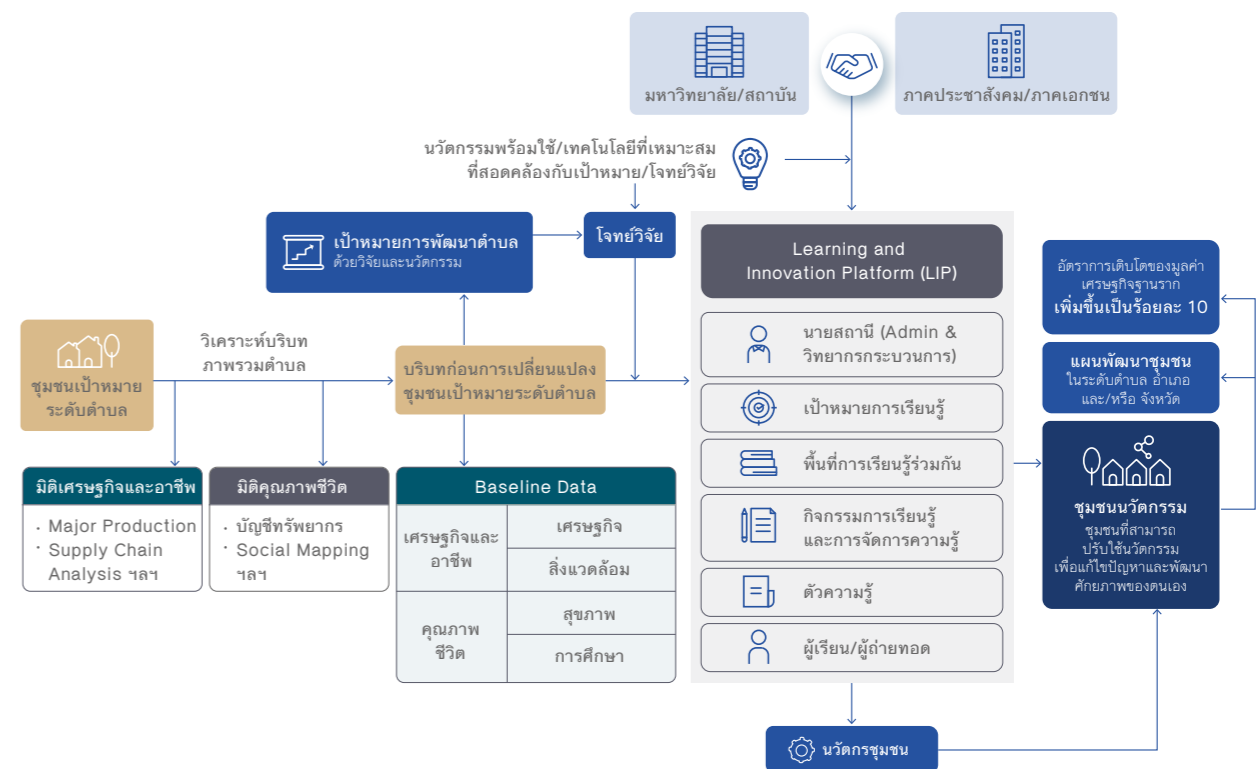

2.1 แผนงาน ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การลดและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ให้สัมฤทธิ์ผล จำเป็นต้องพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความ เข้มแข็งและพัฒนาระดับโครงสร้างด้วยการกระจายศูนย์กลางความเจริญพร้อมกันไป ซึ่งภายใต้โปรแกรมที่ 13 พัฒนานวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนนวัตกรรม โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แผนงานที่ 1 ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้วางเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนระดับตำบล แบบมีส่วนร่วม โดยกลไกการพัฒนาพื้นที่ระดับตำบล โดยใช้ Learning and Innovation Platform (LIP) ของชุมชนผ่านการสร้างนวัตกรรมชุมชนเพื่อขับเคลื่อนชุมชนเป้าหมาย ด้วยกระบวนการ เครื่องมือ และความรู้ (องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม) นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพชีวิต ให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมาย พร้อมประสานพลังจากการทำงานของหน่วยงานเครือข่ายของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ทำงานกันเป็นเครือข่ายร่วมกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และหน่วยส่งเสริมชุมชนของกระทรวงอื่นอย่างใกล้ชิด ช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของรัฐบาล

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2563 - 2564 หน่วย บพท. สนับสนุนให้กับสถาบัน/มหาวิทยาลัย/ หน่วยงาน จำนวน 24 สถาบัน ผลการดำเนินงานวิจัยทำให้เกิดชุมชนนวัตกรรม 546 ตำบล ครอบคลุม พื้นที่ 33 จังหวัด 276 อำเภอ เกิดการสร้างนวัตกรรมชุมชนจำนวน 2,755 คน และเทคโนโลยีและนวัตกรรม พร้อมใช้ 763 นวัตกรรม ที่ใช้ยกระดับอัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานรากและมูลค่าสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 - 20 อีกทั้งยังเกิดการนำนวัตกรรมเข้าสู่การทำแผนพัฒนาตำบล/ ท้องถิ่น โดยผ่าน Learning and Innovation Platform (LIP) และเกิดการสร้างระบบข้อมูล Technology and Innovation Library ของประเทศ

ดังนั้นเพื่อขยายผลการทำอย่างยั่งยืน ในปีงบประมาณ 2565 หน่วย บพท. ได้วางเป้าหมาย การพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยกลไกการพัฒนาพื้นที่ระดับตำบล และสร้าง Learning and Innovation Platform (LIP) ของชุมชนผ่านการสร้างนวัตกรรมชุมชน ให้มีทักษะการจัดการความรู้ เรียนรู้และปรับเปลี่ยนนวัตกรรม/เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) ในการจัดการปัญหาสำคัญในชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเป็น รูปธรรมและยั่งยืน รวมถึงรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในสภาวะปกติและสภาวะวิกฤตให้พื้นที่ได้เร็ว เมื่อเกิดปัญหา ตามกรอบการวิจัย (ภาพที่ 17)

ภาพที่ 17 กรอบวิจัย ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงานชุมชนนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ภาพรวมในปีงบประมาณ 2563 - 2565 หน่วย บพท. ได้สนับสนุนทุนการดำเนินงานภายใต้แผนงานชุมชนนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวนทุนวิจัย 59 โครงการ 26 หน่วยงาน โดยมีผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ จากแผนงานวิจัย ดังนี้ (ภาพที่ 19)

59 โครงการ
26 หน่วยงาน
Number of research grants
จำนวนทุนวิจัย

ผลสำเร็จจากงานชุมชนนวัตกรรมปี 2563 - 2565 (3 ปี)

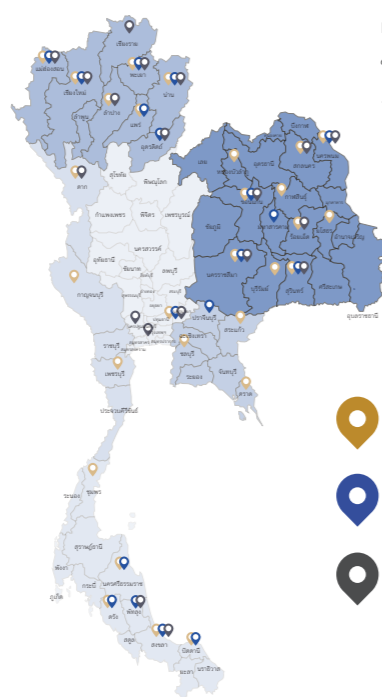
Eco-system ชุมชนนวัตกรรม

Body of Knowledge

Knowledge Hub
Knowledge Transfer
ชุดความรู้เพื่อขยายผล (repeatable)

755
ตำบล
3,463
นวัตกรรมชุมชน
>999

นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีพร้อมใช้

ด้วยกลไกการดำเนินงานตามกรอบงานวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย... อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานรากและมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20

- ปี 2563
- ปี 2564
- ปี 2565

2563	2564	2565
Power BI	Innovation Library	App. Technology
งบวิจัย บพท. = -157 ล้านบาท	งบวิจัย บพท. = -70 ล้านบาท	งบวิจัย บพท. = -80 ล้านบาท
Stock Knowledge/Technology/Innovation	Stock Knowledge/Technology/Innovation	Stock Knowledge/Technology/Innovation
LIP และนวัตกรรม	LIP และนวัตกรรม	LIP และนวัตกรรม
KM ของงานปี 2563	นิยามศัพท์ระดับนวัตกรรม การสร้างการรับรู้ในวงกว้าง	ผลงานวิชาการรับใช้สังคม โครงสร้างการรับรู้ในวงกว้าง

ภาพที่ 18 ผลการดำเนินงานแผนงานชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีงบประมาณ 2563 - 2565

เกิดชุมชนนวัตกรรม **755 ชุมชน (ตำบล)**
ครอบคลุมพื้นที่ **35 จังหวัด**

เกิดโมเดลต้นแบบอาชีพ
นวัตกรรมชุมชนจำนวน **3,463 คน**

ชุมชนที่มีขีดความสามารถในการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงและจัดการปัญหาในชุมชน พี่เองได้อย่างยั่งยืน ผ่านการสร้าง Learning and Innovation Platform

กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ จากกระบวนการ Learning and Innovation Platform สามารถรับและปรับใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบท ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้ (ภาพที่ 20)

ภาพที่ 19 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศ

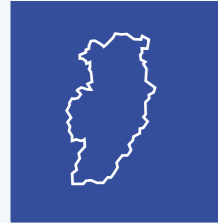
เทคโนโลยีและนวัตกรรมพร้อมใช้ รวมทั้งนวัตกรรมกระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญของชุมชนทั้งสิ้น **999 นวัตกรรม**

รวมถึงยกระดับอัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานรากและมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10-20

ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับ การสนับสนุนยังตอบตามเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDG Goals)

ข้อที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุมและยั่งยืน ข้อที่ 10 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน และข้อที่ 2 ความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

ตัวอย่างผลสัมฤทธิ์การขับเคลื่อนแผนงาน ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาระบบผสมเทียมโคเนื้อ สำหรับเกษตรกรรายย่อยจังหวัดน่าน (ขับเคลื่อนโดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ภาพที่ 20 การดำเนินงานของโครงการวิจัย โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกิดนวัตกรรมชุมชนที่ใช้ความรู้มาสร้าง พัฒนา หรือแก้ปัญหา การเลี้ยงโคเนื้อได้ จำนวน 36 คน เกิดการจัดตั้งกองทุน การผสมเทียม และมีการสร้างเครือข่ายนักผสมเทียมโคเนื้อ และระบบผสมเทียมโคเนื้อที่ดำเนินการและบริหารงานโดย ผู้แทนเกษตรกรที่สามารถให้บริการการผสมเทียมโคเนื้อ ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เกิดฐานข้อมูลเพื่อการจัดการโคเนื้อ ระดับจังหวัดแบบ Real Time ผ่าน Web/Mobile App

เพื่อเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของหน่วยงานระดับจังหวัด อีกทั้งทางจังหวัดน่านได้บรรจุโครงการส่งเสริมเกษตรกร ในการเลี้ยงโคเนื้อ ในแผนงานปีงบประมาณ 2566 วงเงิน งบประมาณ 1.5 ล้านบาท โดยความร่วมมือของสำนักวิชา ทรัพยากรการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงาน ปศุสัตว์จังหวัดน่าน เพื่อการขยายผลและยกระดับการเลี้ยง โคเนื้อของจังหวัดน่าน (ภาพที่ 20)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพผลิตกระเป๋าหนังแท้ ตำบลลำผักกูด อำเภอรัตนบุรี จังหวัดปทุมธานี (ขับเคลื่อนโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)

ภาพที่ 21 การดำเนินงานของโครงการวิจัย โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

จากการที่ชุมชนได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแยกเส้นใย ผักตบชวาจากเครื่องแบบกึ่งอัตโนมัติ ทำให้ชุมชนมีการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระเป๋าเศษหนังและผ้าผักตบชวา จำหน่าย เป็นสินค้า OTOP โดยวางแผนการตลาดในต่างประเทศ

ผลจากการใช้นวัตกรรมร่วมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ทำให้ เพิ่มยอดขาย 15% จากยอดขายเดิม (ภาพที่ 21)

การยกระดับเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดพะเยา (ขับเคลื่อนโดยมหาวิทยาลัยพะเยา)

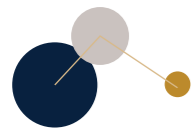

ภาพที่ 22 การดำเนินงานของโครงการวิจัย โดยมหาวิทยาลัยพะเยา

มีการนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปช่วยแก้ไขปัญหาการผลิต การแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าและการจัดการผลผลิตล้นตลาด ในบางฤดูกาล รวมถึงยกระดับห่วงโซ่คุณค่าด้านการตลาด โดยมีการบูรณาการทำงานในรูปแบบจุดภาคี เกิดการพัฒนา นวัตกรรมชุมชน 61 คน เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในรูปวิสาหกิจ ชุมชนมากขึ้น และร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายสมาชิกเกษตรกรม ยั่งยืนพะเยา รวมถึงมีพื้นที่แปลงอินทรีย์และสมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจเข้ารับการตรวจแปลงและนำผลผลิตที่ได้รับการรับรอง ไปจำหน่ายได้ในราคาที่พึงพอใจมากขึ้น ก่อเกิดผลกระทบทาง เศรษฐกิจของชุมชนนวัตกรรมทั้ง 17 ชุมชน ผลการวิเคราะห์

มูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนนวัตกรรมเพิ่มขึ้น 26.6% และ ผลการวิเคราะห์มูลค่าทางสังคม (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ) ของโครงการชุด มีค่าเท่ากับ 1.55 ในขณะที่มีกลุ่มสมาชิก สมาชิกที่มีการผลิตต่อเนื่อง ได้แก่ บ้านสวนชะปะพะเยา สวนขวัญอรแกนนิค ฟาร์มเห็ดภูฎานมายาว กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หอมดอกคำใต้ เป็นต้น และมีแนวโน้มสู่การพัฒนาสินค้าเกษตร อินทรีย์สู่ตลาดต่างประเทศ โดยนวัตกรรมชุมชนสามารถเป็น ต้นแบบของการพัฒนาองค์ความรู้ และถ่ายทอดให้กับผู้สนใจ อื่นต่อไปได้ (ภาพที่ 22)

995
วิสาหกิจ
22
สถาบันอุดมศึกษา
10%
เพิ่มมูลค่า
40
ผู้ประกอบการรุ่นใหม่

2.2 แผนงาน การพัฒนาพื้นที่ ด้วยองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัย

แผนงานนี้เล็งเห็นว่ามหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นโครงสร้างความรู้และที่พึ่งทางวิชาการที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่และประเทศ และเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้อย่างทั่วถึง มีการไหลเวียนของระบบเศรษฐกิจระหว่างกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยยกระดับประเทศให้มีศักยภาพในการแข่งขัน แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงได้วางกรอบการวิจัยไว้ 2 กรอบการวิจัย

กรอบการวิจัยที่ 1 :

การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่

กรอบการวิจัยที่ 2 :

การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน และสำนึกท้องถิ่น

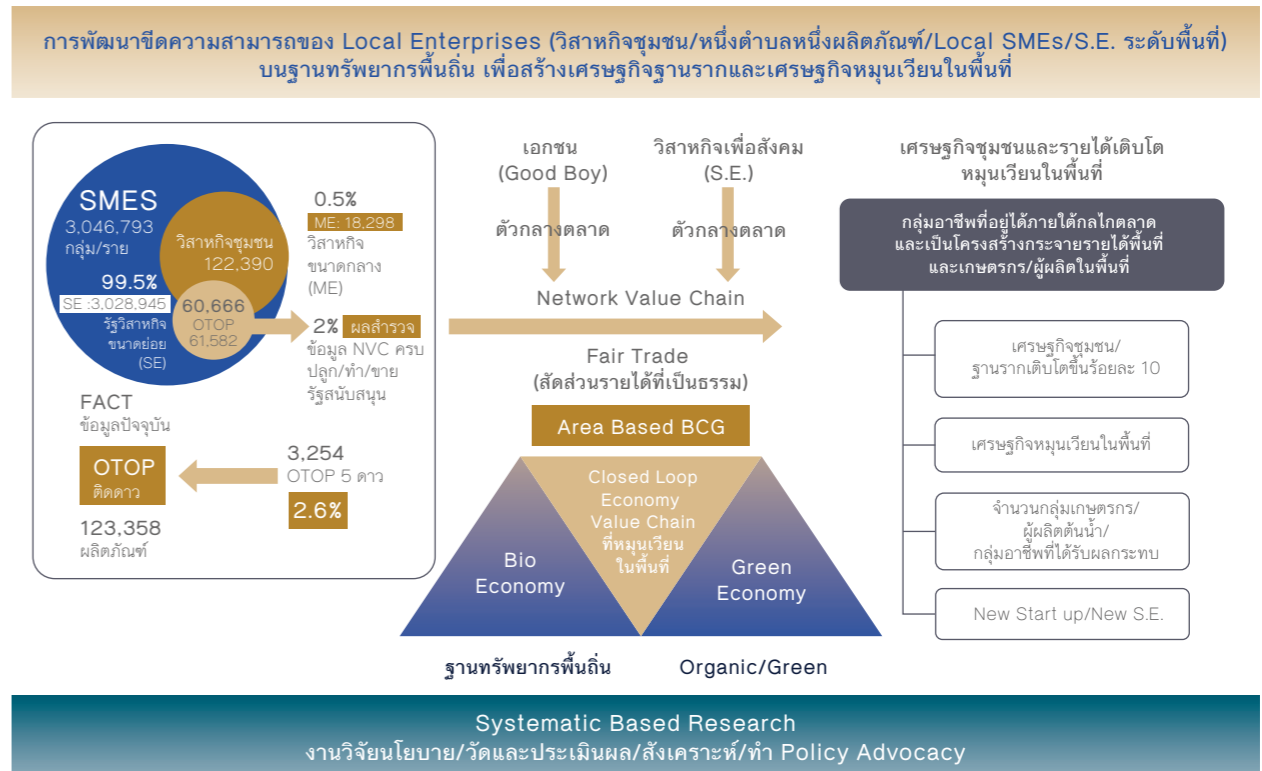
กรอบการวิจัยที่ 1 :

การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่

เป้าหมายหลักคือ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจชุมชนระยะยาว ผ่านการยกระดับสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการยกระดับรายได้และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fair Trade) สู่กลุ่มผู้ผลิต/กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำและคนในชุมชน มุ่งหวังผลกระทบที่ได้จากการดำเนินการของธุรกิจจะต้องมีส่วนเข้าไปช่วยเหลือ สร้างประโยชน์ให้กับ

สังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำพากลุ่มคนจน กลุ่มเปราะบางหรือขาดโอกาส แรงงานคืนถิ่น รวมถึงผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 เข้ามาอยู่ในห่วงโซ่คุณค่าใหม่ที่มีการกระจายแบบ Fair Trade ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ (ภาพที่ 23 และตารางที่ 2)

การพัฒนาขีดความสามารถของ Local Enterprises

ภาพที่ 23 กรอบวิจัยการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่

ตารางที่ 2

โจทย์และเป้าหมายของกรอบแผนงานวิจัย การพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการในพื้นที่ Local Enterprises เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาชุมชนและฐานทุนทางวัฒนธรรม

โจทย์	เป้าหมาย
<p>1. การเพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ ได้แก่ การบริหารจัดการการเงิน (Financial Management) การบริหารจัดการการผลิตและการตลาด (Production and Marketing Management) การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) ฯลฯ</p> <p>2. สร้างกระบวนการยกระดับห่วงโซ่คุณค่าเดิมและ/หรือสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (New Value Chain) เพื่อยกระดับการจัดการธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดที่แท้จริงอย่างยั่งยืน</p>	<p>1. จำนวนวิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กในพื้นที่เป้าหมายประสบความสำเร็จในการยกระดับรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 โดยการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์วิจัยหรือนวัตกรรม อย่างน้อย 200 ราย</p> <p>2. มูลค่าเศรษฐกิจฐานราก/เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมายบนฐานทุนทรัพยากร/วัฒนธรรมในพื้นที่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปีจากฐานปี 2563</p> <p>3. จำนวนเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้เพิ่มสมรรถนะ/พัฒนาศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถในการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการในพื้นที่ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากอย่างเป็นรูปธรรม อย่างน้อย 200 นวัตกรรม</p>

47
จังหวัด

74
ย่าน

8.5
ROI

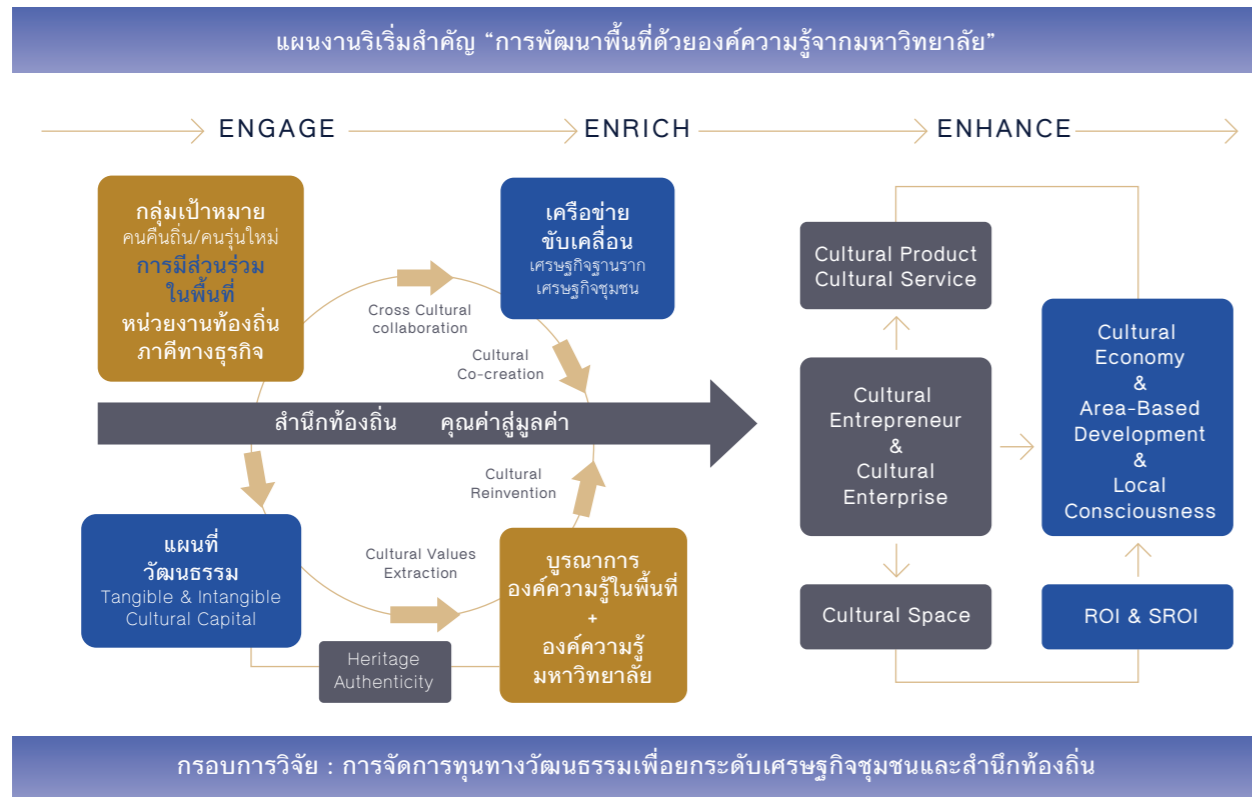
22
สถาบันอุดมศึกษา

45
รายได้เพิ่ม

6,000
ผู้ประกอบการ

กรอบการวิจัยที่ 2 : การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับ เศรษฐกิจชุมชน และสำนึกท้องถิ่น

เป้าหมายคือการสืบค้นทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่แล้วนำมาสร้างคุณค่าร่วม ต่อยอด การเพิ่มมูลค่าผ่านการยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการในการพัฒนา สินค้าและบริการทางวัฒนธรรมให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้ง การพัฒนาย่านวัฒนธรรมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ซึ่งจะย้อนกลับไปสู่การสร้าง จิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียม ประเพณี ในพื้นที่ไม่ให้สูญหาย โดยอาศัยการทำงานของหน่วยงานเครือข่ายของกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งประกอบด้วยมหาวิทยาลัยและ สถาบันวิจัย ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทำงานกันเป็นเครือข่ายร่วมกับภาค ประชาสังคม ภาคเอกชน และหน่วยส่งเสริมชุมชนของกระทรวงอื่นอย่างใกล้ชิด โดยสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทประสาน ดัดตั้งองค์ความรู้ และอำนวยความสะดวก (Facilitate) ให้กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ คนคืนถิ่นหรือคนรุ่นใหม่ ช่างฝีมือท้องถิ่นหรือศิลปิน พื้นบ้าน และผู้ประกอบการวัฒนธรรม ดังกรอบวิจัย (ภาพที่ 24)

ภาพที่ 24 กรอบการวิจัยการจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและสำนึกท้องถิ่น

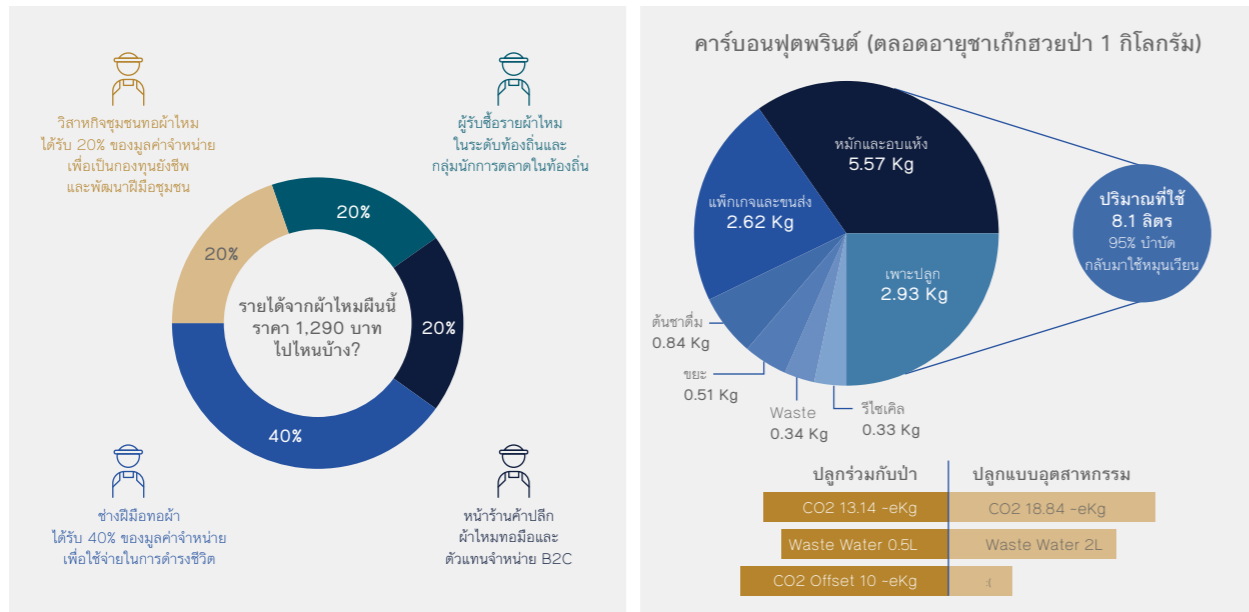
ตัวอย่างการขับเคลื่อน การพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises)

ตามกรอบการวิจัย การพัฒนาขีดความสามารถของ Local Enterprises (วิสาหกิจชุมชน/หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์/Local SMEs/S.E. ในระดับพื้นที่) บนฐานทรัพยากรพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ ด้วยการยกระดับรายได้และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (Fair Trade) สู่กลุ่มผู้ผลิต/กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำและคนในชุมชน ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2563 - 2565 ที่ผ่านมาได้สนับสนุนทุนวิจัยให้สถาบันอุดมศึกษา 20 มหาวิทยาลัย โดยสนับสนุน ทุนวิจัย 44 โครงการ 29 หน่วยงาน ช่วยเพิ่มสมรรถนะผู้ประกอบการและช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 จำนวน 1,378 กลุ่ม ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เกิดผลผลิตเป็นรูปธรรม ดังนี้

วัคซีนการเงิน ภูมิคุ้มกันธุรกิจ Local Enterprises เพิ่มสมรรถนะ การประกอบการของธุรกิจพื้นถิ่นภายใต้วิกฤตโควิด 19 จำนวน 768 กลุ่ม

ด้วยกลยุทธ์ทางการบริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างสภาพคล่องทางการเงิน รวมถึงการรู้จัก การวางแผนทางการเงินทั้งส่วนของรายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นกับธุรกิจผ่านหลักสูตรการจัดการ การเงินที่มี Finance Application สามารถติดตามสภาพคล่อง/รายได้/กำไร-ขาดทุน/สินค้า รวมถึง การเงินระดับครัวเรือน ที่แยกกระเป๋าออกจากการเงินภาคธุรกิจ สามารถรับ-คืนกลับข้อมูลแบบ Real time ผ่านหลักสูตร “ประดู่เศรษฐกิจ” ผ่านไลน์แอปพลิเคชันชื่อ Local Enterprises PMUA และการสร้างการวิเคราะห์การเงินภาคครัวเรือนออกจากการเงินภาคธุรกิจ ผ่านหลักสูตร “เศรษฐกิจเรือนใน” ผลความสำเร็จผู้ประกอบการที่เข้าร่วมหลักสูตรภายใน 90 วัน มีรายได้สูงขึ้น 4% ต่อเดือน กำไรเพิ่มขึ้น 12% สภาพคล่องมีเงินเก็บสำรองฉุกเฉิน 3.2 เท่าต่อเดือน รวมทั้งหนี้สินลดลงถึง 7% (ภาพที่ 25 และ 26)

นอกจากนี้ยังได้เตรียมขยายผลกับบุคลากรของหน่วยงานภาคเอกชนธนาคาร (Bank Agent) ผ่านการอบรม และถ่ายทอดชุดความรู้ “ประดู่เศรษฐกิจ” และ “เศรษฐกิจเรือนใน” ไปยังเกษตรกร/ผู้ประกอบการ ที่เป็นลูกค้า หรือลูกหนี้ของธนาคารทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้สามารถวางกลยุทธ์การบริหารเงินทุนหมุนเวียน และสภาพคล่องของธุรกิจตน เช่น สมุดพกการเงินครัวเรือน สมุดพกการเงินธุรกิจ สมุดพกการลงทุน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาความร่วมมือกับธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร และธนาคารกรุงไทย โดยคาดหวังผลักดันแพลตฟอร์มทั้งสองในการยกระดับและเพิ่มขีด ความสามารถให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่กว่า 100,000 กลุ่ม/ราย ทั่วประเทศ ภายในปี 2570 เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์ State of Development for Thai Local Enterprises จาก Deep LE-Data

ภาพที่ 27 กรอบแนวทางการพัฒนาข้อมูลในฉลากห่วงโซ่คุณค่าดิจิทัล

ขยายผล Private Sector ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR)

กลุ่ม บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เพื่อพัฒนา "คน ของ ตลาด" ภายใต้โครงการความร่วมมือ "นวัตกรรมเพื่อสร้างรอยยิ้ม"

เกิดการยกระดับ/เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มด้วยแนวคิด Network Value Management

เป็นการจัดการธุรกิจให้เหมาะสมกับห่วงโซ่คุณค่าในพื้นที่ ผ่าน Value Chain Analysis เครื่องมือการวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ (จัดสรรโครงสร้างการกระจายรายได้ และสัดส่วนแบ่งรายได้) โดยมุ่งเน้นให้เกิดโครงสร้างการกระจายรายได้สู่กลุ่มต้นน้ำอย่างเป็นรูปธรรมด้วยวัฒนธรรมการค้าที่มีธรรมาภิบาล ตามกติกาที่ได้จากการตกลงร่วมกัน ก่อให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ โดยขับเคลื่อนผ่านมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาพื้นที่ 20 มหาวิทยาลัย ครอบคลุมกลุ่มวิสาหกิจเป้าหมาย 610 กลุ่มวิสาหกิจ ประกอบด้วยกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์กว่า 6,000-10,000 ราย (ภาพที่ 28) อาทิ

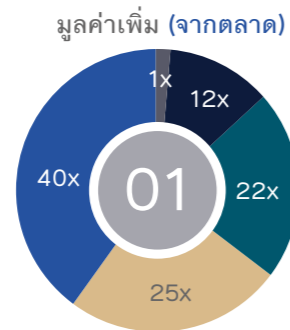
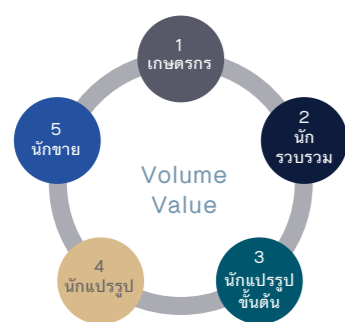
FACT ข้อมูลปี 59-60 (โพลสำรวจ 350 บริษัท)

Network value chain ของ SMEs

ผ่านมุมมอง คน-ของ-ตลาด

มูลค่าเพิ่มของวัตถุดิบการเกษตรผ่านห่วงโซ่การตลาด

วัตถุดิบ	มูลค่าเพิ่ม (x เท่า)
ข้าว	45
ทุเรียน	16
มะม่วง	35
กล้วย	55
มะพร้าว	37
เงลิย	38

1 New Value Chain Management
ผ่าน Value Chain Analysis เครื่องมือวิเคราะห์สัดส่วนแบ่งรายได้

- จัดสรรโครงสร้างการกระจายรายได้
- สัดส่วนแบ่งรายได้

การจัดการธุรกิจที่มีห่วงโซ่คุณค่าเหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ

2-7 to 17%

S
STRENGTHS

5.4x Forecast ROI Tech adoption

W
WEAKNESSES

NEW role for value chain

O
OPPORTUNITIES

Implicit COST

T
THREATS

ภาพที่ 28 กระบวนการดำเนินงานวิจัยผ่านเครื่องมือ Network Value Management

“การลดโอกาสการสูญเสียรายได้ของชุมชน โดยการสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่สำหรับปลากุเลาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก” อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของกลุ่มประมงพื้นบ้านและกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับปลากุเลา 9 กลุ่ม ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากร ผ่านการทวนสอบโจทย์วิจัยจากการวิเคราะห์และคลี่ภาพ Network Value Chain ทั้งห่วงโซ่ เพื่อสร้างคุณค่าใหม่ ทำให้ชาวประมงได้รับราคาขายที่ดีขึ้น ทั้งการจำหน่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่ ผลลัพธ์มูลค่าปลากุเลาเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการมากกว่าร้อยละ 10 สามารถจำหน่ายปลากุเลาเค็มแบบตัวที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากเดิมกิโลกรัมละ 700 บาท เป็น 1,400 บาท อีกทั้งยังสร้างรายได้จากการจำหน่ายปลากุเลาเค็มแบบปลีกเพิ่มขึ้น (ภาพที่ 29)

ภาพที่ 29 การดำเนินการกิจกรรมของโครงการวิจัย “การสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่สำหรับปลากุเลา”

GAP function สร้างโอกาส

- 01** การใส่คุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
- value addition
 - added value คุณค่าเพิ่ม
 - value added มูลค่าเพิ่ม
 - value creation
- 02** ขยายหมวก/บทบาทให้เกษตรกร และลดข้อต่อของคานวบรวม

● “ยกระดับห่วงโซ่อุปทานโกโก้ในพื้นที่จังหวัดน่าน บนฐานทรัพยากร พื้นที่สู่เศรษฐกิจหมุนเวียน” โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกิดการจัดการห่วงโซ่คุณค่าใหม่ตั้งแต่ต้นน้ำ-ปลายน้ำ ผลการดำเนินงาน พบว่าปริมาณโกโก้ผลสดที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายเพิ่มขึ้นจาก 120 เป็น 180 กิโลกรัมต่อรอบการจำหน่าย ได้โกโก้ผลสดที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานรับซื้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.34 ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 518 บาทต่อรอบการจำหน่าย หลังจากพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถให้กับเกษตรกรแล้ว รายได้ของธุรกิจวัตถุดิบโกโก้เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.86 นอกจากนี้ได้จัดทำชุดองค์ความรู้การแปรรูปเมล็ดโกโก้สำหรับถ่ายทอดให้กับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแปรรูปขึ้นต้นเมล็ดโกโก้ให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดได้และสามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้านี้ให้มากขึ้นได้ โดยผลการจัดอบรมมีผู้ประกอบการสนใจยกระดับเข้าสู่ธุรกิจแปรรูปขึ้นต้นจำนวน 11 แห่ง และธุรกิจวัตถุดิบ จำนวน 9 แห่ง ซึ่งขึ้นต้นสร้างรายได้ให้กับธุรกิจแปรรูปเมล็ดโกโก้เฉลี่ย 45,600 บาทต่อเดือน (ภาพที่ 30)

วิธีการหมัก (ดอ)

การหมัก 3-3

- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใส่ลงในถุงพลาสติกใสปิดปากถุงสูงถึง 40 °C และใช้ไม้จิ้มฟัน (ที่สะอาด) เขี่ยเมล็ดโกโก้
- เวลาหมักควรพลิกกลับหน้า-หลัง-กลับด้าน เป็นประจำ และต้องเปลี่ยนถุงหมักจากที่สดใหม่

การหมักวันที่ 4-7

- ปิดถุงและใส่ถุงพลาสติกอีกชั้นที่สีขาว ๆ (5-6 ชั้น) และเปลี่ยนถุงใหม่ และคว่ำทิ้งจนครบ 7 วัน
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้ และใช้ไม้จิ้มฟัน (ที่สะอาด) เขี่ยเมล็ดโกโก้

การตาก

- ตากใน 4-6 ชั่วโมง เป็นเวลา 7-10 วัน โดยต้องตากแดดให้แห้งสนิทจนอุณหภูมิ 40 °C และตากในที่ที่โปร่ง (ที่โปร่ง) แดดส่องถึง
- ก่อนตากให้ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้

ตัวอย่างอุปกรณ์ในการตาก

- ควรใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้

การแปรรูปเมล็ดโกโก้ขึ้นต้น

- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้

การแปรรูปเมล็ดโกโก้ขึ้นต้น

- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้

การแปรรูปเมล็ดโกโก้ขึ้นต้น

- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้
- ใช้ไม้จิ้มฟันจิ้มตรงกลางเมล็ดโกโก้

ภาพที่ 30 การดำเนินกิจกรรมของโครงการวิจัย “การยกระดับห่วงโซ่อุปทานโกโก้ในพื้นที่จังหวัดน่าน”

ตัวอย่างการขับเคลื่อน การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน และสำนึกท้องถิ่น

● การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านกลไกการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา

จากผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2563 - 2564 การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านกลไกการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา มีการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมใน 21 พื้นที่ ครอบคลุม 17 จังหวัด ได้แก่ภาคเหนือ 5 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด ภาคกลาง 5 จังหวัด และภาคใต้ 3 จังหวัด เกิดพื้นที่วัฒนธรรม 193 แห่ง เกิดผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรมจำนวน 111 กลุ่ม/464 ราย สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเชิงวัฒนธรรมได้ 386 รายการ ตัวอย่างการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านสถาบันอุดมศึกษา อาทิ

● “ทุ่งหลวงรังสิต: พลวัตทางวัฒนธรรม” จังหวัดปทุมธานี โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ร่วมกับภาคีเครือข่าย ศิลปิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคธุรกิจเอกชน ในการนำเอาฐานทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นมรดกของพื้นที่มาร่วมกันพัฒนาในมิติต่างๆ ได้แก่ จัดทำแผนที่ทางวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ยกกระดับพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมทุ่งหลวงรังสิต จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แก้วโบราณ ผ้าคลุมไหล่และผ้าคลุมศีรษะ ผ้ากันเปื้อน และกระเป๋าสะพาย โดยการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมดังกล่าวได้รังสรรค์ลวดลายอันเป็นอัตลักษณ์ลงบนผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากสัญลักษณ์ของทุ่งหลวงรังสิตที่ประกอบด้วย ข้าว สายน้ำ ดอกบัว และเรือ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการวัฒนธรรมในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น (ภาพที่ 31)

“ซอป” แก้ว รินเทจ

ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (มอแมค) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และภาคีเครือข่าย ในการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านกลไกการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา

แก้วหัวท้าว
88 ทุ่งหลวงรังสิต มีสีสันทั้งหมด 6 แบบ

แผนที่ทางวัฒนธรรมทุ่งหลวงรังสิต

พื้นที่ทางวัฒนธรรมทุ่งหลวงรังสิต ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก และอำเภอลำลูกกา

อำเภอเมืองปทุมธานี

- พิพิธภัณฑ์เมืองปทุมธานี
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต

อำเภอสามโคก

- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต

อำเภอลำลูกกา

- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต

ชุมชน

- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต

ความเชื่อ ศรัทธา

- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต
- วัดทุ่งหลวงรังสิต

ภาพที่ 31 ตัวอย่างผลผลิตจากโครงการวิจัยทุ่งหลวงรังสิต

“อย่างแจ่ม” อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ดำเนินงานขับเคลื่อนผ่านกลไกความร่วมมือเมืองแม่แจ่ม ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายศิลปิน/ปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน ประชาชน ภาคประชาสังคม และสถาบันอุดมศึกษา/นักวิชาการ จัดเก็บหลักฐานข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองแม่แจ่มในรูปแบบของแผนที่ทางวัฒนธรรม ซึ่งนำมาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยว เกิดการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยววิถีชีวิตบ้านกองกาน เกิดการพัฒนาผู้ประกอบการทางวัฒนธรรมด้านผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม Yong Proud (บ้านพร้าวหนุ่ม) กลุ่มเส้นฝ้าย ลายปัก (บ้านห้วยไทร) และกลุ่มฝ้ายทอมือแม่แจ่ม (บ้านกลางทุ่ง/บ้านสองธาร) ให้สามารถสร้างรายได้ สร้างมูลค่าเพิ่ม และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดยุคใหม่ อีกทั้งยังเกิดการจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคมกลุ่มเครือข่ายวัฒนธรรม (Social Enterprises) เมืองแม่แจ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสังคมกลุ่มเครือข่ายวัฒนธรรมอำเภอแม่แจ่มให้มีขีดความสามารถที่สูงขึ้น (ภาพที่ 32)

ภาพที่ 32 ตัวอย่างกิจกรรมและข้อมูลทุนทางวัฒนธรรม “อย่างแจ่ม”

การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมผ่านภาคประชาสังคม

กลไกผ่านประชาคมวัฒนธรรมในพื้นที่ด้วยการกำหนดกติกาและความร่วมมือในการสร้างพื้นที่เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ 60 พื้นที่/ย่าน กระจายทั่วกลุ่ม 18 จังหวัดของประเทศไทย รวม 50 จังหวัด อาทิ “ตลาดแคมของ” ถนนหน้าวัดห้วยไคร้ - เชื้อนป้องกันตลิ่ง (ตลาดท่าเสด็จ) อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย “ตลาดไทยตลาดธรรม” ณ วัดไชยชุมพลชนะสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี “ตลาดชุมทางทุ่งสง” ถนนชนปรีดา ตำบลปากแพрк อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ “กาดไทลื้อ” อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยมีการจัดกิจกรรมตลาดมากกว่า 2,800 ครั้ง ซึ่งภายในตลาดมีการจำหน่ายสินค้าและบริการเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นหลากหลาย สร้างรายได้มากกว่า 417,869,211 บาท เกิดการสร้างผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรมไม่น้อยกว่า 6,000 ราย การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น 1,000 รายการ ส่งผลให้ผู้ประกอบการในพื้นที่มีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 10,859 บาทต่อราย สามารถสร้างรายได้รวมกว่า 135 ล้านบาท คิดเป็นผลตอบแทนจากการลงทุน (Return of Investment: ROI) กว่า 8.57 เท่า หมายความว่าเมื่อมีการลงทุนจากภาครัฐทุก ๆ 1 บาท จะได้รับผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจชุมชน 8.57 บาท ก่อให้เกิดผลกระทบต่อยั่งยืนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

“ตลาดชุมทางทุ่งสง”

อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเทศบาลเมืองทุ่งสงให้การสนับสนุน เกิดการเปิดพื้นที่ศิลปวัฒนธรรมชุมชน ด้วยวิถีชุมชน เป็นตลาดที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าทางวัฒนธรรมของภาคใต้ ผู้ค้าโดยคนทุ่งสง 100% โดยมีกติกาประชาคมร่วมกัน ปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จำนวน 200 ครั้ง มีผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรม มากกว่า 236 ราย เกิดการสร้างรายได้มากกว่า 86,938,199 บาท

“ย่านวัฒนธรรมช่วงพันปี”

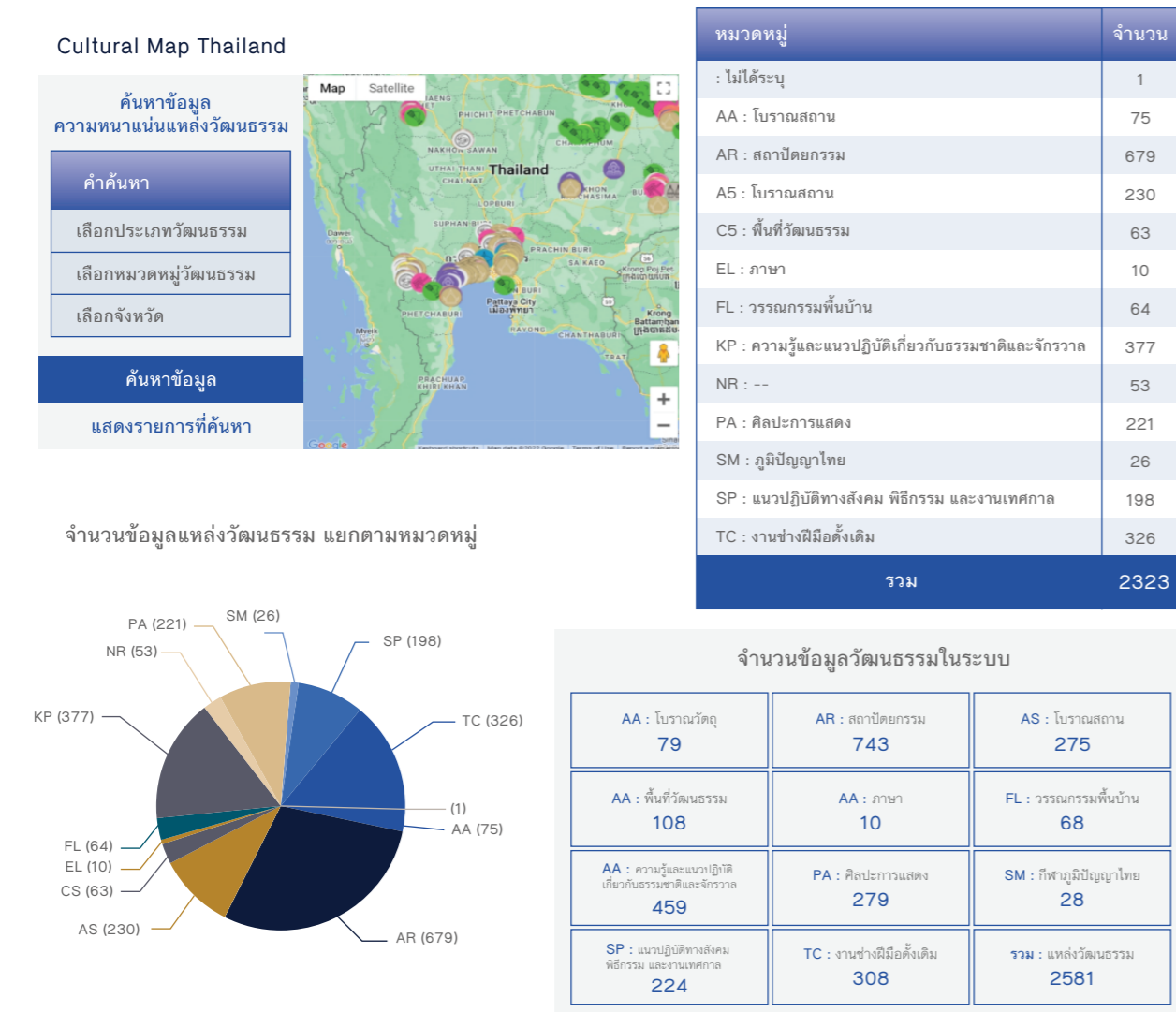
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้มีการจัดกิจกรรมเปิดพื้นที่วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ในทุกวันเสาร์จำนวน 117 ครั้ง จำนวนผู้ประกอบการเชิงวัฒนธรรมประมาณ 65 ราย ก่อให้เกิดรายได้รวมประมาณ 12,726,727 บาท ค่าผลตอบแทนทุนภาครัฐ (ROI) ที่ 4.69 ทำให้จังหวัดลำพูนเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่และนอกพื้นที่มากขึ้น สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนและคนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน เกิดสินค้าเชิงวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ ได้แก่ โคม ซึ่งผู้ประกอบการวัฒนธรรมในพื้นที่สามารถผลิตและจำหน่ายโคม ได้ทั้งหมด 55,160 ดวง เป็นเงิน 2,206,400 บาท (ภาพที่ 33)

ภาพที่ 33 กิจกรรมพื้นที่ย่านเศรษฐกิจบนฐานทุนทางวัฒนธรรม “ช่วงพันปี@ลำพูน”

ระบบสารสนเทศด้านวัฒนธรรมและแผนที่วัฒนธรรม

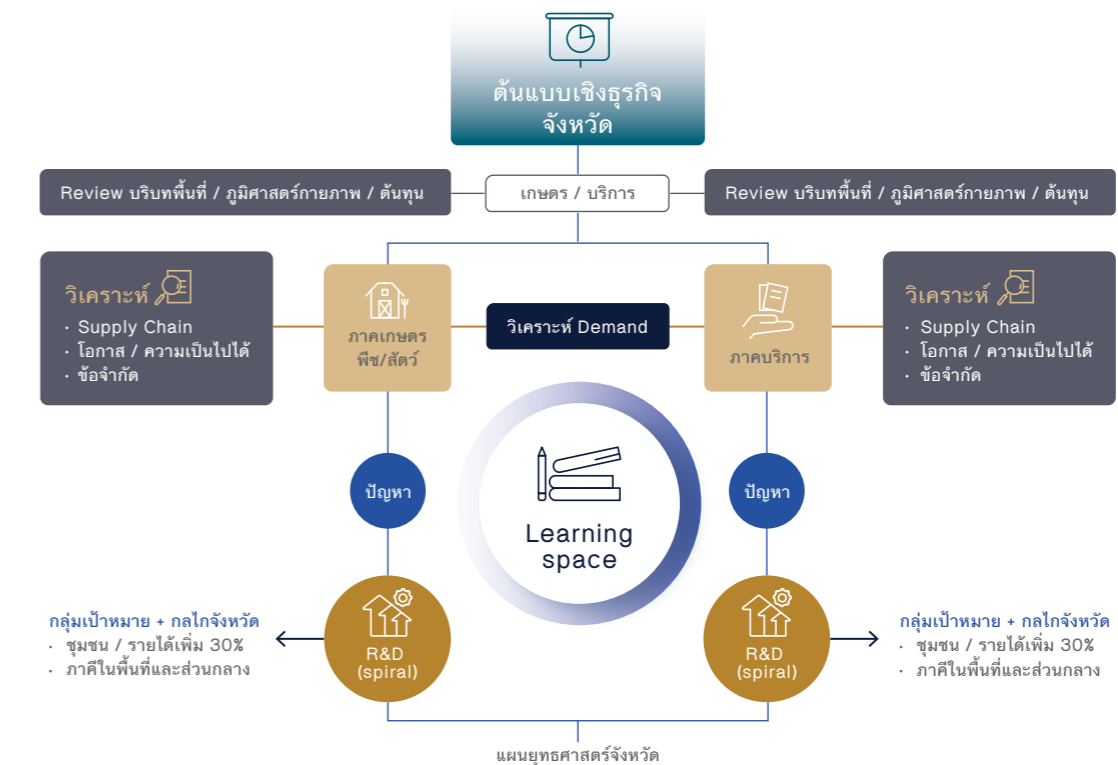
หน่วย บพท. ได้พัฒนาระบบสารสนเทศขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมที่สืบค้นจากงานวิจัยทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกันเป็นระบบฐานข้อมูลด้านวัฒนธรรมและแผนที่วัฒนธรรมของประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและสำนักท้องถิ่น รวมถึงใช้สำหรับการพัฒนาพื้นที่วัฒนธรรม พัฒนาเมือง ปัจจุบันได้มีการรวบรวมข้อมูลทุนวัฒนธรรม ได้แก่ โบราณวัตถุ 75 ชิ้น โบราณสถาน 230 ที่ พื้นที่วัฒนธรรม 63 พื้นที่ วรรณกรรมพื้นบ้าน 64 วรรณกรรม เป็นต้น (ภาพที่ 34)

ภาพที่ 34 ระบบสารสนเทศด้านวัฒนธรรมและแผนที่วัฒนธรรม <https://culturalmapthailand.info/index.php>

2.3 แผนงาน ตัวแบบเชิงธุรกิจเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานราก รองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ

บริบทใหม่ของโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลัน (Disruptive) ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความขัดแย้งทางการค้าและการเมืองระหว่างประเทศ รวมทั้งการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2562 จนถึงปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในหลายภาคส่วน เพื่อเป็นการเร่งให้เกิดการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของไทย หน่วย บพท. จึงได้จัดทำแผนงานย่อย "ตัวแบบเชิงธุรกิจเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากรองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ ภายใต้โปรแกรมที่ 17 แก้ปัญหาวิกฤตเร่งด่วนของประเทศ" ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาตัวแบบเชิงธุรกิจ (Business Model) เพื่อใช้ในการยกระดับ รายได้ของประชาชนในพื้นที่ภาคการเกษตรและภาคบริการของประเทศไทยในพื้นที่นำร่อง พร้อมทั้งขีดความสามารถในการปรับตัวและรองรับการเปลี่ยนแปลงของประเทศและของโลก ซึ่งตัวแบบการพัฒนาธุรกิจนี้เป็นตัวแบบในการรวบรวมกลไกทุกภาคส่วนเพื่อมาแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ แล้วถอดมาเป็นโมเดลการพัฒนาอาชีพของพื้นที่นั้นเพื่อนำไปต่อยอด ขยายผลและสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่ต่อไป โดยมีนวัตกรรมในพื้นที่เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ตั้งเป้าหมายขับเคลื่อนในพื้นที่ 6 ภูมิภาค และคาดหวังการมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 30 หรือเพิ่มขึ้นสุทธิ 10,000 บาทต่อเดือน ต่อครัวเรือน ดังกรอบแนวคิดแผนงาน (ภาพที่ 35)

ภาพที่ 35 กรอบแนวคิดแผนงานตัวแบบเชิงธุรกิจเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากรองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจ

การสนับสนุนทุนวิจัยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 - 2565 ครอบคลุมพื้นที่ 34 จังหวัด ประกอบด้วย ปีงบประมาณ 2563 จำนวน 3 จังหวัด ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 14 จังหวัด และปีงบประมาณ 2565 จำนวน 17 ชุดโครงการวิจัย ครอบคลุมพื้นที่ 16 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน สุโขทัย สกลนคร ชัยภูมิ ราชบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร กระบี่ สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส (อยู่ระหว่างดำเนินการ) โดยมีสรุปผลการดำเนินงานในภาพรวม ได้ดังนี้

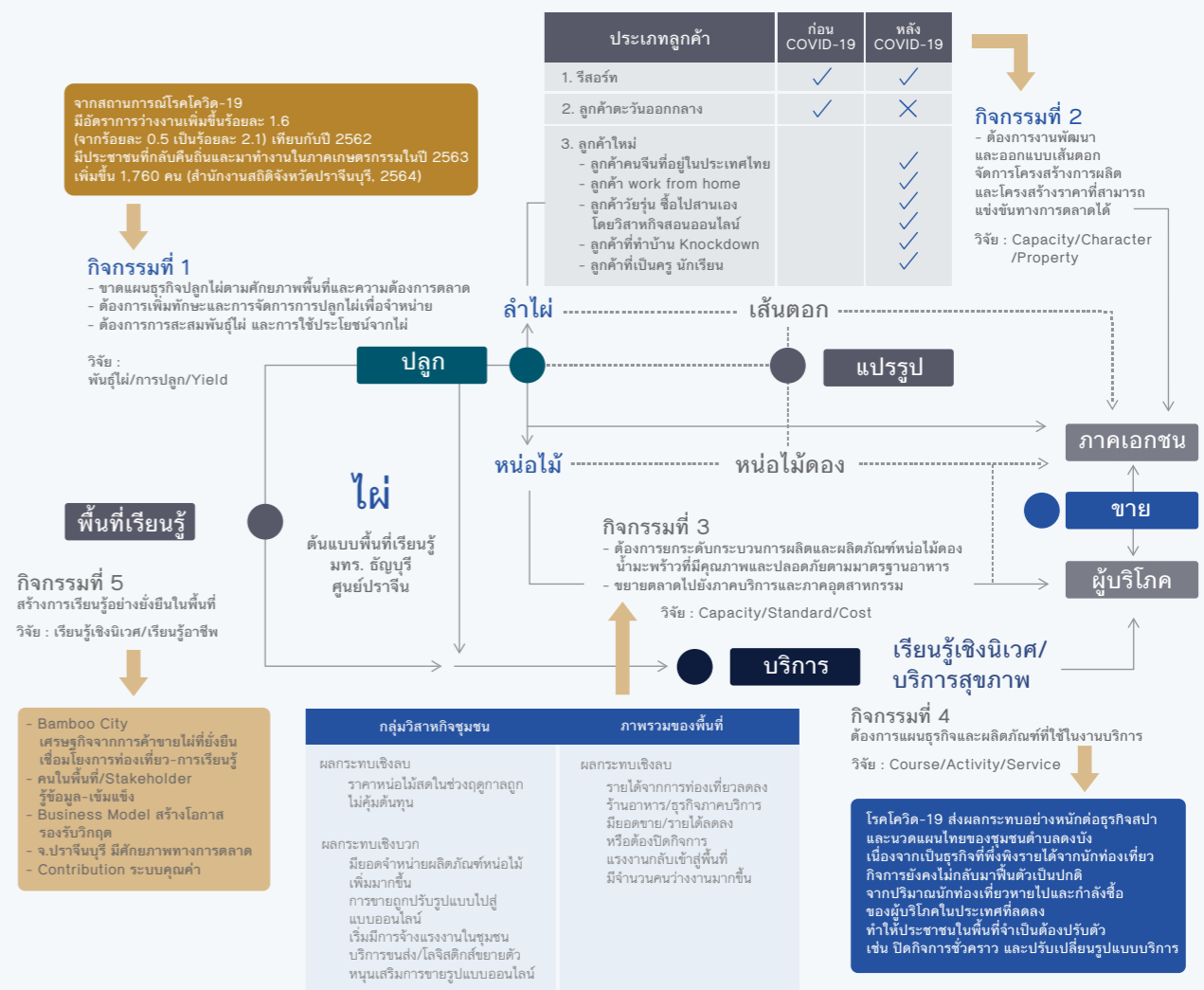
- 01** องค์ความรู้เรื่องตัวแบบเชิงธุรกิจ (Business Model) หรือตัวแบบการพัฒนา (Development Model) ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในพื้นที่จำนวน 16 องค์ความรู้
- 02** สร้าง “นวัตกรรม” หรือ Knowledge Worker ที่สามารถ Up Skill หรือ Re Skill ที่สอดคล้องกับอาชีพของภาคเกษตรและภาคบริการ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ จำนวน 1,026 คน
- 03** สร้างกลไกขับเคลื่อนตัวแบบเชิงธุรกิจในพื้นที่ได้ จำนวน 26 กลไก เกินกว่าผลผลิตที่กำหนดไว้ จำนวน 4 กลไก
- 04** ยกระดับรายได้เกษตรกร และแรงงานภาคบริการ เฉลี่ยอย่างน้อย ร้อยละ 30 ต่อเดือนต่อครอบครัว ได้จำนวน 4,971 ครัวเรือน
- 05** ผลักดันเข้าสู่นโยบายระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแผนพัฒนาจังหวัด

ตัวอย่างการขับเคลื่อนของแผนงาน ตัวแบบเชิงธุรกิจ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากรองรับการเปลี่ยนแปลง และวิกฤตด้านเศรษฐกิจ

Business Model ไม้ครบวงจร พื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี

จากชุดโครงการวิจัย “การเพิ่มศักยภาพตัวแบบเชิงธุรกิจ และโครงข่ายการตลาดเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากจากทรัพยากรในจังหวัดปราจีนบุรีอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดห่วงโซ่คุณค่า” (ภาพที่ 36) ได้แก่ ธุรกิจจำหน่ายลำไ้ ธุรกิจจำหน่ายหน่อไม้ดอง ธุรกิจจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ ธุรกิจสปาจากสวนไ้ โดยมีผลกำไรสุทธิที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจาก การใช้วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เพิ่มขึ้น เช่น ธุรกิจแปรรูปหน่อไม้ดอง จากเดิมจำหน่ายได้ 43,200 บาท/ปี เพิ่มขึ้นเป็น 72,000 บาท/ปี กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 33.3 และเกิดการรวมกลุ่มของคนในพื้นที่ (กลุ่มคหกรรมบ้านไทรงาม)

ภาพที่ 36 แพลตฟอร์มการสร้าง Business Model พื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี

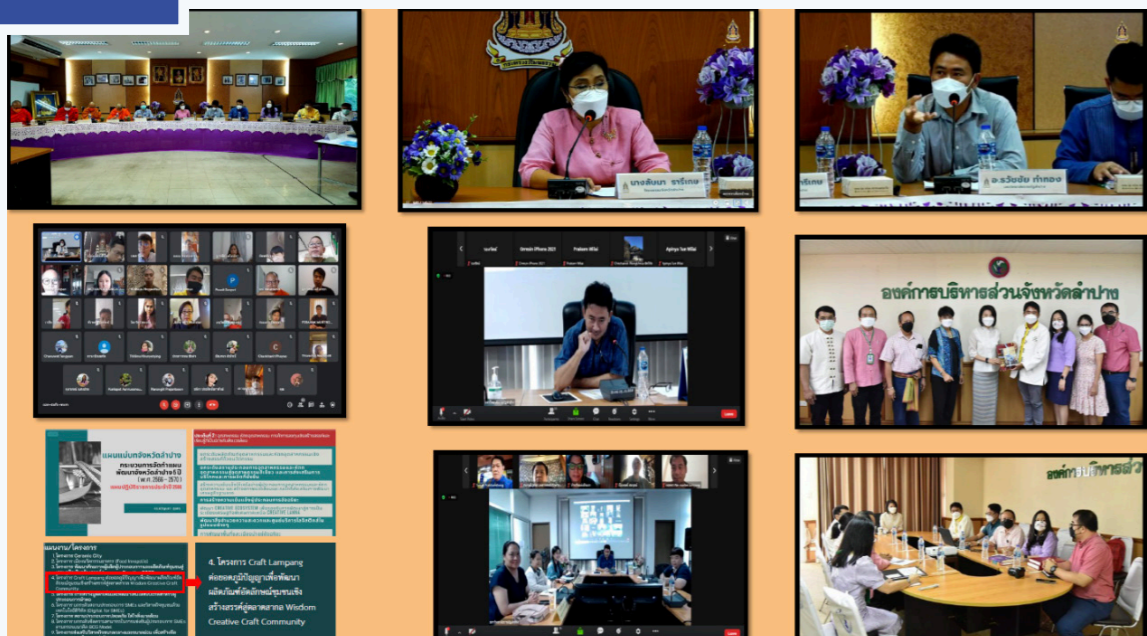
การทดลองแนวทางการเรียนรู้กลุ่มชุมชน/วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่

ภาพที่ 36 แพลตฟอร์มการสร้าง Business Model พื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี

Business Model การจัดการทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อรักษาคุณค่าเซรามิก พื้นที่จังหวัดลำปาง

ภาพที่ 37 แพลตฟอร์มการสร้าง Business Model พื้นที่จังหวัดลำปาง

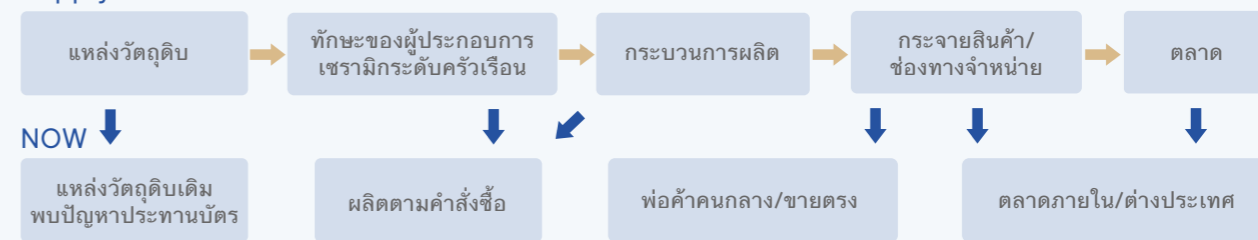
จากชุดโครงการวิจัย "การจัดการทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อรักษาคุณค่าสู่การยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจของเซรามิก จังหวัดลำปาง" (ภาพที่ 37) เกิดระบบและกลไกการทำงาน รูปแบบเครือข่ายในการพัฒนาเมือง ในหลายด้าน อาทิ เกิดกลุ่ม "กลุ่มหัตถศิลป์ ชุมชนเซรามิกศาลาหม้อ" พร้อมทั้งได้หนังสือ พัฒนาการและประวัติศาสตร์เครื่องปั้นดินเผาลำปาง หนังสือ มรดกวัฒนธรรม 8 วิถีจังหวัดลำปาง และสามารถสร้างกลไก การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในชุมชน ภายใต้แนวคิด "ระซัง

อธิษฐาน" ทดสอบรูปแบบวิธีการทำการตลาดแบบรวดเร็ว (Fast-track Marketing) ณ วัดดอยพระผามาน อ.แม่ทะ จ.ลำปาง ระยะเวลา 5 เดือน ทำให้รายได้เพิ่มขึ้นเกินเป้าหมาย ที่ตั้งไว้คือมากกว่าร้อยละ 30 ของรายได้เดิม รวมถึงก่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่เชื่อมโยงกับระซังอธิษฐาน รวมถึงการจ้างงานเพิ่มเป็นมูลค่ากว่า 925,000 บาท

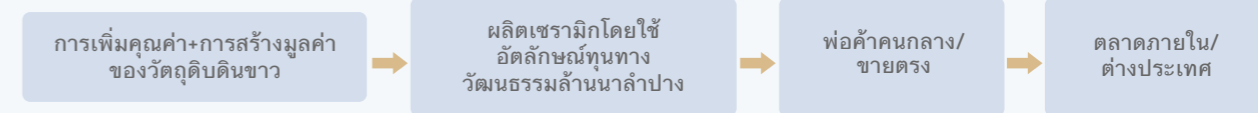
การจัดการทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อรักษาคุณค่าสู่การยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจของเซรามิก จังหวัดลำปาง

จุดแข็ง <ul style="list-style-type: none"> ลำปางเป็นแหล่งวัตถุดิบดินขาวที่สำคัญของประเทศ มีทุนทางวัฒนธรรมล้านนาที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นและสมบูรณ์ ผู้ประกอบการเซรามิกระดับครัวเรือนมีทักษะในการผลิตสูง 	ปัญหา <p>ผู้ประกอบการเซรามิกระดับครัวเรือนขาดองค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมล้านนาลำปาง ในการนำไปใช้พัฒนาและสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์เซรามิก</p> <p>ผู้ประกอบการเซรามิกระดับครัวเรือนมีประสบการณ์ และทักษะในการวางแผนการบริหารจัดการธุรกิจไม่มากพอ ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขัน</p> <p>ผู้ประกอบการเซรามิกระดับครัวเรือนขาดโอกาสในการเข้าถึงหน่วยงานที่หนุนเสริมการยกระดับศักยภาพทางธุรกิจ</p>
โอกาส <ul style="list-style-type: none"> เซรามิกเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง จังหวัดมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเซรามิก/การท่องเที่ยว รัฐบาลมีนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผ่านทุนชาติ/ทุนทางวัฒนธรรม 	

Supply Chain

NEW Value Chain

ความรู้ และผลที่เกิดขึ้น	พื้นที่ศึกษา	ผลลัพธ์ <ul style="list-style-type: none"> - ชุดความรู้แผนทิศทางวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง - ชุดความรู้พัฒนาการและประวัติศาสตร์เซรามิกของชุมชน - ชุดความรู้มรดกวัฒนธรรม 8 วิถีจังหวัดลำปาง - ชุดความรู้องค์ประกอบเบื้องต้น นำเคลือบเทคนิคการตกแต่งผลิตภัณฑ์เซรามิกดั้งเดิมจังหวัดลำปาง - แผนที่เดินดิน 12 โรงงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยว - ผลิตภัณฑ์เซรามิกจากอัตลักษณ์ใหม่ (อัตลักษณ์โรงงาน + ทุนทางวัฒนธรรมลำปาง) - รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เซรามิกของโรงงานเซรามิกระดับครัวเรือนเกินร้อยละ 30 ของยอดขายเดิม - การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ระซังอธิษฐานจากดินขาว ผ่านความเชื่อ ความศรัทธาและความเป็นสิริมงคล - ผลิตภัณฑ์เซรามิกประกอบอาคารสถาปัตยกรรม 	ผลสืบเนื่อง <ul style="list-style-type: none"> - เกิดกลุ่มการฟื้นฟูทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์เซรามิกของชุมชน - ข้อมูลแผนที่ท่องเที่ยว 12 โรงงานเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว - เกิดนวัตกรรมในงานและชุมชนที่สามารถต่อยอดหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเอง
การสร้างคุณค่า+มูลค่า			
ผลิตโดยอัตลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมล้านนาลำปาง			
การตลาดเชิงประสบการณ์/ช่องทางจำหน่าย			

ภาคีความร่วมมือ นักวิจัย, นักวิชาการ, ผู้ประกอบการ 12 โรงงาน, พาณิชยจังหวัดลำปาง, วัฒนธรรมจังหวัดลำปาง, สภาวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง, กลุ่มหัตถศิลป์ชุมชนเซรามิกศาลาหม้อ, วัดปงสนุกเหนือ, วัดดอยพระผามาน, ชุมชนศาลาหม้อ, เทศบาลนครลำปาง, องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

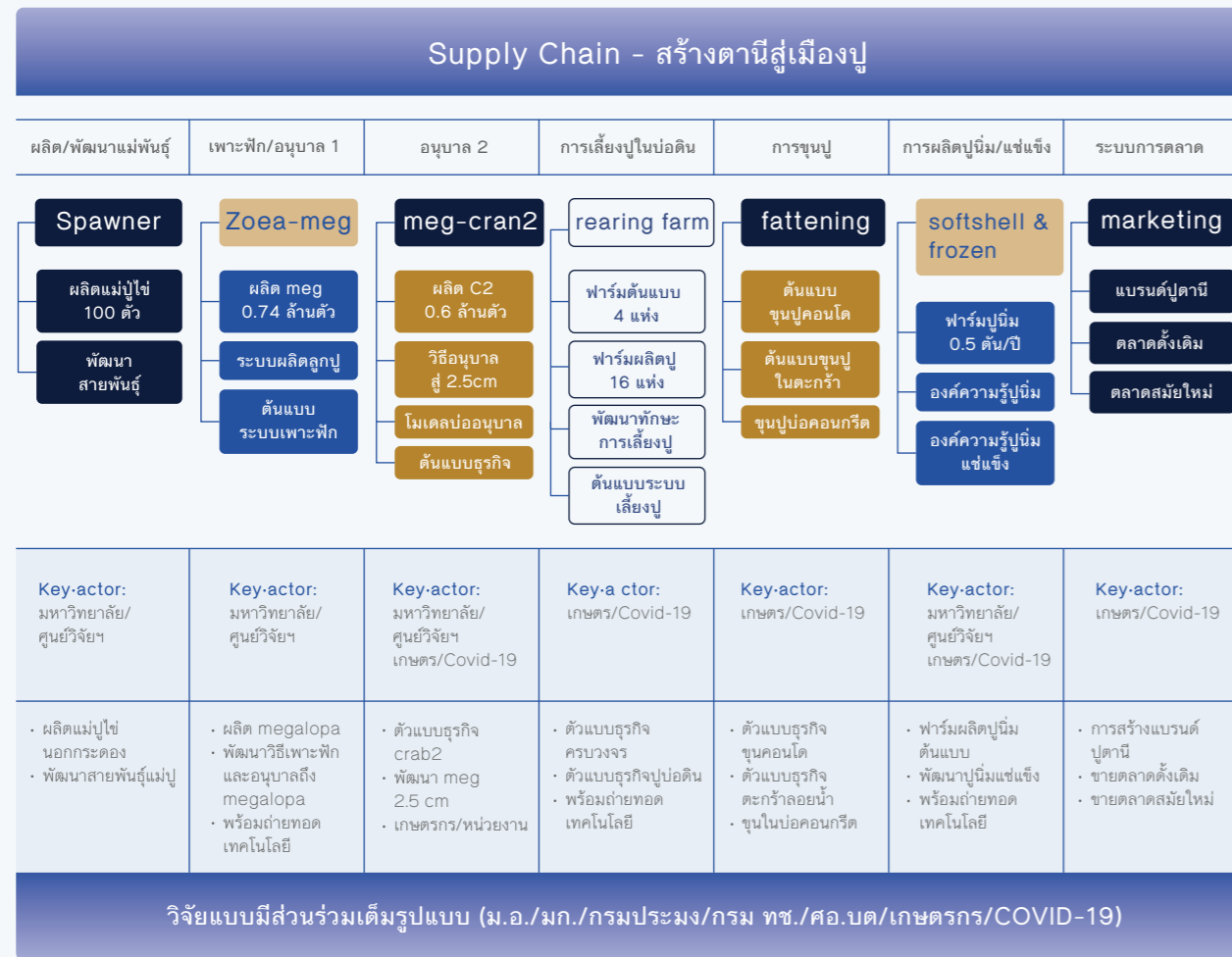
ภาพที่ 37 แพลตฟอร์มการสร้าง Business Model พื้นที่จังหวัดลำปาง

Business Model พื้นที่จังหวัดปัตตานี

จากชุดโครงการวิจัย “การพัฒนาตัวแบบเชิงธุรกิจการผลิตปูทะเลตลอดห่วงโซ่อุปทานโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อสร้างเป็นสินค้าเศรษฐกิจชนิดใหม่รองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจในจังหวัดปัตตานี” หน่วยงานที่นำผลงานไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคเอกชน และกลไกภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ หน่วยงานประมงจังหวัดและส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ศอ.บต. และมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ นำไปสู่การยกระดับด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสังคม เกิดการขยายผลและมีการเลี้ยงปูทะเลเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างเศรษฐกิจ

หมุนเวียนในพื้นที่ พร้อมสร้างอาชีพให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคโควิด 19 ทำฟาร์มเลี้ยงปู (บ่อดิน) 24 ครัวเรือน และเกษตรกรขุนปูทะเลในระบบคอนโดน้ำหมุนเวียนจำนวน 23 ครัวเรือน ด้านวิชาการ สามารถสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการในการพัฒนาเทคนิคและกระบวนการในการผลิตแม่ปูให้ออกไขนอกกระดองได้เป็นครั้งแรกของประเทศที่สามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงผลจากการวิจัยสามารถพัฒนาศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงปูทะเลครบวงจรเป็นแห่งแรกของประเทศไทยที่มีห่วงโซ่อุปทานครบตลอดกระบวนการ ด้านเศรษฐกิจสามารถสร้างได้เมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย จำนวน 3,292,257 บาท ไปถึงด้านนโยบาย สามารถผลักดันนโยบาย “เมืองปูทะเลโลก” (ภาพที่ 38)

ตัวแบบเชิงธุรกิจ จังหวัดปัตตานี **ปูทะเล**

ปูทะเล เป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพสูงมากที่จะพัฒนาเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจชนิดใหม่ในจังหวัดปัตตานีและประเทศไทยในอนาคตได้

เกิด New Value Chain พลิกฟื้นนากุ้งร้าง → **ผู้ประกอบการ 40 ราย**
หาคะยาย 3 จศต **500+ ลบ.**

เกิดกลุ่มผู้ประกอบการจริงในพื้นที่

เกิดความใหม่ของการประกอบการในพื้นที่

เกิดองค์ความรู้ตลอดทั้ง Value Chain

เกิดกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่ระดับจังหวัด

เกิดการผลักดันเพื่อเข้าสู่นโยบาย/ในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

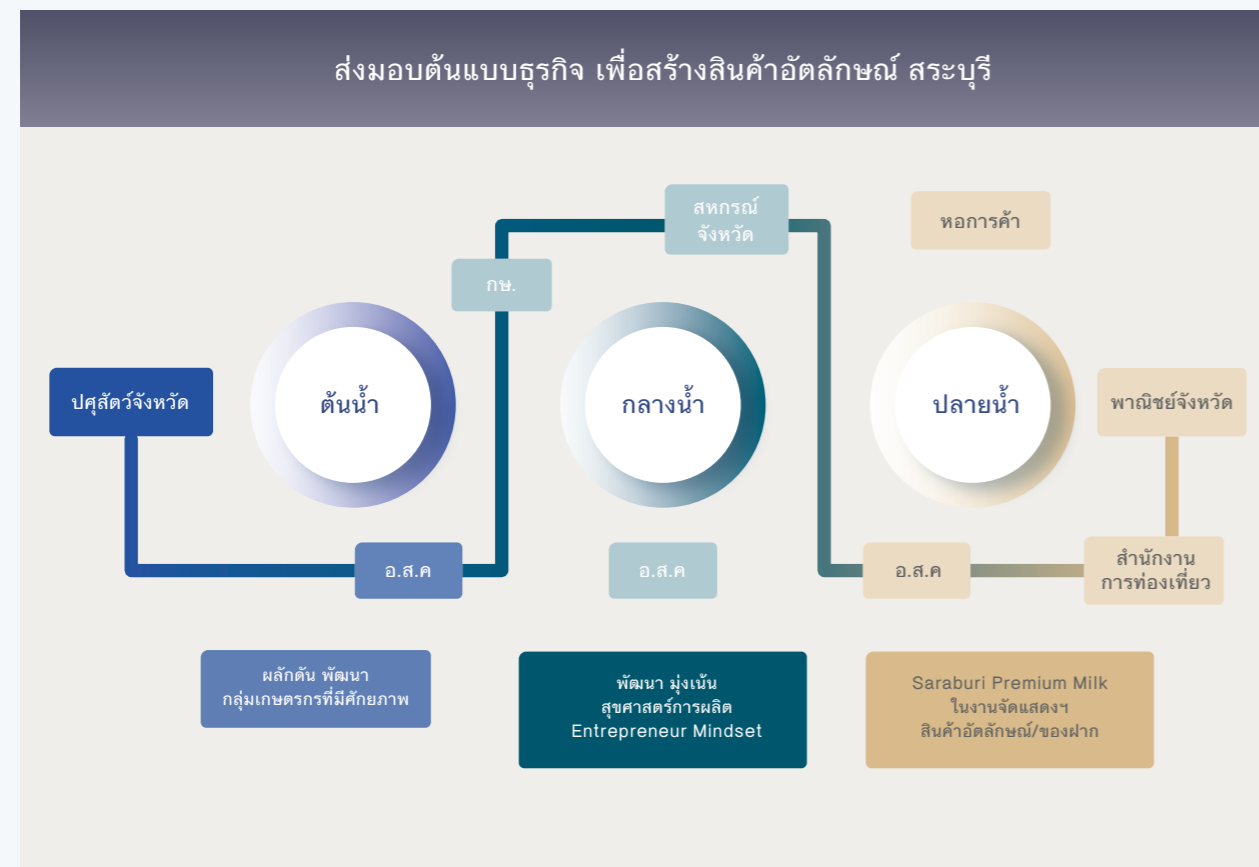
การพัฒนาคิวแบบเชิงธุรกิจการผลิตปูทะเลตลอดห่วงโซ่อุปทานโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อสร้างเป็นสินค้าเศรษฐกิจชนิดใหม่รองรับการเปลี่ยนแปลงและวิกฤตด้านเศรษฐกิจในจังหวัดปัตตานี สร.ศร. ชุริ ทรัพย์สิน และคณะ: (2564)

ภาพที่ 38 แพลตฟอร์มการสร้าง Business Model พื้นที่จังหวัดปัตตานี

Business Model น้านมและผลิตภัณฑ์นมพรีเมียม จังหวัดสระบุรี

จากชุดโครงการวิจัย “การพัฒนาต้นแบบเชิงธุรกิจการเกษตรน้านมและผลิตภัณฑ์นมพรีเมียม จังหวัดสระบุรี” (ภาพที่ 39) ที่สามารถเป็นต้นแบบธุรกิจฟาร์มโคนมที่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์นมคุณภาพสูง เช่น นมสดพาสเจอร์ไรซ์ นมเปรี้ยว กรีกโยเกิร์ต โดยเกษตรกรที่ผลิตน้านมคุณภาพพรีเมียม จะมีรายได้ส่วนเพิ่ม ร้อยละ 33 จากราคาฐานเดิมเมื่อขายวัตถุดิบอย่างเดียว อีกทั้งยังเกิดนวัตกรรม จำนวน 36 คน ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ติดตั้งมาใช้ในการยกระดับฟาร์มโคนม การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และเป็นผู้ประกอบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์พร้อมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังเกษตรกรรายอื่นๆ ได้ รวมถึงยังเกิดเครือข่ายฟาร์มโคนม จำนวน 3 เครือข่าย

ภาพที่ 39 แพลตฟอร์มการสร้าง Business Model พื้นที่จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 39 แพลตฟอร์มการสร้าง Business Model พื้นที่จังหวัดสระบุรี

ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเมืองน่าอยู่ และเมืองแห่งการเรียนรู้”

5

Crowdfunding

48

Data Catalog

9

พื้นที่ต้นแบบ

18

เมืองแห่งการเรียนรู้

62

กลไก

20

บริษัทพัฒนาเมือง

การพัฒนาเชิงโครงสร้างและการจัดการระดับเมือง เพื่อให้เกิดกลไกการพัฒนาพื้นที่ ในหน่วยงานระดับท้องถิ่น (Local Government) นำไปสู่กลไกของการลงทุน (Investment) ซึ่งจะเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเพื่อกระจายความเจริญของประเทศ ภายใต้โปรแกรม 15 พัฒนาเมืองนำอยู่และการกระจายศูนย์กลางความเจริญ โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 แผนงาน ได้แก่ 1) แผนงาน “การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่” 2) แผนงาน “การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ” และ 3) แผนงาน “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา”

3.1 แผนงาน

“การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่”

แผนงานนี้มีจุดหมายสำคัญคือการพัฒนาพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย และเติบโตอย่างยั่งยืน เพื่อให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนเกิดการขยายตัวมากขึ้น เกิดการกระจายรายได้ อย่างเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยงานวิจัยในกลุ่มนี้เน้นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบต่างๆ ประกอบด้วย 1) กลไกการพัฒนาความร่วมมือทางสังคมของเมือง (Urban Collaboration and Institution) เช่น กิจการพัฒนาเมือง กฎบัตรของเมือง 2) พัฒนาระบบข้อมูลเปิด (Data Preparing & Open Data) ระดับเมืองที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้ 3) สร้างระบบการเงินที่ทำให้เกิดการลงทุนรูปแบบใหม่ในการพัฒนาระดับพื้นที่ รวมถึงการสร้าง Fin Tech หรือเทคโนโลยีทางการเงิน และการสร้าง Crowd Funding System เกิด National Platform for Urban Funding System และ 4) สร้างชุดความรู้ด้านการพัฒนาเมือง เพื่อขยายผลเชิงพื้นที่ และนำเสนอนโยบายเชิงพื้นที่ (ตามกรอบโจทย์และเป้าหมายแผนงานวิจัย ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3

โจทย์และเป้าหมายของกรอบแผนงานวิจัย “การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่”

โจทย์	เป้าหมาย
1. กลไกการพัฒนาเมือง โดยการสร้างกติการ่วมและแผนการลงทุนในการพัฒนาเมือง	1. กลไกการพัฒนาเมือง โดยการสร้างกติการ่วมและแผนการลงทุนในการพัฒนาเมือง (10 ต้นแบบ)
2. โครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลในแต่ละเมือง การเตรียมข้อมูลเพื่อการขับเคลื่อนเมือง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและการใช้แผนภาพ การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการตรวจสอบเชิงพื้นที่	2. ข้อมูลเปิดของเมือง (10 เมือง)
3. เครื่องมือการระดมทุนรูปแบบใหม่ เกิดการพัฒนากองทุนและแผนการลงทุน การระดมทุน Public Fund แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (10 เครื่องมือ)	3. เครื่องมือการระดมทุนรูปแบบใหม่ เกิดการพัฒนากองทุนและแผนการลงทุน การระดมทุน Public Fund แนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (10 เครื่องมือ)
4. องค์ความรู้ใหม่เชิงเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์จังหวัดไปขยายผลเกิดต้นแบบเชิงพื้นที่และปรับปรุงกฎหมายในการพัฒนาเชิงพื้นที่	4. แผนเชิงเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ ในพื้นที่ต้นแบบ 2 ต้นแบบ

จากฐานทุนเดิมตั้งแต่ปี 2561 ถึงปีงบประมาณ 2565 ในโปรแกรมที่ 15 การพัฒนาเมืองนำอยู่และการกระจายศูนย์กลางความเจริญ ภายใต้แผนงาน “การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่” เกิดผลผลิตของโครงการวิจัยทำให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ในจังหวัดเป้าหมาย ได้ผลผลิตที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

1. กลไกด้านการพัฒนาความร่วมมือทางสังคมของเมือง (Urban Collaboration and Institution Arrangement)

- เกิดการจัดตั้งคณะกรรมการกฏบัตรแห่งชาติ หรือ Charter เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองเป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันของสังคม (Social Collaboration) ขับเคลื่อนจากความร่วมมือของหน่วยงานทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่
- การจัดตั้งกิจการพัฒนาเมือง ตั้งแต่ปี 2561 จนถึงปัจจุบัน เกิดบริษัทพัฒนาเมืองจำนวน 20 แห่ง ดังนี้ (1) บริษัท เชียงใหม่นครพิงค์ พัฒนาเมือง จำกัด (2) บริษัท เชียงใหม่วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด (3) บริษัท แม่ฮ่องสอนพัฒนาเมือง จำกัด (4) บริษัท พิษณุโลกพัฒนาเมือง จำกัด (5) บริษัท สุโขทัยพัฒนาเมือง จำกัด (6) บริษัท ขนอม-ลือชลพัฒนาเมือง จำกัด (7) บริษัท ภูเก็ตพัฒนาเมือง จำกัด (8) บริษัท สงขลาพัฒนาเมือง จำกัด (9) บริษัท กรุงเทพพัฒนาเมือง จำกัด (10) บริษัท สมุทรสาครพัฒนาเมือง (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด (11) บริษัท สระบุรีพัฒนาเมือง จำกัด (12) บริษัท ชลบุรีพัฒนาเมือง จำกัด (13) บริษัท ระยองพัฒนาเมือง จำกัด (14) บริษัท ขอนแก่นพัฒนาเมือง จำกัด (15) บริษัท โคราซพัฒนาเมือง จำกัด (16) บริษัท อุดรธานีพัฒนาเมือง จำกัด (17) บริษัท อุบลราชธานีพัฒนาเมือง จำกัด (18) บริษัท ลำปางพัฒนาเมือง จำกัด (19) บริษัท เลยพัฒนาเมือง จำกัด และ (20) บริษัท อันทามันพัฒนาเมือง จำกัด
- เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายมหาวิทยาลัย UHDA : Urban Housing Development Alliance

2. กลไกด้านการพัฒนาข้อมูลและองค์ความรู้ของเมือง (Urban Open Data and Knowledge Management)

- เกิดแพลตฟอร์ม City Open Data รวบรวมข้อมูลจากโครงการวิจัย ข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเชื่อมต่อ Open Data อาทิเช่นฐานข้อมูลจำนวนผู้มีรายได้น้อย ฐานข้อมูลจำนวนคนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมในมิติต่างๆ เป็นต้น
- เกิดการยกระดับระบบ Digital Transformation ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เป็นฐานรวบรวมข้อมูลครอบคลุม 92 กลุ่ม มาพัฒนาระบบบริหารและระบบการให้บริการประชาชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และถูกต่อยอดขยายผลของงานวิจัยออกไปในวงกว้างให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มแข็งใน 5 เมือง ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดระยอง จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดภูเก็ต เพื่อพัฒนาเป็น Block Chain City
- พัฒนาชุดความรู้และข้อมูลเปิดด้านการพัฒนาเมือง (Data Catalogue) ที่จะเปิดข้อมูลเปิด (Open Data) เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเมือง จำนวน 48 ฐานข้อมูล

3. กลไกด้านนโยบายและแผนพัฒนาของเมือง (Urban Policy and Planning)

- เกิดกลไก/แผนงาน/แนวทางในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ จำนวน 62 กลไก เช่น แผนการพัฒนาจราจรอัจฉริยะ, แผนงานการออกแบบผังพัฒนาพื้นที่กิจกรรมชุมชนวัดหัวป้อม, แผนพัฒนาเมืองด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ ประเด็นขยะเหลือศูนย์, แผนยุทธศาสตร์เมืองอัจฉริยะจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถตอบตัวชี้วัดตามกรอบแนวคิดและเงื่อนไขของสำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีโครงการนำร่อง 2 ด้าน ได้แก่ 1) Smart Environment และ 2) Smart Mobility, แผนงานการปรับตัวเชิงธุรกิจและแนวทางการร่วมทุน, แผนการปรับตัวของธุรกิจท้องถิ่นต่อแหล่งทุนภายนอก, แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่เมืองและกิจกรรมพาณิชย์กรรมโดยรอบสถานีรถไฟฟ้า, แผนการออกแบบโครงข่ายทางเดินเท้าตามความเต็มใจที่จะเดิน, กลไกเชิงพื้นที่ร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน, กลไกเชิงพื้นที่ร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของย่านเมืองเก่าเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และกลไกเชิงพื้นที่ร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอัจฉริยะของย่านเมืองเก่าเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เป็นต้น
- เกิดพื้นที่ต้นแบบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียวและห่วงโซ่อุปทาน จำนวน 9 พื้นที่ อาทิ การพัฒนาการประกอบการเกษตรอินทรีย์ในเมืองบนฐานเศรษฐกิจหมุนเวียน จนสามารถสร้างผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อย (Urban Farming for Collective Micro Social Entrepreneurial Business Network) เกิดพื้นที่ต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำ จำนวน 9 พื้นที่ พร้อมทั้งเกิดพื้นที่การเรียนรู้ระดับเมือง จำนวน 26 พื้นที่ ซึ่งเกิดเป็นรูปธรรมชัดเจน คือพะเยาเมืองแห่งการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันได้รับการประกาศเป็นสมาชิกเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยูเนสโก (UNESCO Global Networks of Learning Cities) และเป็นแรงผลักดันให้เมืองอื่นๆ เกิดการตื่นตัว แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ตามบริบทของประเทศไทย
- เกิดนวัตกรรมในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ จำนวน 36 เครื่องมือ เช่น ห้องปฏิบัติการออกแบบลำปางเมืองน่าอยู่สร้างสรรค์ Lampang Creative & Livable City Lab, สถาบันยุทธศาสตร์ด้านสารสนเทศ (UDP), ระบบ Zero Waste Spatial & Logistic Platform, ระบบ Dashboard & Cloud Platform, ระบบการพัฒนาเสริมสร้างสุขภาวะทางปัญญาในผู้สูงอายุและโปรแกรมการพัฒนา IQ และพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อส่งเสริมสุขภาวะทางปัญญาในผู้สูงอายุ เป็นต้น

4. กลไกการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินและการจัดการทุนของเมือง (Urban Financial Institution and Instrument)

โดยเกิดแผนการลงทุนระดับพื้นที่ จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ ภูเก็ต ระยอง เชียงใหม่ ขอนแก่น และนครสวรรค์ ที่สามารถเป็นแนวทางการระดมทุนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาเมือง อีกทั้งยังมีดัชนีชี้วัดความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจและการพัฒนาระดับเมือง เพื่อสนับสนุนการลงทุนและยกระดับพื้นที่ให้มีศักยภาพทางการแข่งขันที่สูงขึ้น

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (ภาพที่ 40) เพื่อนำไปสู่เมืองน่าอยู่ที่ชาญฉลาด (Livable & Smart City) กลไกดังกล่าวข้างต้นมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนและบรรลุตามเป้าประสงค์ ดังนั้นในปี 2566 - 2570 แผนงานนี้ตั้งหมุดหมายสำคัญให้เกิด Urban Solution เพื่อนำไปสู่การลงทุน (Investment) ของเมืองในที่สุด โดยมีศักยภาพและความพร้อมตามเกณฑ์ชี้วัดการเติบโตของเมืองน่าอยู่ที่ชาญฉลาด โดยการวิจัยและยกระดับความรู้เชิงพื้นที่และการประยุกต์ใช้ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาเมือง (City Development Technology) ต่างๆ ต่อไป

ภาพที่ 40 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและการกระจายศูนย์กลางความเจริญ

ตัวอย่างผลสัมฤทธิ์การขับเคลื่อนแผนงานการพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่

โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบชุมชนริมคลองฝั่งธนบุรี ด้วยเครือข่ายคลังสมองของพื้นที่และแผนผังภูมินิเวศ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืน

มีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนริมคลองฝั่งธนบุรีและคลัสเตอร์เศรษฐกิจบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว โดยการสร้างกลไกความร่วมมือคลังสมองของพื้นที่ และเครื่องมือยุทธศาสตร์แผนผังภูมินิเวศ (ภาพที่ 41) พัฒนาพื้นที่เชื่อมต่อห่วงโซ่อุปทาน และเสนอแนวทางพัฒนาระบบนิเวศสนับสนุนชุมชนบนฐานเศรษฐกิจสีเขียวที่สอดคล้องกับความต้องการ ศักยภาพ และภูมินิเวศของชุมชน ซึ่งจากการดำเนินการ ได้เกิดผลการขับเคลื่อนที่สำคัญ ดังนี้

- การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบและพื้นที่กลางเพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทาน มีผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่ต้นแบบเพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานในรูปแบบต่างๆ ในระดับชุมชน 4 ชุมชน โดยสินค้าและบริการหลักของเศรษฐกิจสีเขียวชุมชนริมคลองฝั่งธนฯ ประกอบด้วย สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป บริการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งแบ่งเป็นการท่องเที่ยววัฒนธรรมวิถีคลองและพหุวัฒนธรรมชุมชนเก่า และการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในเมือง

ภาพที่ 41 แผนผังภูมินิเวศในการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวบนฐานภูมินิเวศชุมชนริมคลองฝั่งธนฯ

- แนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาการตลาดและขนส่งของสินค้าและบริการชุมชนริมคลองฝั่งธนบุรี ได้ดำเนินการพัฒนาการตลาดในรูปแบบต่างๆ อาทิ การแบ่งปันในชุมชนและการสร้าง Food Bank ของชุมชน การจำหน่ายในตลาดริมน้ำชุมชนและตลาดใกล้เคียง การตลาดโดยสร้างระบบสมาชิกตะกร้าผักรายเดือน การสร้างแบรนด์กลางของชุมชน รวมถึงการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขยายฐานการตลาดและผู้บริโภค
- สื่อและกิจกรรมเพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับผลผลิตและบริการของชุมชนต่อผู้บริโภคเป้าหมาย รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ ทั้งสื่อออนไลน์และรายการโทรทัศน์
- มีแผนผังพัฒนาพื้นที่ แผนโครงการสำคัญ และโมเดลธุรกิจ สำหรับพื้นที่ต้นแบบ 4 ชุมชน เพื่อการต่อยอดพัฒนา และการลงทุนอย่างยั่งยืน
- ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อระบบนิเวศเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวชุมชนริมคลองฝั่งธนบุรี เพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเชิงนโยบายและศักยภาพในการร่วมลงทุนเพื่อสร้างการสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียวที่ยั่งยืน เช่น อนุรักษ์พื้นที่เมือง การเพิ่มพื้นที่ผลิตอาหารปลอดภัย โดยกรุงเทพมหานครได้รับนโยบายดังกล่าวไปขับเคลื่อนต่อไปในพื้นที่ชุมชนริมคลองอื่นๆ ในการหาแนวทางแก้ไขเพื่อปรับสภาพทางด้านกายภาพให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สร้างเศรษฐกิจสร้างอัตลักษณ์ในชุมชนสีเขียวริมคลองฝั่งธนบุรีให้สามารถอยู่รอดได้ เพื่อคงวิถีชีวิตที่มีคุณค่าไว้อย่างยั่งยืน (ภาพที่ 43)

ภาพที่ 43 การฝึกกำลังเครือข่ายขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนพัฒนาพื้นที่สีเขียวริมคลองฝั่งธนบุรี

การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการเมืองแห่งการเรียนรู้บนพื้นที่เมืองพะเยา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบบนพื้นฐาน BCG โมเดล

เกิดขึ้นจากการประสานความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา และมหาวิทยาลัยพะเยา โดยผ่านการทำความเข้าใจภาคีเครือข่าย กลยุทธ์การเจรจาต่อรอง และการสร้างการรับรู้ผลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้บนฐาน BCG โมเดล การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านองค์ความรู้ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ลดอัตราการปล่อยคาร์บอนของผลิตภัณฑ์ เกิดแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานที่สร้างรายได้ และการเรียนรู้ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา คือการจัดตั้งกองการศึกษา การยกระดับเมืองแห่งการเรียนรู้สามารถทำได้หลากหลายแนวทาง เช่น การตั้งกองทุน การตั้งสถาบันพัฒนาเมือง การตั้งบริษัทพัฒนาเมือง หรือการตั้งภูมิภาคการเรียนรู้ (Silk Road Learning Route) หรือการยกระดับเป็น Creative City พะเยา โดยผลจากการดำเนินโครงการมีผลลัพธ์ที่สำคัญ ดังนี้

- แหล่งเรียนรู้ Phayao Learning City บนเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Route) (ภาพที่ 44)
- เกิดหลักสูตร "UP to Reskill/Upskill" ที่สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของ BCG โมเดล คือ หลักสูตรสินค้าท้องถิ่นสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคม (Local Products to Social Innovation) และหลักสูตรการใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ด้วยผลิตภัณฑ์จากสิ่งแวดล้อม (Creative Activities for the Green World) โดยสามารถแบ่งการเรียนรู้ตามหลักสูตรย่อยได้ 15 ชั่วโมง ชื่อ Social Enterprises โครงการนี้ดำเนินการจัดกิจกรรมในหลักสูตรร่วมกับกองการศึกษา กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองพะเยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา และชุมชนเมืองพะเยา

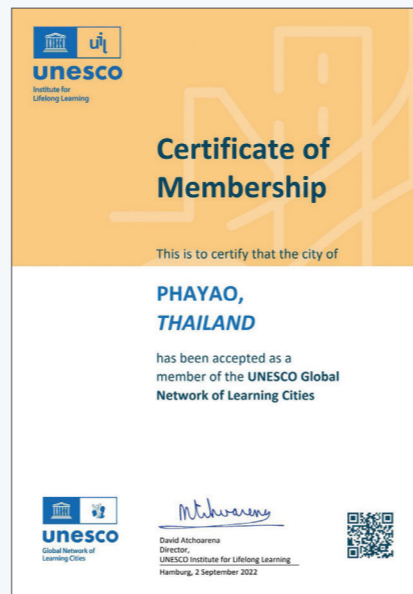

ภาพที่ 44 แหล่งเรียนรู้ Phayao Learning City บนเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Route)

- ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ซึ่งคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV), อัตราส่วนผลได้ต่อทุน B/C ratio) และอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) ผลลัพธ์ คือ รายได้ครัวเรือน หรือชุมชน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5
- เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ 3 ผลิตภัณฑ์จากการเรียนรู้บนเส้นทางการเรียนรู้ Phayao Learning City โดยผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและสามารถช่วยลดการปล่อยคาร์บอนได้อย่างน้อยร้อยละ 10
- กลุ่มเป้าหมายของโครงการเป็นแรงงานนอกระบบ กลุ่มสูงวัย และแม่เลี้ยงเดี่ยวเด็กพิการ หรือแม่แต่ผู้ต้องขัง ซึ่งมีจำนวนรวมกันมากกว่าร้อยละ 12 ของประชากรจังหวัดพะเยา และรายได้ของแรงงานนอกระบบหลังการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5-3
- เกิดพื้นที่การเรียนรู้ 15 แห่ง รวม 1 เส้นทางการเรียนรู้ที่พร้อมสร้างรายได้ (Phayao Learning Route) ฝั่งกว๊านตะวันออก และผลการประเมินรายได้หลังการเรียนรู้ ในรอบ 1 ปี มีรายได้เข้าสู่ชุมชนหลังการเรียนรู้ 448,419 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ 1 ถึง 22.42 เท่า
- แพลตฟอร์มการเรียนรู้ หรือ Learning Platforms จำนวน 3 แพลตฟอร์ม (Platforms) คือ ออนไลน์ (Online) และเฟซบุ๊ก (Facebook & On-demand) กับออนดีมานด์ (On-demand)
- เกิดการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสูงวัย สังกัด ศพอส. เทศบาลเมืองพะเยา ชื่อ วิสาหกิจชุมชนสานใจฮัก (ภาพที่ 45)
- แบบโลโก้และผลิตภัณฑ์ร่วมกับชุมชน 8 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) น้ำผึ้งหยดทอง 2) สบู่न्दดา 3) ตะกร้าเคดูพาสานสุช 4) กระเป๋าสุนทรียา 5) บ้านรักขนม 6) ข้าวผัดโต้ง 7) แหนมทัพพีเงิน 8) ชาสมุนไพรเชียงดา
- การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร ทฤษฎีวิจัยนกรรม และกลวิธีการใช้ภาษาทำให้วิเคราะห์พฤติกรรมภาคีเครือข่ายจนนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้บนพื้นที่พะเยา
- พะเยา ได้ถูกเสนอชื่อเป็นอันดับที่ 1 ให้เป็นสมาชิกเมืองแห่งการเรียนรู้ของ UNESCO Global Network of Learning Cities ในปี 2565 (ภาพที่ 46)

ภาพที่ 45 การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสูงวัย สังกัด ศพอส. เทศบาลเมืองพะเยา

ภาพที่ 46 จังหวัดพะเยาได้รับการรับรองเป็นสมาชิกเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก

3.2 แผนงาน

“การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ”

เป้าหมายของแผนนี้มุ่งเน้นการยกระดับและพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยกลไกความรู้และความร่วมมือระดับประเทศ ผ่านการปฏิบัติการบนฐานงานวิจัยในประเด็นปฏิบัติการพัฒนาระบบและกลไกการนำข้อมูลมาสร้างมูลค่าและคุณค่า เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาองค์ความรู้และกลไกการเปลี่ยนแปลงองค์กรกระบวนการทำงานสู่ดิจิทัลอย่างเหมาะสม โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Transformation Process: DTP) เป็นกลไกหลักในการยกระดับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมิติต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้บริการต่อประชาชนและการพัฒนาพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การลงทุนที่เหมาะสมในพื้นที่ที่จะทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งของประชาชน ประชากรแฝง นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน บนพื้นฐานของการสร้างระบบนิเวศใหม่ (New Ecology) โดยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นฐาน ประกอบด้วย

01

การพัฒนาองค์ความรู้และกลไกการเปลี่ยนแปลงองค์กรและกระบวนการทำงานสู่ดิจิทัลอย่างเหมาะสม (Digital Transformation in Local Administrative Organizations)

02

การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเงินและการคลังสาธารณะ และการจัดการทรัพยากรสาธารณะ (Public Finance and Resource Management)

03

การสร้างกลไกใหม่เพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Knowledge and Technology Transfer Mechanism)

04

ท้องถิ่นภิบาลและการจัดการเครือข่าย (Local Governance and Network Management)

05

การพัฒนานโยบายและกลไกการทำงานและลงทุนร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคประชาชนหรือเอกชน (Public Private Partnership) และกลไกส่งเสริมกิจการวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือสหกรณ์ในระดับพื้นที่ (Social Enterprise)

06

การพัฒนานโยบายและกลไกการยึดโยงกับภาคประชาชนผ่านระบบข้อมูลเปิด (Open Data) และพื้นที่การหารือ (Deliberative Space) ที่นำไปสู่การพัฒนานคน และสร้างระบบเรียนรู้ที่ยึดโยงระหว่างท้องถิ่นและประชาชน (ตารางที่ 4 และภาพที่ 47)

ภาพที่ 49 งานเปิดตัวหลักสูตรประกาศนียบัตรนักพัฒนาเมืองระดับสูง (พมส.) รุ่นที่ 1

แพลตฟอร์มดิจิทัลข้อมูลเมือง (City Digital Data Platform : CDDP)

กลุ่มเป้าหมาย คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลทุกระดับ จำนวนประมาณ 300 แห่งทั่วประเทศ (Digital Economy and Digital Transformation) ปัจจุบันโครงการได้ทำความร่วมมือว่าด้วยการส่งเสริมโครงการหรือกิจกรรมด้านการพัฒนาเมืองอัจฉริยะนำอยู่ และแพลตฟอร์มดิจิทัลข้อมูลเมือง (City Digital Data Platform : CDDP) กับ บริษัท เอไอ แอนด์ โรโบติกส์ เวนเจอร์ส จำกัด กับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยาลัยการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ภาพที่ 50)

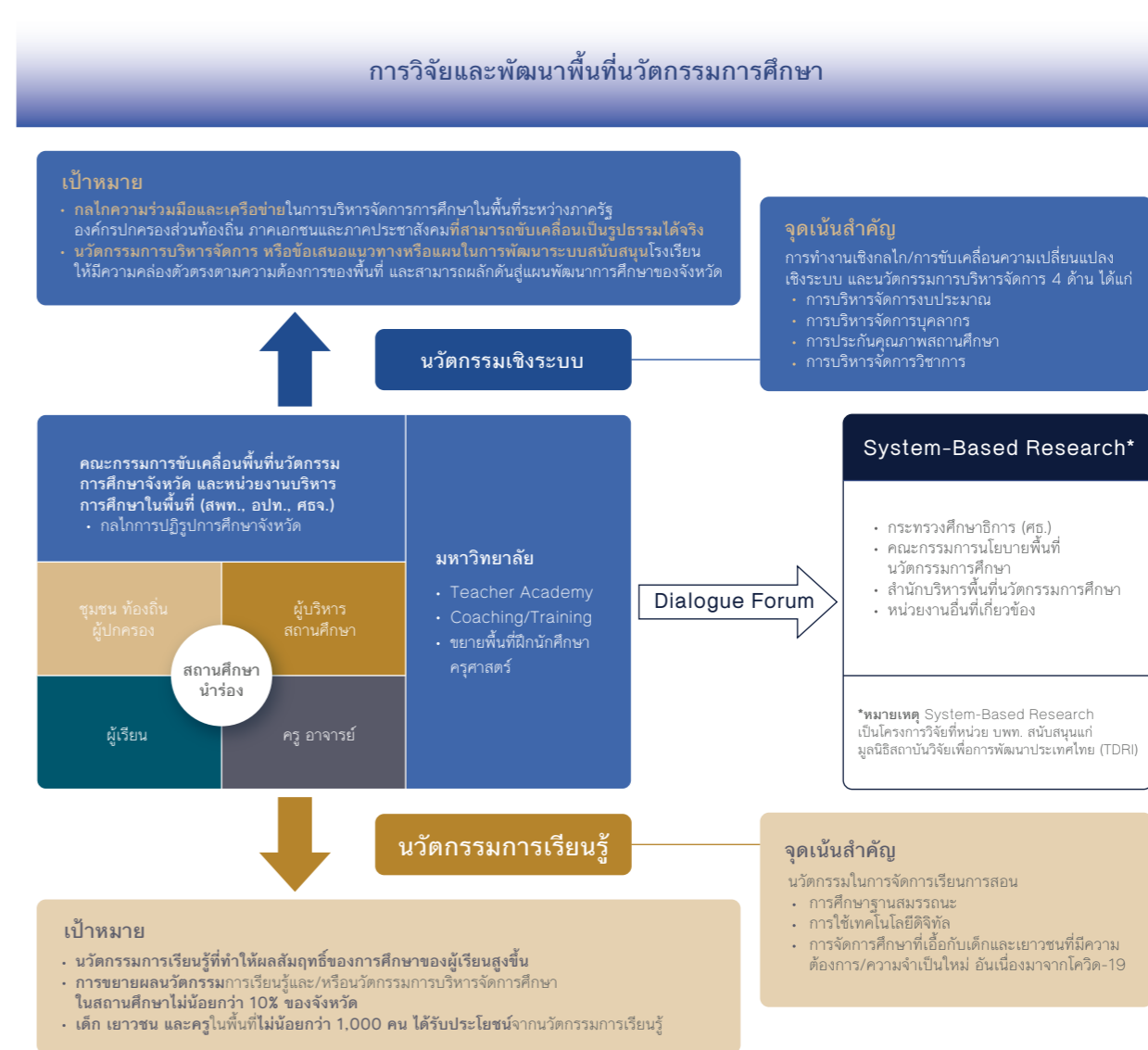
ภาพที่ 50 MOU แพลตฟอร์มดิจิทัลข้อมูลเมือง

3.3 แผนงาน “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา”

เป้าหมายของแผนงานนี้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นที่ 12 การพัฒนา การเรียนรู้ ที่ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยก ระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ-นอกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถก้าวกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบ การศึกษาแล้ว การมี Sandbox หรือพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จึงเป็นโอกาสให้ประเทศไทยสามารถ ทดลองการขยายผลโรงเรียนดีในบริบทแบบใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ดังนั้นความสำคัญของงานพัฒนาพื้นที่ นวัตกรรมทางการศึกษาของหน่วย บพท. จึงอยู่ที่ความพยายามในการสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหา การศึกษาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคุณภาพครู ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาโรงเรียน ขนาดเล็ก ไปจนถึงปัญหาการบริหารจัดการการเงิน งบประมาณและระบบบุคลากรโดยรวม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมุ่งสร้างเสริมให้เกิดกลไกใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพบนฐาน การมีส่วนร่วมของภาคีสำคัญทุกภาคส่วน ทั้งรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ประชาสังคม สถานศึกษา โดยเฉพาะ มหาวิทยาลัยในสังกัดกระทรวง อว. ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นหลักทางวิชาการและการประสาน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของพื้นที่จังหวัดต่างๆ ต่อเนื่องในระยะยาว (ตารางที่ 5 และภาพที่ 51)

ตารางที่ 5
โจทย์และเป้าหมายของกรอบแผนงานวิจัย

โจทย์	เป้าหมาย
1. สร้างบริบททางกฎหมายและโครงสร้างใหม่ที่เกื้อหนุน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพและทดลอง การกระจายอำนาจทางการศึกษาแก่โรงเรียนและกลไกพื้นที่ รวมถึงพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติทดแทนเพื่อ เตรียมไว้สำหรับการปลดล็อกในปีต่อไป	1. ชุดข้อเสนอเพื่อปลดล็อกในปี 2568, เกิดการปรับ เปลี่ยนกฎระเบียบตามข้อเสนอก่ที่เกิดขึ้น, ผลวิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงด้านอิสระในพื้นที่นวัตกรรม ประจำปี 2566
2. สร้างความมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่สร้าง กระบวนการทำงานใหม่ร่วมกันเพื่อบูรณาการการทำงาน ที่แยกส่วนและเพิ่มขีดความสามารถให้แก่กลไกพื้นที่ ในการจัดการศึกษา	2. กลไกในจังหวัดมีเครื่องมือในการติดตามการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์การศึกษาภายในจังหวัด, พื้นที่การเรียนรู้ ที่ประชาชนเข้าใช้บริการไม่ต่ำกว่า 10,000 คน และ ประชาชนมีการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ก่อให้เกิดมูลค่าของ เศรษฐกิจท้องถิ่นและคนในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่าง เป็นรูปธรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
3. เพิ่มขีดความสามารถให้แก่โรงเรียน ทั้งในด้านวิชาการ และบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของ ผู้เรียนและเพื่อให้สามารถใช้อิสระที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่าง มีความรับผิดชอบ	3. ครูและผู้อำนวยการได้รับการอบรมพัฒนาทักษะในด้าน ที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาโรงเรียน ตามบทวิเคราะห์ที่เกิดขึ้น, เกิดการขยายผลความสำเร็จ สู่วิทยาลัยในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

ภาพที่ 51 กรอบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ตัวอย่างผลสัมฤทธิ์การขับเคลื่อนแผนงานพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา

ผลการขับเคลื่อนแผนงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาปี 2565 เกิดการยกระดับกลไกการบูรณาการเชิงนโยบาย
ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในหลายจังหวัด อาทิ

1. การขับเคลื่อนโครงการ “ระบบบริหารจัดการตนเองเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดสตูล”

- โดยมูลนิธิโคลงโตะเหล์มอะคาเดมี ขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับศึกษาธิการจังหวัดสตูล และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตสตูล จัดงาน “สมัชชาการศึกษาสตูล ครั้งที่ 3 ฐานสมรรถนะ = ฐานชีวิต” เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน และเพื่อร่วมรับประกัน “การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม” ทั้งสนับสนุน “การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน” ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค เปิดกว้าง และครอบคลุมทางสังคม โดยใช้ “นวัตกรรมครูสามเส้า” มาเชื่อมโยงชุมชนรอบตัว ผู้เรียนให้มีความเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาและบุคลากรครู ร่วมออกแบบโครงงานฐานวิจัย และรูปแบบการศึกษาทักษะตามรายวิชาสามัญ ที่มุ่งใช้ผู้เรียนเป็นฐานออกแบบพื้นที่เรียนรู้ เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยให้ทั้งเวลา 8,760 ชั่วโมงของชีวิตเป็นพื้นที่เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับสภาพร่างกายและสมรรถนะทั้งสี่สมัยและเป็นพลวัต (ภาพที่ 52)

ภาพที่ 52 การจัดสมัชชาการศึกษาจังหวัดสตูล ครั้งที่ 3 วันที่ 22-23 กันยายน 2565 โดยโครงการ “ระบบบริหารจัดการตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล”

2. การขับเคลื่อนโครงการ “สานพลังเครือข่ายการจัดการศึกษา เชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาจังหวัดยะลา”

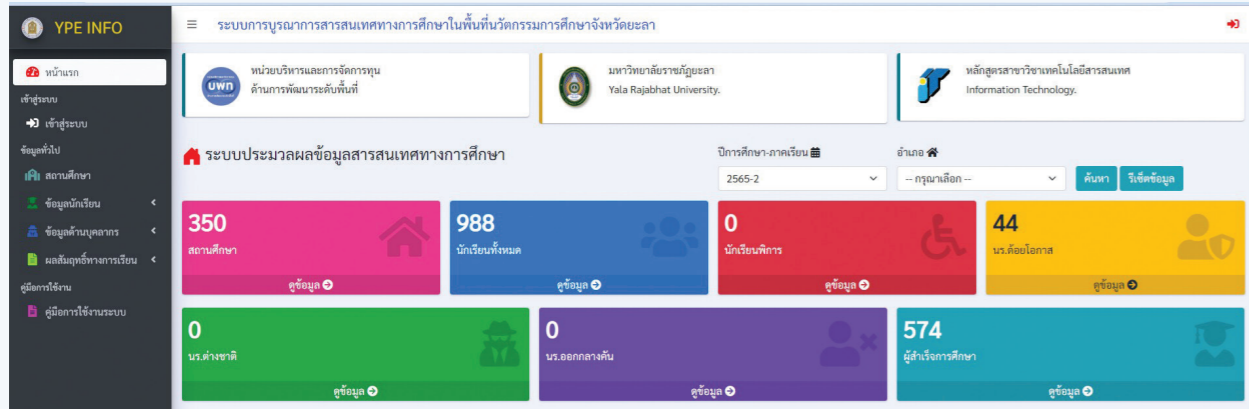
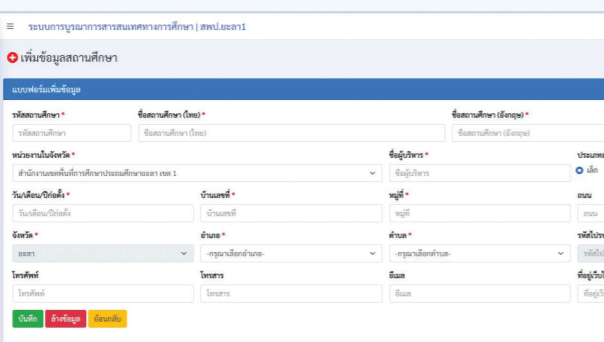
- โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ 14 หน่วยงาน อาทิ สำนักงานจังหวัดยะลา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เทศบาลนครยะลา สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดยะลา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยะลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์ขับเคลื่อนการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภาคีวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยฟาฏอนี ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อการพัฒนาและเชื่อมโยงข้อมูลทั้งระบบ การจัดการข้อมูลทางการศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบในพื้นที่จังหวัดยะลา เชื่อมโยงและบูรณาการแผนด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือของผู้เรียน พัฒนากลไกเครือข่ายและดำเนินกิจกรรมเครือข่ายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ พร้อมบูรณาการทำงานในการศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนวิเคราะห์ สังเคราะห์และถอดบทเรียนจากข้อมูลด้านการศึกษาจังหวัดยะลา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมความรู้หนังสือและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน (ภาพที่ 53-55)

ภาพที่ 53 พิธีลงนาม MOU เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจังหวัดยะลา

ภาพที่ 54 การขับเคลื่อนงานวิจัยในจังหวัดยะลา

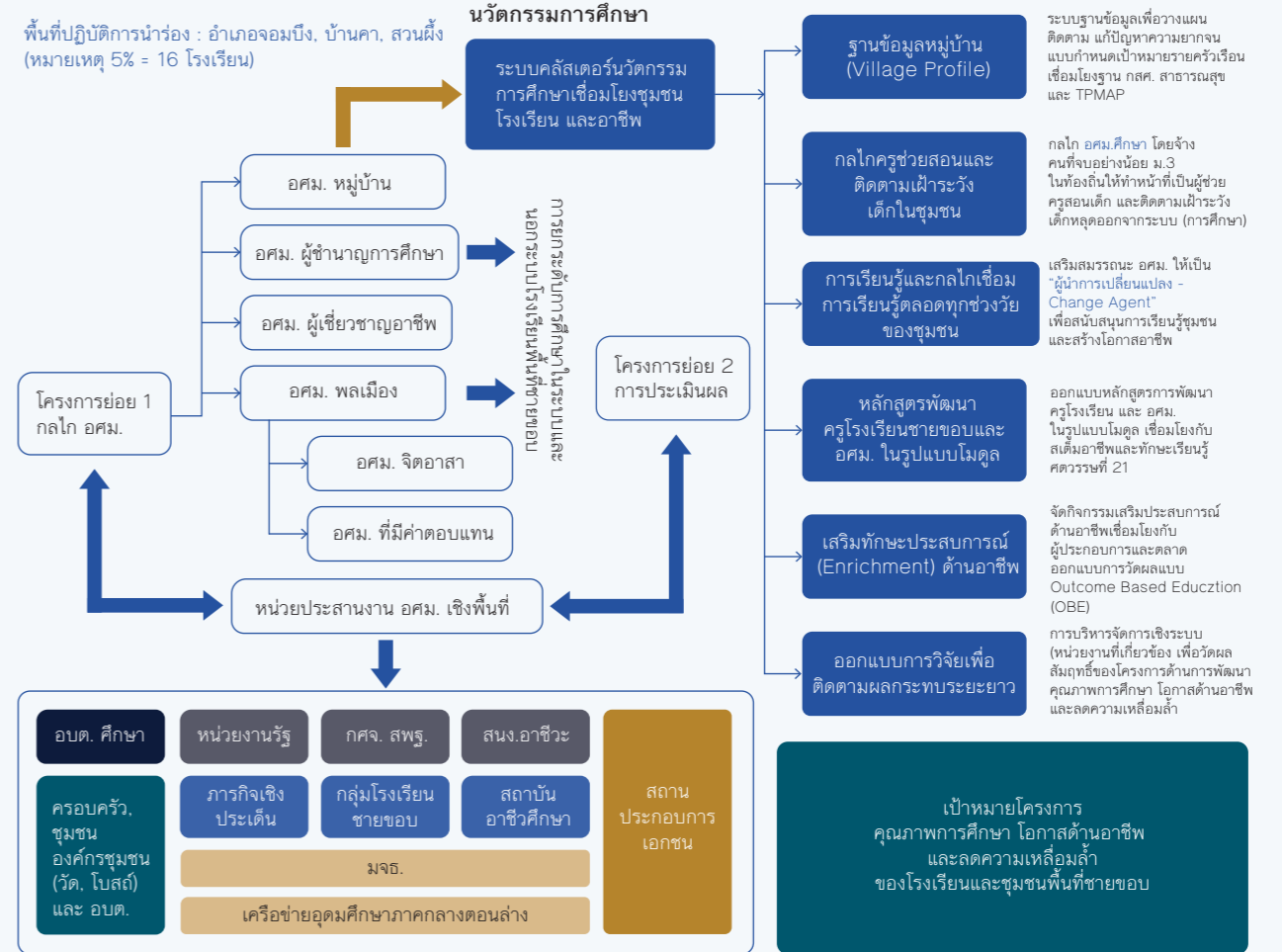

ภาพที่ 55 ตัวอย่างหน้าหลักของระบบการสารสนเทศทางการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

3. การขับเคลื่อนโครงการ “การพัฒนาระบบอาสาสมัครการศึกษาหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างโอกาสการประกอบอาชีพ และลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ชายขอบ : กรณีศึกษา อำเภอจอมบึง-สวนผึ้ง-บ้านคา จังหวัดราชบุรี”

- โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ดำเนินการสร้างนวัตกรรมอาสาสมัครการศึกษาหมู่บ้าน (อศม.) เพื่อช่วยสอน สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ การติดตามเด็กและเยาวชนในชุมชนที่มีปัญหาเพื่อเข้าช่วยเหลือ และแก้ปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา (Zero Dropout) ที่ได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และ บริษัท แอสสิริ จำกัด (มหาชน) ผ่านโครงการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) โดยดำเนินการระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในรูปแบบของพันธบัตรการศึกษา (Education Bond) ทำการขายพันธบัตรและระดมทุนจำนวน 100 ล้านบาท ซึ่งเงินที่ได้จากการระดมทุน บริษัท แอสสิริ มอบให้กับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ในโครงการ Zero Dropout ซึ่งมีกรอบระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (ภาพที่ 56)

กรอบการวิจัย

ภาพที่ 56 แนวคิดการดำเนินการสร้างนวัตกรรมอาสาสมัครการศึกษาหมู่บ้าน (อศม.)

ภาพที่ 56 โครงการ Zero Dropout

4. การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดสุโขทัย

- ผลจากการขับเคลื่อนและผลักดันในพื้นที่จาก 2 ชุดโครงการวิจัย ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสมาคมสถาบันปัญญาวีถิ ดำเนินการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา “หลักสูตรฐานสมรรถนะ” และ การพัฒนาปัญญาภายนอก ด้วย Active learning “การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง” ควบคู่กับนวัตกรรม “จิตศึกษา” ที่เป็นการพัฒนา ปัญญาภายในให้แก่ผู้เรียน ดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ขับเคลื่อนการ ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านการศึกษา อาทิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศจอ.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และศูนย์ศึกษาพิเศษ เป็นต้น และโครงการการพัฒนาด้านแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยการสร้างกลไกการ บูรณาการทางนโยบายการศึกษา เพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้บนฐานชุมชนให้กับเด็กด้วย โอกาสและผู้ยากจนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการ พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ โดยมี “หลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน” เป็นหลักสูตรสมรรถนะให้ กับผู้เรียนทุกช่วงวัย เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ด้านทักษะอาชีพ และเป็นหลักประกันของการเชื่อม ต่อการศึกษาทั้งในและนอกระบบ และการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบโดยมีโครงข่ายคุ้มครอง ทางสังคมด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดหลักประกันคุณภาพชีวิตและมีความพร้อมต่อการเรียนรู้ เท่าเทียมกับผู้อื่น (ภาพที่ 57)

ภาพที่ 57 การขับเคลื่อนงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

สรุป

สรุปผลการดำเนินงาน
ปีงบประมาณ 2565

หน่วย บพท. รับผิดชอบบริหารและจัดการทุนวิจัยที่สอดคล้องกับแพลตฟอร์มที่ 4 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ ตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2565 ซึ่งได้ขับเคลื่อนและสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมความสำเร็จ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ผ่าน 3 ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย

1) ยุทธศาสตร์ “ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”

สามารถสร้างระบบค้นหาและสอบถามข้อมูล คนจนระดับพื้นที่ และพัฒนาส่งต่อความช่วยเหลือคนจนและครัวเรือนยากจนให้กับหน่วยงานภารกิจ เพื่อช่วยเหลือคนจนตามระบบสวัสดิการของภาครัฐ รวมทั้งจัดทำโมเดลแก้จน เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่คนจน

2) ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้านการพัฒนาคนและกลไกจากฐานทุนทรัพยากรพื้นที่ถิ่นและทุนทางวัฒนธรรม”

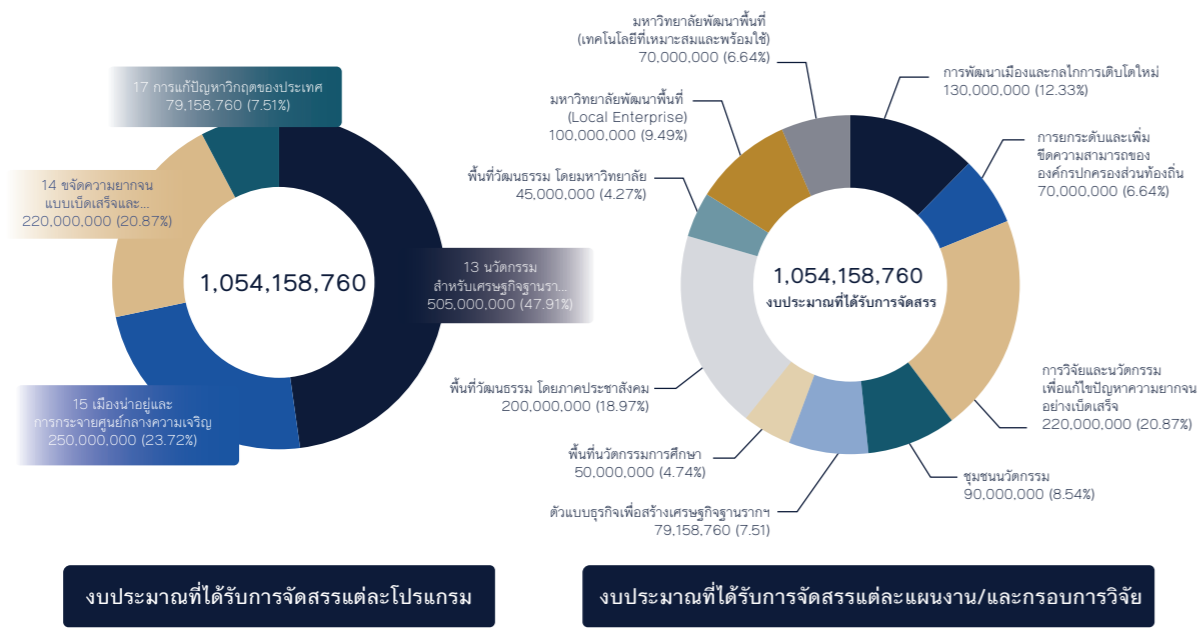
เกิดการพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมและทรัพยากรพื้นที่ถิ่น แก่กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจสังคมในพื้นที่

3) ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเมืองน่าอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้”

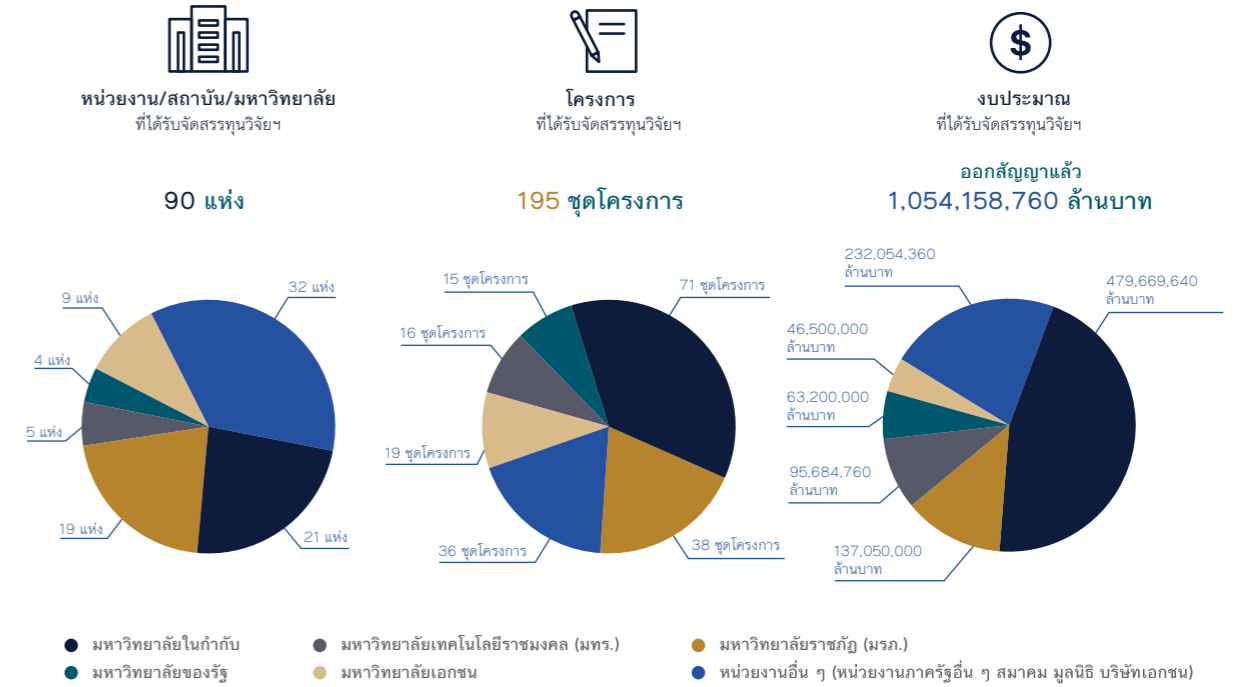
ทำให้เกิดกลไกการพัฒนาเมืองซึ่งนำไปสู่การบริหารจัดการเมืองและการเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในเมือง และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเพื่อกระจายความเจริญของประเทศ โดยก่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการบริหารจัดการทุนที่สำคัญ

ประสิทธิภาพจากการบริหารจัดการงบประมาณ

ภาพรวมปีงบประมาณ 2565 หน่วย บพท. ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุน ววน.) จำนวน 1,054,158,760 บาท โดยให้การสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพิ่มเติมจำนวน ร้อยละ 100 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร กระจายไปยังสถาบันอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ 90 แห่ง 195 ชุดโครงการ (ภาพที่ 58 และ 59)

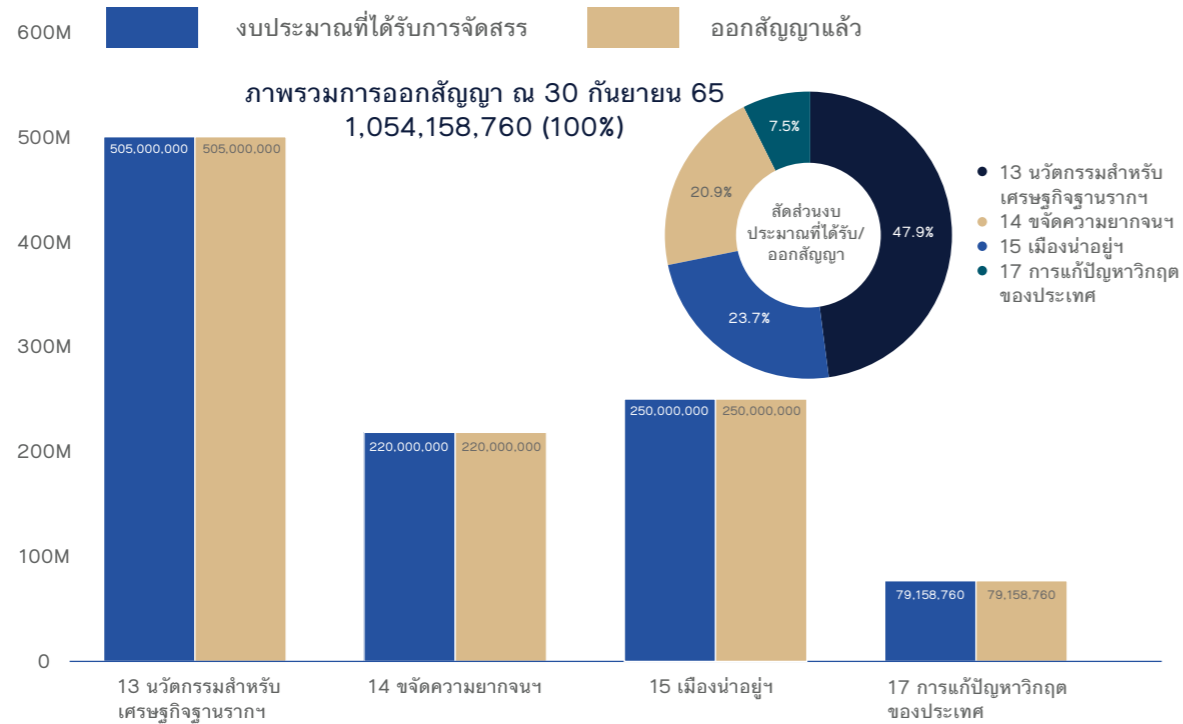

ภาพที่ 58 ผลการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

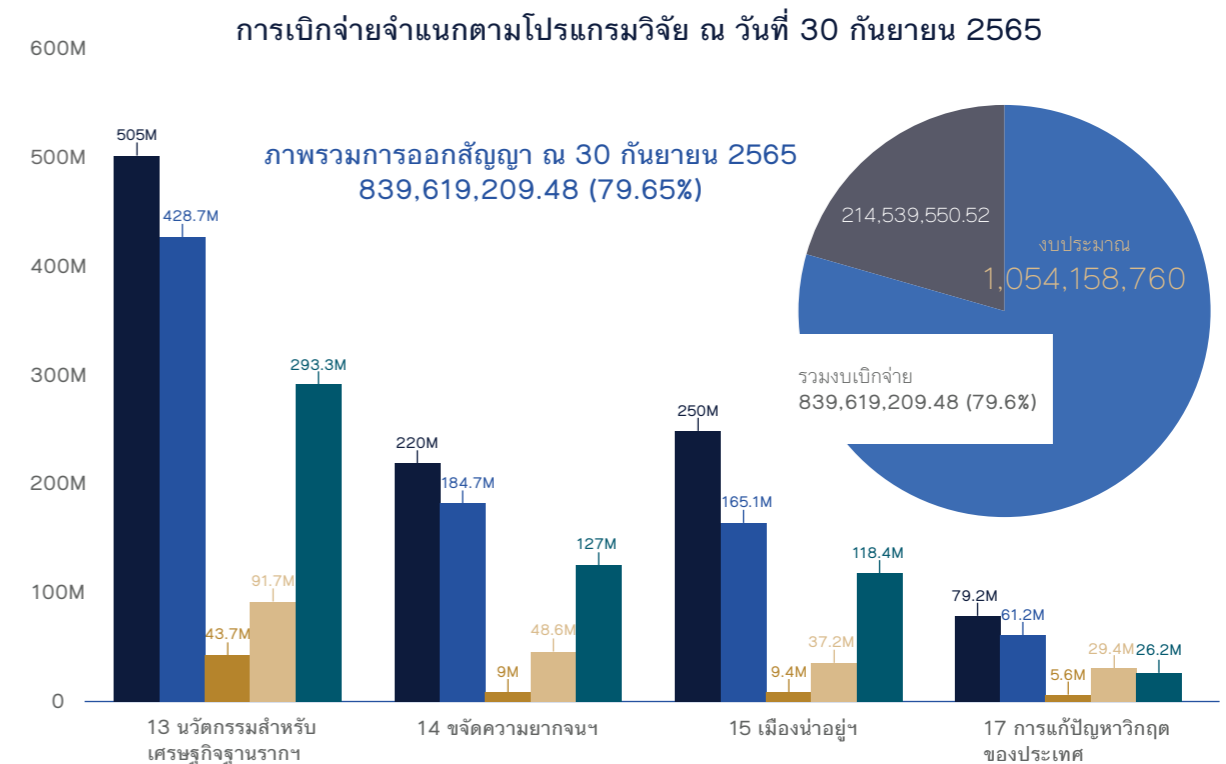

ภาพที่ 59 ผลการสนับสนุนทุนวิจัยปี 2565 แยกตามประเภทมหาวิทยาลัย

ด้านการเบิกจ่าย หน่วย บพท. เบิกจ่ายงบประมาณสนับสนุนทุนวิจัย จำนวน 839,619,209.17 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.65 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ปี 2565 จำแนกเป็น 1) งบประมาณผูกพันสัญญาปี 2563 จำนวน 67,659,168.48 บาท 2) งบประมาณผูกพันสัญญาปี 2564 จำนวน 206,998,858.69 บาท และ 3) งบประมาณเบิกจ่ายสัญญาปี 2565 จำนวน 564,961,182 บาท ดังรายละเอียด (ภาพที่ 60)

ภาพที่ 58 ผลการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

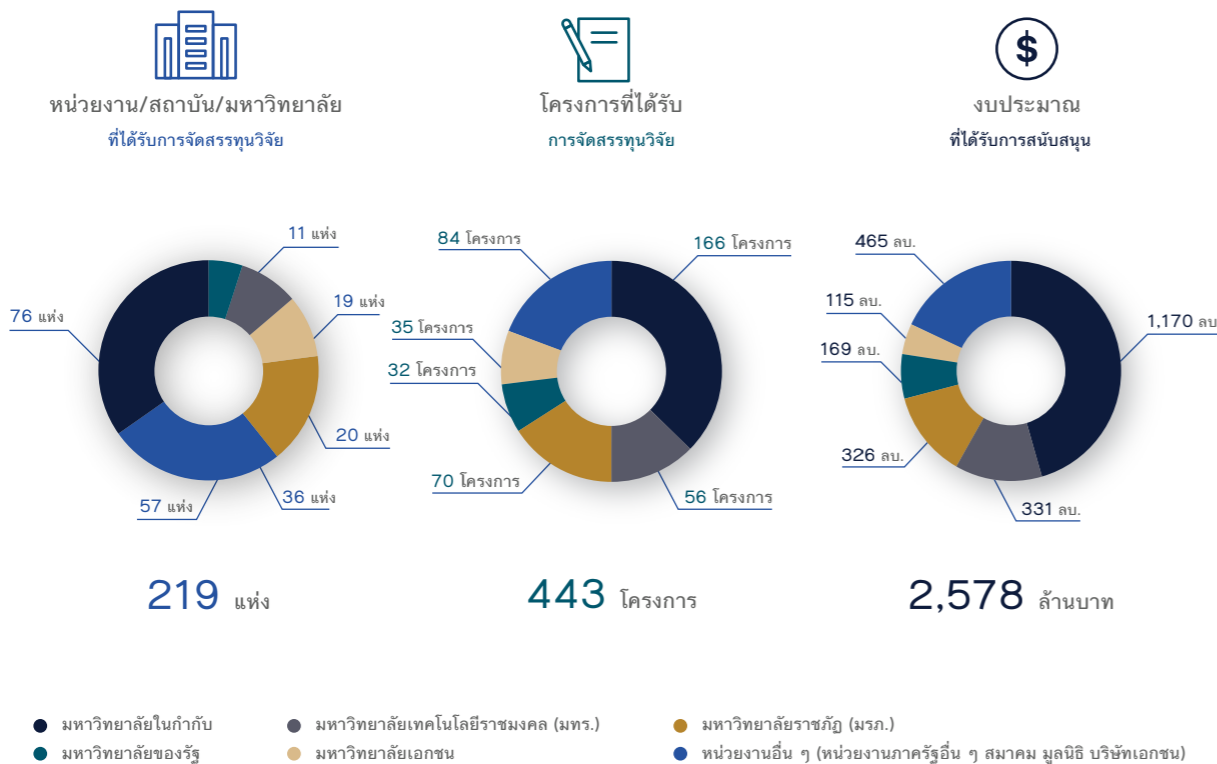

ภาพที่ 60 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

หน่วย บพท. มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ผู้ใช้ประโยชน์ (Users) จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในเชิงนโยบาย เชิงวิชาการ ในระดับกระทรวงทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล สาธารณรัฐประชาชนจีน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (สศป.)-ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย เป็นต้น

จากการวิเคราะห์สถิติการสนับสนุนทุนในปีงบประมาณ 2563-2565 ของหน่วย บพท. พบว่ามีสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนทุน จำนวน 219 หน่วยงาน รวมงบประมาณทั้งสิ้น 2,578,719,923 บาท จำแนกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 11 แห่ง 2) มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 19 แห่ง 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) จำนวน 20 แห่ง 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) จำนวน 36 แห่ง 5) มหาวิทยาลัยในกำกับ จำนวน 57 แห่ง และ 6) หน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ สมาคม มูลนิธิ บริษัทเอกชน จำนวน 76 แห่ง (ภาพที่ 61)

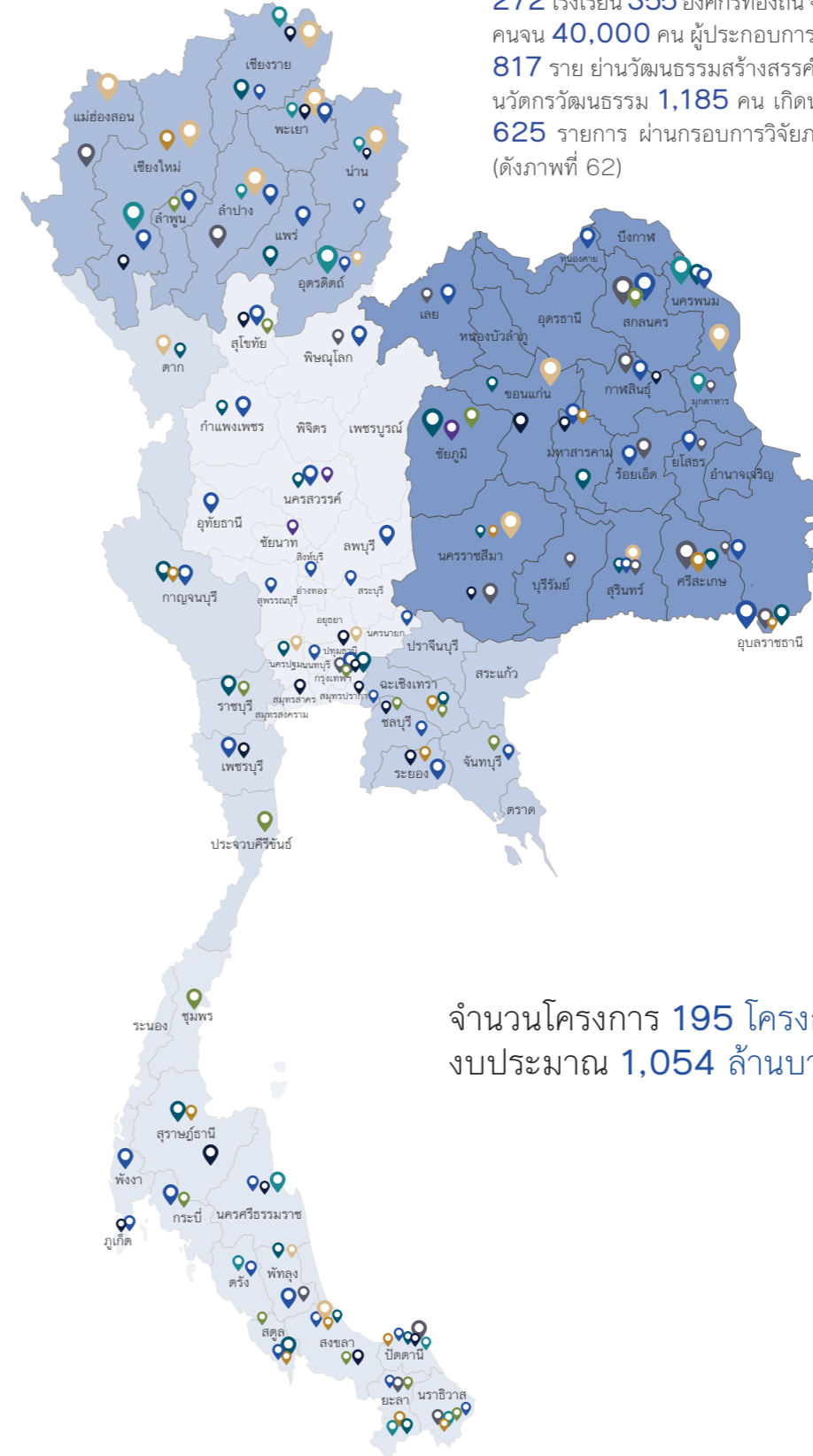
ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	งบประมาณที่หน่วยงานเสนอขอรับทุน (บาท)	จำนวนโครงการที่ยื่นเสนอขอรับทุน	จำนวนโครงการที่ได้รับทุน	% ที่ผ่านการพิจารณา
2563	651,213,200	3,570,964,615	543	88	16.21
2564	873,347,963	2,784,941,807	729	160	21.95
2565	1,054,158,760	2,911,397,517.13	682	195	28.59
รวมทั้งสิ้น	2,578,719,923	9,267,303,939.13	1,954	443	22.67%

ภาพที่ 61 สรุปภาพรวมการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมให้แก่หน่วยงาน/สถาบัน/มหาวิทยาลัย รวม 3 ปีงบประมาณ (2563 - 2565)

ประสิทธิผลจากการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม

หน่วยบพท. ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย 65 จังหวัด 209 ตำบล 272 โรงเรียน 355 องค์กรท้องถิ่น จังหวัดแก้งกาเป้าหมาย 21 จังหวัด คนจน 40,000 คน ผู้ประกอบการวัฒนธรรม/Local Enterprise 817 ราย ย่านวัฒนธรรมสร้างสรรค์ 60 ย่าน สร้างนวัตกรรมชาวบ้าน/นวัตกรรมวัฒนธรรม 1,185 คน เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีพร้อมใช้ 625 รายการ ผ่านกรอบการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยและนวัตกรรม (ดังภาพที่ 62)

จำนวนโครงการ 195 โครงการ งบประมาณ 1,054 ล้านบาท

ภาพที่ 62 สรุปผลการสนับสนุนทุนวิจัยและผลที่คาดว่าจะได้รับปี 2565

แผนงาน “ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

- พื้นที่เป้าหมาย 16 จังหวัด 209 ตำบล 14 หน่วยงาน
- 18 ชุดโครงการวิจัย งบประมาณ 80 ล้านบาท
1 โครงการประสานงาน งบประมาณ 10 ล้านบาท
- สร้างนวัตกรรมชาวบ้าน 708 คน
- องค์ความรู้ นวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน 236 นวัตกรรม
- อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก และมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10-20

แผนงาน “แก้ปัญหาความยากจนอย่างเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”

- พื้นที่เป้าหมาย 21 จังหวัด 16 ตำบล 3 มูลนิธิ
- 24 โครงการวิจัย งบประมาณ 205 ล้านบาท
- ได้ระบบฐานข้อมูลคนจนและระบบติดตามและช่วยเหลือ 20 ระบบ
- โมเดลการจัดการกระบวนการเรียนรู้ช่วยเหลือชุมชนยากจน (OM) 50 กระบวนการใหม่
- หน่วยงานได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาทักษะ (upskill) ด้วยแพลตฟอร์ม PPAOS 100 หน่วยงาน
- คนจนไม่น้อยกว่า 40,000 คนได้รับความช่วยเหลือผ่านกระบวนการเชิงนวัตกรรมหรือได้รับการถ่ายทอด และสามารถไขข้อสงสัยความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการพัฒนาอาชีพ/ยกระดับรายได้

แผนงาน “การพัฒนาพื้นที่ด้วยองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัย”

- พื้นที่เป้าหมาย 1) ขับเคลื่อนผ่านกลไกมหาวิทยาลัย 13 จังหวัด 200 กลุ่มวิสาหกิจ 50 นวัตกรรม 2) Boost up 200-300 กลุ่มวิสาหกิจทั่วประเทศ
- Diamond Project
- งบประมาณรวม 109.5 ล้านบาท 15 ชุดโครงการวิจัย งบประมาณ 64.5 ล้านบาท 1 โครงการสิ่งเครื่องกลาง งบประมาณ 45 ล้านบาท
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน / OTOP มีขีดความสามารถในการจัดการตนเอง ยกระดับรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 และเพิ่มขึ้นของมูลค่าเศรษฐกิจฐานรากผลิตภัณฑ์ในชุมชนร้อยละ 10

แผนงาน “การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นฯ”

- พื้นที่เป้าหมาย 355 องค์การท้องถิ่น 9 โครงการวิจัย งบประมาณ 63 ล้านบาท
- กลไกการพัฒนาพื้นที่ 7 เมือง
- Open Data 7 เมือง & Road Map 7 เมือง
- ผู้ได้รับผลประโยชน์จากการกระตุ้นเศรษฐกิจ 7,000 คน
- Public Fund 7 เมือง
- การวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนารูปแบบใหม่ 7 เมือง

กรอบการวิจัย มหาวิทยาลัยกับการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่

- พื้นที่เป้าหมาย 24 จังหวัด 27 หน่วยงาน
- 27 โครงการวิจัย งบประมาณ 40.5 ล้านบาท 1 โครงการประสานงาน งบประมาณ 4.5 ล้านบาท
- เกิดการพัฒนาย่าน/เมืองเพื่อสร้างเศรษฐกิจ รวมทั้งเกิดการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนกลุ่มเป้าหมาย
 - ✓ Cultural Enterprise 317 กลุ่ม
 - ✓ Cultural Innovator 317 ราย
 - ✓ Cultural Product and Service 282 รายการ
 - ✓ ชุดข้อมูลทุนวัฒนธรรม 27 ข้อมูล
 - ✓ สื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารการตลาด 68 รายการ
- อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก และมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นเป็น 10

แผนงาน “การพัฒนาเมืองและกลไกการเติบโตใหม่”

- พื้นที่เป้าหมาย 49 ชุดโครงการวิจัย งบประมาณ 137 ล้านบาท
- พื้นที่ต้นแบบ 10 พื้นที่
- เมืองแห่งการเรียนรู้ 15 เมือง
- กลไกการพัฒนาพื้นที่เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนและพัฒนาเมือง 36 กลไก
- ข้อมูลของพื้นที่ (Data Catalog) 36 ฐานข้อมูล
- เครื่องมือ 9 เครื่องมือ
- เกิดบริษัทพัฒนาเมืองเพิ่มขึ้น 1 บริษัท (จากเดิม 19 บริษัท)
- ระบบลงทุน 1 พื้นที่

การขับเคลื่อนวัฒนธรรมชุมชนผ่านกลไกท้องถิ่น

- พื้นที่เป้าหมาย 49 จังหวัด 60 ย่านสร้างสรรค์ 208 ล้านบาท
- เกิดการ Cultural Product and Service 100 รายการ
- ยกระดับผลิตภาพในกระบวนการผลิตสินค้าบริการตลอด Value Chain โดยประชาชนในพื้นที่จังหวัดเป้าหมาย มีรายได้สุทธิ ภาพรวมเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อย 15,000 บาท/คน

แผนงาน “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา”

- พื้นที่เป้าหมาย 14 จังหวัด 272 โรงเรียนเป้าหมาย เด็กนักเรียน/บุคลากรที่ได้รับประโยชน์ 78,000 คน
- 9 ชุดโครงการวิจัย งบประมาณ 45 ล้านบาท
- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่ออิสระในการบริหารจัดการของสถานศึกษาในพื้นที่เป้าหมายเพื่อปลดล็อกและเสนอต่อคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา อย่างน้อย 11 ประเด็น
- นวัตกรรมเชิงระบบและนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาของนักเรียนสูงขึ้น อย่างน้อย 40 นวัตกรรม
- กลไกความร่วมมือในการจัดการศึกษาระดับจังหวัด และสร้างแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด อย่างน้อย 15 กลไก
- แนวทางการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อย่างน้อย 22 กระบวนการ

ภาพที่ 62 สรุปผลการสนับสนุนทุนวิจัยและผลที่ได้รับปี 2565

แผนงาน “การแก้ปัญหาวิกฤตของประเทศ”

- พื้นที่เป้าหมาย 16 จังหวัด 16 หน่วยงาน
- ตัวแบบเชิงธุรกิจ (Business Model) เพื่อใช้ในการยกระดับรายได้ของประชาชนในพื้นที่ ภาคการเกษตรและภาคบริการของประเทศไทย ใน 17 จังหวัดนำร่อง
- เกิดการยกระดับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น/ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถเข้าสู่การจำหน่ายและแข่งขันได้ในตลาดที่แท้จริง 17 ผลิตภัณฑ์
- 17 โครงการวิจัย งบประมาณ 79 ล้านบาท
- เกิดนวัตกรรมชาวบ้าน หรือ Knowledge Worker เป้าหมายที่ได้รับการติดตั้งองค์ความรู้และนวัตกรรม (Upskill & Reskill) ไม่น้อยกว่า 160 คน
- เกิดกระบวนการสร้างการเรียนรู้กับกลุ่มชุมชนเป้าหมายให้เกิดทักษะใหม่ในการรับมือการเปลี่ยนแปลงได้อย่างน้อย 17 กระบวนการ

ทั้งนี้ การสร้างแพลตฟอร์มจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำระดับพื้นที่ (PPAOS) นำไปสู่การสังเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะนโยบาย จนได้ผลักดันให้เกิดหมุดหมาย "จัดความยากจนข้ามรุ่น" ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม (ภาพที่ 66)

13 หมุดหมาย เพื่อพลิกโฉมประเทศ

แบ่งตาม 4 มิติการพัฒนา

มีการผลักดันด้าน "มิติความเป็นอยู่" โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ใช้เป็นตัวชี้วัดชี้แจงวัดคนจนแบบใหม่

สศช.ใช้เกณฑ์ใหม่ วัด 'คนจน'

วัดได้ใช่ เส้นความยากจน หรือพึ่งรายได้ จะมี **คนจน 4.4 ล้านคน**

ถ้าวัดได้ใช่ ดัชนีความยากจนหลายมิติ จะมี **คนจน 8.1 ล้านคน**

ผ่านมิติ 4 ด้าน

- มิติการศึกษา
- มิติการใช้ชีวิตในแบบที่ต่อสู้คุณภาพ
- มิติความเป็นอยู่
- มิติด้านการเงิน

แต่ละมิติ กำหนดตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด รวมเป็น 12 ตัวชี้วัด

ข้อมูล : น.ส.จรรยา พลิกผัน รองเลขาธิการ สศช.

เว็บไซต์ : www.ssc.go.th

- คณะกรรมการยกร่างหมุดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจทันสมัย และน่าอยู่**
- นายเอ็นดู ชื่อสุวรรณ ประธานกรรมการ
 - นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา รองประธานกรรมการ
 - นายจตุร อภิชาติบุตร กรรมการ
 - นายธนชาติ นุ่มนนท์ กรรมการ
 - นายปุ่น เทียงบุตรธรรม กรรมการ
 - นายวีรศักดิ์ เครือเทพ กรรมการ
 - นางสิริศักดิ์ บัวสาย กรรมการ
 - นายเอก มิมงคล กรรมการและเลขาธิการ
 - นางสาวชงช ขลิบทัญฑิต กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ
 - ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์พัฒนาเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

หน่วยงานและเครือข่ายการพัฒนาจังหวัด 15 แห่ง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กระทรวงพาณิชย์ ได้เสนอแนะนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและสังคมเมือง

1) ภาครัฐควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและสังคมเมือง โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

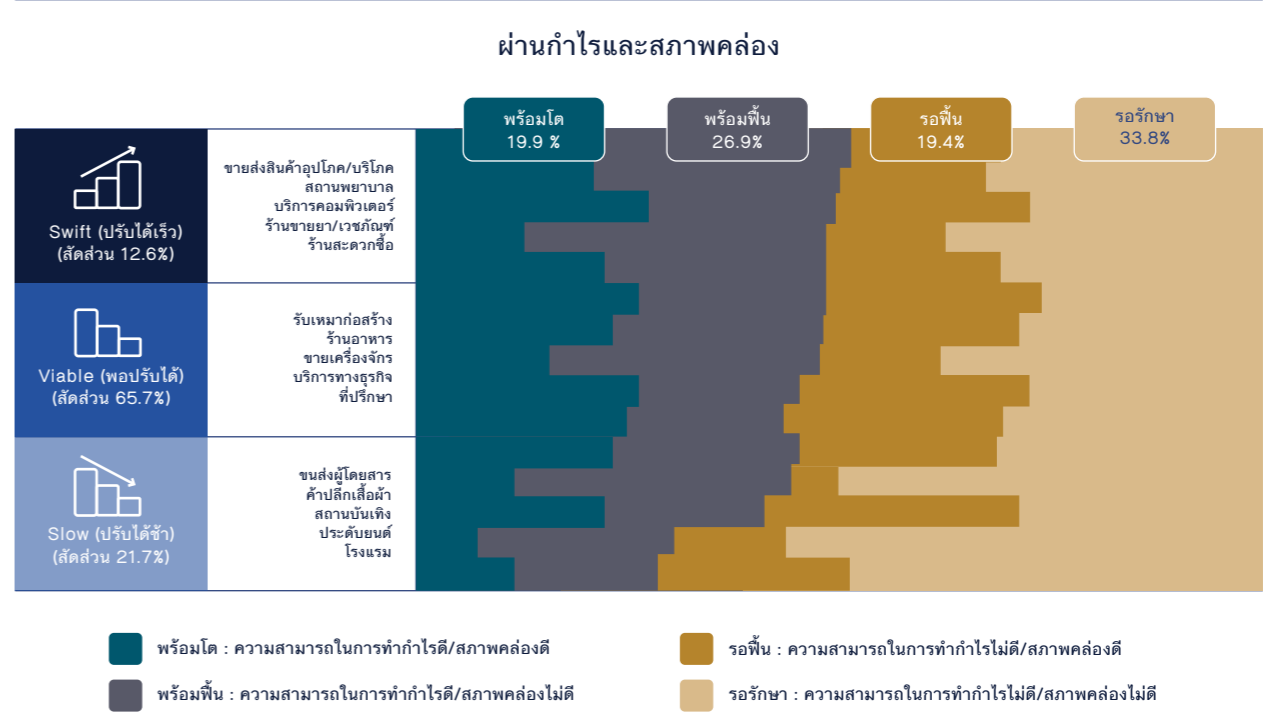
2) ภาครัฐควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและสังคมเมือง โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

ภาพที่ 66 การผลักดันให้เกิด หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม ใน (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

2. นโยบายการขับเคลื่อนและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ได้แก่

(1) การสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชนสังคมจากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ผ่านโมเดลธุรกิจ (ชุมชน) ด้านทานโควิด 19 ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นถิ่น เป็นการยกระดับรายได้และกระจายรายได้ที่เป็นธรรมสู่กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำ จำนวน 1,378 กลุ่ม ผ่านเครื่องมือ Financial Management เพื่อวิเคราะห์สภาพการเงินครัวเรือนและธุรกิจ โดยได้นำเสนอต่อคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อประกอบการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนแม่บทที่ 16 ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก เพื่อการวางแผนการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและตรงจุด อาทิ การลดหนี้ครัวเรือน การให้สินเชื่อ การสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งหากสามารถขยายผลไปยังผู้ประกอบการในพื้นที่ได้มากก็จะทำให้มีข้อมูล Critical Mass เชิงลึกที่จะมาสนับสนุนเชิงนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น (ดังภาพที่ 67)

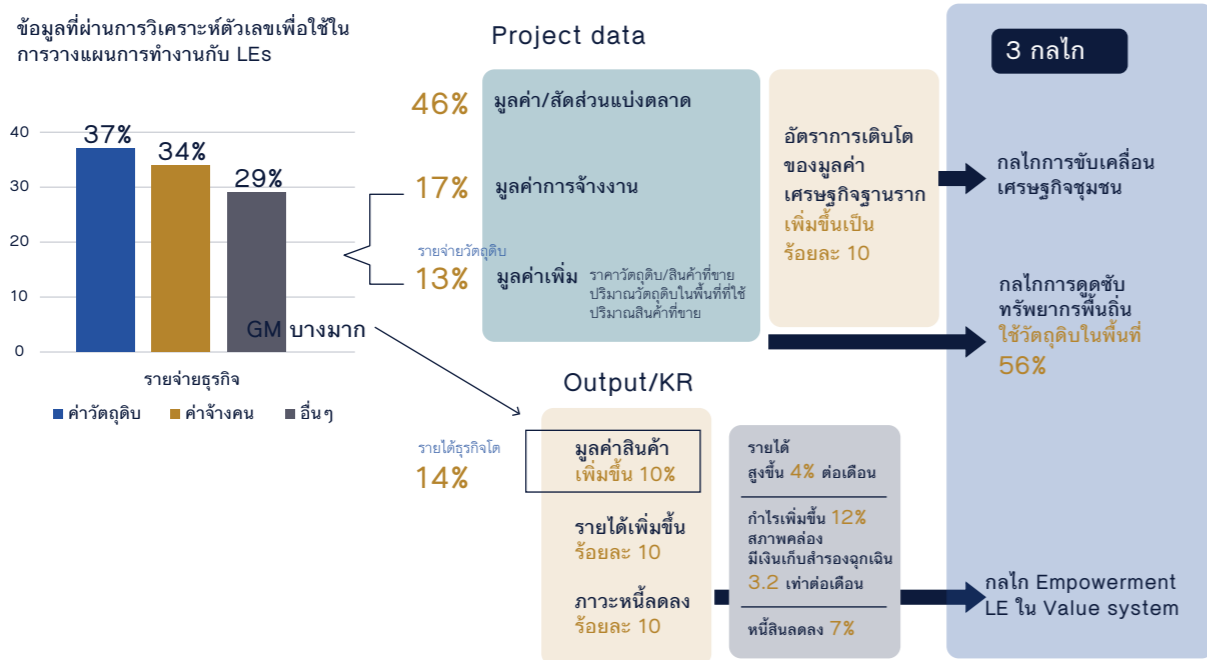
ประเมินสุขภาพธุรกิจ SMEs หลังโควิด 19

สุขภาพทางการเงินธุรกิจ SMEs กับการปรับตัว SMEs

ภาพที่ 67 การวิเคราะห์สภาพคล่องธุรกิจ ผ่านเครื่องมือ Financial Management

ภาพที่ 67 การวิเคราะห์สภาพคล่องธุรกิจ ผ่านเครื่องมือ Financial Management

(2) การขับเคลื่อนงานทุนวัฒนธรรม ด้วยการถอดองค์ความรู้จากการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากบนฐานทุนวัฒนธรรม เพื่อจัดทำ Guiding Principle เสนอต่อสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สพ.อว.) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยกับการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม ในกลุ่ม Reinventing University อาทิ การถอดบทเรียนพื้นที่นำร่องต้นแบบการอนุรักษ์สร้างเศรษฐกิจในพื้นที่ขับเคลื่อนด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม เช่น หลาดชุมทางทุ่งสง ซึ่งสามารถสกัดและสังเคราะห์งานจัดทำเป็นข้อเสนอ Reinventing การขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยกับการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนให้เกิดนโยบายการขับเคลื่อนมรดกวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Soft Power) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และ Soft Power ของประเทศ เพื่อผลักดันด้านเศรษฐกิจและเชื่อมโยงวัฒนธรรมไทยสู่สากล (ภาพที่ 68)

ภาพที่ 68 ต้นแบบการอนุรักษ์สร้างเศรษฐกิจในพื้นที่ขับเคลื่อนด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม “หลาดชุมทางทุ่งสง”

(3) “เมืองปุทะเลโลกปิดตานี” นโยบายจากผลงานวิจัย การสร้างตัวแบบทางธุรกิจและสร้างห่วงโซ่การผลิตปุทะเลเพื่อเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจชนิดใหม่ของจังหวัดปัตตานี ด้วยความร่วมมือจาก ศูนย์บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบ.บ.ต.) นำผลงานวิจัยไปปรับใช้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2563 - 2565 ในกลยุทธ์ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจ แนวที่ 8 การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพและการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการที่ 3 โครงการเมืองปุทะเลโลก ซึ่งเป็นนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะขยายผลไปยัง 4 จังหวัด ได้แก่ สงขลา นราธิวาส สตูล และปัตตานี รวมถึงกรมประมง กำหนดนโยบายและจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อรับงบประมาณแผ่นดิน 2566 (อยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ) โดยมีกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเลี้ยงปุทะเลในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี นราธิวาส สงขลา และสตูล โดยเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2565 นางสาวรัชดา ธนาดิเรก รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะกรรมการผู้แทนพิเศษของรัฐบาลในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้เปิดเผยว่า รัฐบาลได้ “ขับเคลื่อนเมืองปุทะเลโลกแบบครบวงจร เพิ่มจำนวนลูกปุทะเลพันธุ์ได้เองในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 50,000,000 ตัว คริวเรือ/กลุ่มอาชีพ มากกว่า 100 กลุ่ม และการท่องเที่ยวชุมชน 10 ชุมชน” เป็นของขวัญ 1 ใน 14 โครงการใหญ่พร้อมขับเคลื่อนทันที เพื่อเป็นของขวัญปีใหม่ 2566 แต่พี่น้องประชาชนในพื้นที่ และจะเป็นการวางรากฐานทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนต่อไป ดังรายละเอียด (ภาพที่ 69)

ตัวแบบเชิงธุรกิจ ปุทะเล
จังหวัดปัตตานี

ปุทะเล เป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพสูงมากที่จะพัฒนาเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจชนิดใหม่ในจังหวัดปัตตานี และประเทศไทยในอนาคตได้

เกิด New Value Chain
พลิกฟื้นนากุ้งร้าง

ผู้ประกอบการ **40⁺** ราย
หากขยาย 3 จชต **500⁺** ลอ.

ภาพที่ 69 เมืองปุทะเลโลกปัตตานี

ภาพที่ 69 เมืองปูทะเลโลกปิดคานี

นอกจากนี้ จังหวัดลำปาง จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสมุทรปราการ ยังได้นำผลการวิจัย ตัวแบบเชิงธุรกิจ (Business Model) บรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดและท้องถิ่น (ภาพที่ 70) ได้แก่

- นโยบาย Craft Lampang ต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ชุมชนเชิงสร้างสรรค์สู่ตลาดสากล Wisdom Creative Craft Community ในแผนพัฒนาจังหวัดลำปาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) รวมถึง อุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรม การค้าการลงทุนเชิงสร้างสรรค์และเรียนรู้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบรรจุไว้ในแผนจังหวัดลำปาง และเทศบาลนครลำปาง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง สนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม
- การผลักดันมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา (Korat Organic Standard : KOS) และการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์แปรรูปให้สามารถได้รับการรับรองมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ซึ่งเป็นผลจากงานวิจัยโครงการพัฒนาเพื่อยกระดับอาชีพเกษตรกรและสร้างทางเลือกอาชีพใหม่รองรับคนว่างงานและคนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 พื้นที่จังหวัดนครราชสีมาด้วยการใช้ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (โคราชโมเดล) เข้าสู่แผนงานพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาประจำปี 2566 - 2570" ด้านส่งเสริมพัฒนายกระดับด้านการเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
- หน่วยงานจังหวัดสมุทรปราการ ร่วมผลักดันนำผลงานวิจัยเข้าสู่แผนจังหวัด ในการสนับสนุน Local Business ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 จำนวน 6 ชุดโครงการ โดยการขับเคลื่อนกลไกการทำงานที่ใช้ตัวแบบเชิงธุรกิจ ด้วยการใช้นวัตกรรมการผลิต

ภาพที่ 70 เอกสารอ้างอิงการใช้ประโยชน์งานวิจัย : การผลักดันนโยบายระดับจังหวัด/ระดับเทศบาล

3. นโยบายการพัฒนาเมืองและเมืองนำอยู่

- การวางยุทธศาสตร์และขับเคลื่อน “การพัฒนาเมืองนำอยู่และการกระจายศูนย์กลางความเจริญ” ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 - 2565 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผลักดันทำให้การพัฒนาเมืองเป็นจุดมุ่งเน้นสำคัญในหมวดหมายที่ 8 “ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่นำอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน” ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) (ภาพที่ 69) ซึ่งเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ภายใต้แผนแม่บทประเด็นที่ 6 “พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ เพื่อพัฒนาเมืองนำอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ เป็นศูนย์กลางและกระจายความเจริญในทุกภูมิภาคอย่างมีระบบการบริหารจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ จนมีแผนงานย่อย “พัฒนาเมืองนำอยู่”ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น และกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ทุกภูมิภาคโดยใช้วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม” ภายใต้แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. 2566 - 2570

- การยกระดับระบบ Digital Transformation ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยหน่วย บพท. เชื่อมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยกกระดับเทศบาลเข้าสู่พื้นที่ “Digital Transformation” อย่างเต็มรูปแบบ ต่อยอดขยายผลของงานวิจัยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มแข็งใน 5 เมือง ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น ระยอง นครราชสีมา และภูเก็ต เพื่อพัฒนาเป็น Block Chain City ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม โดยเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2565 หน่วย บพท. ร่วมกับเทศบาลเมืองแม่เหียะ ให้การต้อนรับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในโอกาสเยี่ยมชมผลงานโครงการยกระดับเมืองต้นแบบสร้างเศรษฐกิจใหม่บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ณ เทศบาลเมืองแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญสำหรับการแสดงผลงานที่ขับเคลื่อนจากข้อมูลและความรู้บนฐานงานวิจัยและนวัตกรรม (ภาพที่ 71)

- การผลักดันนโยบายพื้นที่นวัตกรรมทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดสุโขทัย รวมถึงการปลดล็อกและเสนอต่อคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนเกิดแนวทางการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลนวัตกรรม (ภาพที่ 72-73)

ภาพที่ 71 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี หนุนาการพัฒนาเมืองด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับการบริหารเมืองและสร้างนักลงทุนสตาร์ทอัพใน 5 เมืองต้นแบบของหน่วยบริหารจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยมีกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมร่วมผลักดัน

ภาพที่ 72 ผลการขับเคลื่อนงานวิจัยในระดับนโยบายของโครงการวิจัยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 73 การขับเคลื่อนงานวิจัยในระดับนโยบายเพื่อผลักดันประกาศรายชื่อสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ

การดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2566

ทิศทางการดำเนินงานปีงบประมาณ 2566 – 2570 หน่วย บพท. ยังคงสานต่อการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาประเทศและนโยบายที่เกี่ยวข้อง ด้วยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การดำเนินงานผ่านการยกระดับการดำเนินงานในแต่ละกรอบการวิจัย ใน 4 ยุทธศาสตร์หลักของหน่วย บพท. ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหา กำกวมและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566 – 2570 ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์ “งานวิจัย และนวัตกรรม เพื่อขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ”

แผนงานสำคัญตามจุดมุ่งเน้นของนโยบายที่ 9 (Flagship; F9) ขจัดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยการเพิ่มโอกาสและลดช่องว่างของการเข้าถึงการพัฒนาอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

2) ยุทธศาสตร์ “การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการพัฒนาชุมชนและฐานทุนทางวัฒนธรรม”

แผนงานสำคัญตามจุดมุ่งเน้นของนโยบายที่ 10 (Flagship; F10) เพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ให้พึ่งพาตนเองได้และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชน/ท้องถิ่นมากขึ้น

3) ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาเมืองนำอยู่และเมืองแห่งการเรียนรู้”

แผนงานย่อยที่ 20 (Non - Flagship; N20) พัฒนาเมืองนำอยู่ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น

แผนงานย่อยที่ 21 (Non - Flagship; N21) พัฒนาเมืองชายแดน

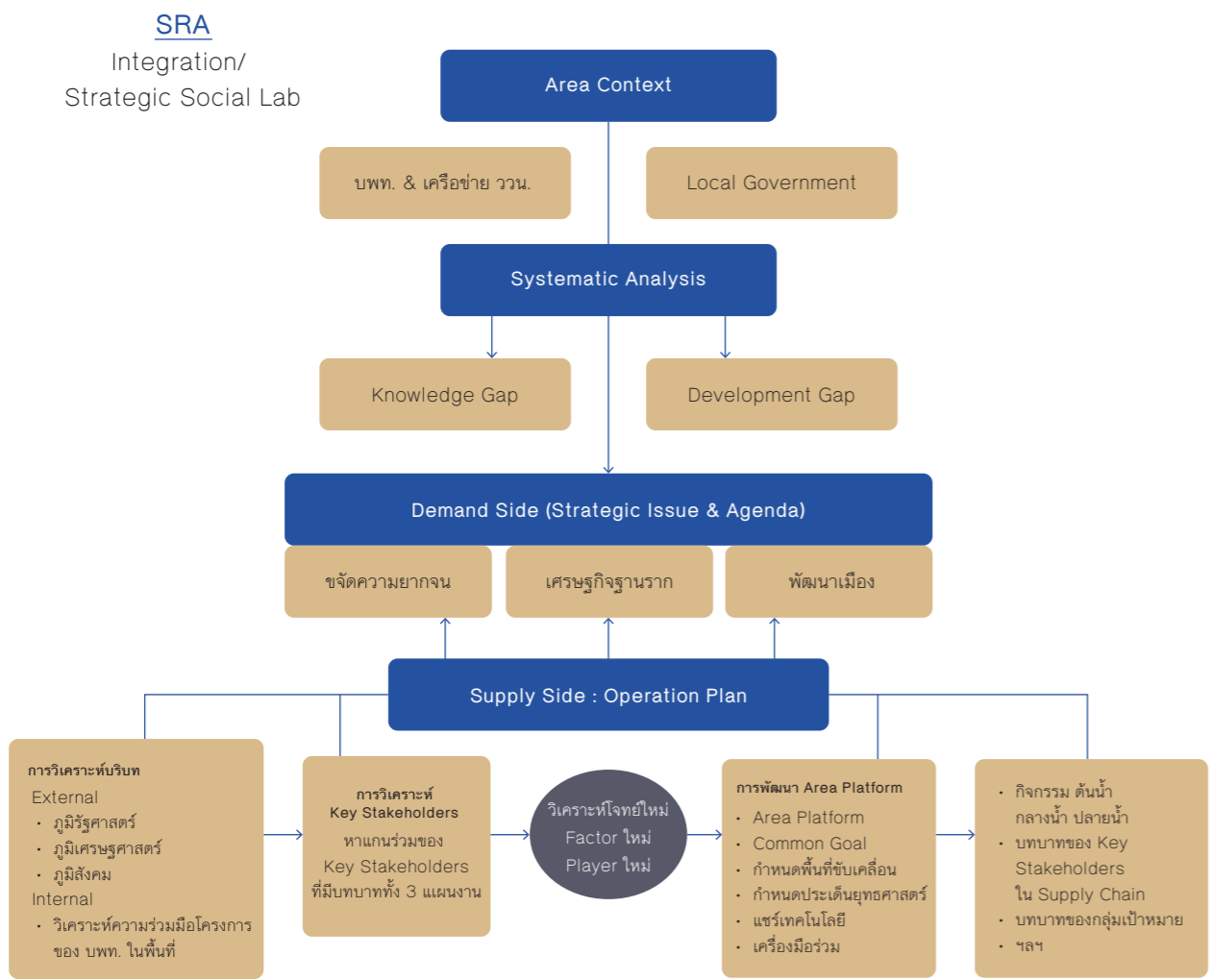
แผนงานย่อยที่ 22 (Non - Flagship; N22) พัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)

4) ยุทธศาสตร์ “การเสริมพลังเพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานรัฐในพื้นที่”

กรอบการวิจัย “การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กลไกพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ” ภายใต้แผนงานย่อยที่ 20 (Non - Flagship; N20) พัฒนาเมืองนำอยู่ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น

ทั้งนี้ ได้มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม (Strategic Research Area; SRA) ด้วยการสร้างระบบและกลไกการบูรณาการงานพัฒนาพื้นที่ด้วยข้อมูลและความรู้จากการบูรณาการงานวิจัยและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ (ภาพที่ 74) และการจัดตั้ง วิทยาลัย “ธัชภูมิ” เพื่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นสถาบันความรู้และแพลตฟอร์มความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่ที่ทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มเชื่อมโยงและสังเคราะห์ความรู้ของเครือข่ายวิจัยสถาบันและศูนย์วิจัยต่างๆ ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต ความยั่งยืน เสริมสร้างโอกาสและความเป็นธรรมเพื่อประชาชนในพื้นที่ (ภาพที่ 75)

การขับเคลื่อน Strategic Research Area

เป้าหมาย

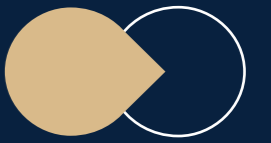
- เพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ
- การยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย
- ความรู้ใหม่ในระดับประเทศ
- ยกระดับบทบาทมหาวิทยาลัย พัฒนาพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา

ภาพที่ 74 การขับเคลื่อน Strategic Research Area

ภาพที่ 75 กรอบแนวคิดและงานเปิดตัว วิทยาลัย “ธัชภูมิ” เพื่อการพัฒนาพื้นที่

รายงานการเงิน
ในปีงบประมาณ 2565

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการอำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์/ส่วนทุนและงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันและหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า รายงานการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากหน่วยงานตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรายงานการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วยข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี แต่ไม่รวมถึงรายงานการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในรายงานนั้น ซึ่งคาดว่ารายงานประจำปีจะถูกจัดเตรียมให้ข้าพเจ้าภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของข้าพเจ้าต่อรายงานการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลอื่น

****/2

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรายงานการเงินคือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับรายงานการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้า หรือปรากฏว่า ข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านรายงานประจำปี หากข้าพเจ้าสรุปได้ว่ามีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลดำเนินการแก้ไขข้อมูลที่แสดงขัดต่อข้อเท็จจริง

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่อรายงานการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำรายงานการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำรายงานการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่มีข้อกำหนดในกฎหมายหรือนโยบายรัฐบาลที่จะเลิกหน่วยงานหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานการเงินของหน่วยงาน

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่ารายงานการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติตามตรวจสอบตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้รายงานการเงินจากการใช้รายงานการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในรายงานการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงผล การแสดงผลข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

****/3

• ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของหน่วยงาน

• ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร

• สรุปรูปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้หน่วยงานต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

• ประเมินการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาของรายงานการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่ารายงานการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำกับดูแลในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีและนำเสนอรายงานฉบับนี้คือ นางสาวสุลลิต อาตสว่าง

(นางสาวสุลลิต อาตสว่าง)
 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ทะเบียนเลขที่ 7517

บริษัท สอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด

กรุงเทพมหานคร

วันที่ 28 ธันวาคม 2565

สำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
 โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

งบแสดงฐานะการเงิน

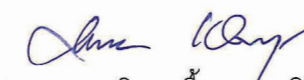
ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

สินทรัพย์	หมายเหตุ	บาท	
		2565	2564
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	596,065,508.44	480,274,910.00
ลูกหนี้ระยะสั้น	5	10,866.50	-
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	588,421.39	557,355.69
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		596,664,796.33	480,832,265.69
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์ - สุทธิ	7	3,849,062.73	12,397.60
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		-	143,374.20
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		3,849,062.73	155,771.80
รวมสินทรัพย์		600,513,859.06	480,988,037.49

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นางสาวรติมา เอื้อธรรมากิมุข)

รองผู้อำนวยการสำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา
 วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

(นายกิตติ สัจจาวัฒนา)

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
 ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

หมายเหตุ	บาท	
	2565	2564
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	8 7,673,692.71	9,954,399.61
เจ้าหนี้เงินโอนและรายได้เงินอุดหนุนรอรับรู้	9 542,536,541.46	427,834,229.67
เงินประกันตามสัญญา	24,500.00	13,200.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน	550,234,734.17	437,801,829.28
รวมหนี้สิน	550,234,734.17	437,801,829.28
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	50,279,124.89	43,186,208.21
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	50,279,124.89	43,186,208.21
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	600,513,859.06	480,988,037.49

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นางสาวรติมา เอื้อธรรมาภิมุข)
รองผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

(นายกิตติ สัจจาวัฒนา)
ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
งบแสดงการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565

หมายเหตุ	บาท	
	2565	2564
รายได้		
รายได้จากเงินอุดหนุน	10 893,641,249.17	762,295,623.83
รายได้ดอกเบี้ยรับ	1,722,759.48	1,601,336.21
รวมรายได้	895,364,008.65	763,896,960.04
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	11 17,767,921.64	12,499,959.28
ค่าตอบแทน	12 4,106,400.00	2,435,900.00
ค่าใช้จ่าย	13 26,647,885.31	12,470,934.15
ค่าวัสดุ	1,062,686.73	157,172.02
ค่าสาธารณูปโภค	56,357.33	81,198.90
เงินทุนสนับสนุนโครงการ	14 838,159,209.17	717,014,151.83
ค่าเสื่อมราคา	15 470,631.79	3,847.58
รวมค่าใช้จ่าย	888,271,091.97	744,663,163.76
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	7,092,916.68	19,233,796.28

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นางสาวรติมา เอื้อธรรมาภิมุข)
รองผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

(นายกิตติ สัจจาวัฒนา)
ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565

	บาท	
	รายได้สูง กว่าค่าใช้จ่าย สะสม	รวมสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	23,952,411.93	23,952,411.93
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์/ส่วนทุนสำหรับปี 2564		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	19,233,796.28	19,233,796.28
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2564	43,186,208.21	43,186,208.21
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์/ส่วนทุนสำหรับปี 2565		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	7,092,916.68	7,092,916.68
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565	50,279,124.89	50,279,124.89

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นางสาวรติมา เอื้อธรรมาภิมุข)

รองผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

(นายกิตติ สัจจาวัฒนา)

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565

	บาท	
	2565	2564
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	7,092,916.68	19,233,796.28
ปรับกระทบยอดเป็นกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคา	470,631.79	3,847.58
โอนซื้ออุปกรณ์มูลค่าต่ำเป็นค่าใช้จ่าย	702,569.36	-
ดอกเบี้ยรับ	(1,722,749.74)	(1,601,336.21)
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และ หนี้สินดำเนินงาน	6,543,368.09	17,636,307.65
สินทรัพย์ดำเนินงานลดลง (เพิ่มขึ้น)		
ลูกหนี้ระยะสั้น	(10,866.50)	142,534.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(26,410.14)	(113,121.18)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	143,374.20	-
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	(2,280,706.90)	(2,868,673.64)
เจ้าหนี้เงินโอนและรายได้เงินอุดหนุนรอรับรู้	114,702,311.79	145,418,511.17
เงินประกันตามสัญญา	11,300.00	13,200.00
เงินสดรับจากการดำเนินงาน	119,082,370.54	160,215,558.00
เงินสดรับจากดอกเบี้ย	1,718,094.18	1,381,651.85
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	120,800,464.72	161,597,209.85
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดจ่ายเพื่อส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์	(5,009,866.28)	-
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(5,009,866.28)	-
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น	115,790,598.44	161,597,209.85
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นปี	480,274,910.00	318,677,700.15
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันปลายปี	596,065,508.44	480,274,910.00

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นางสาวรติมา เอื้อธรรมาภิมุข)

รองผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

(นายกิตติ สัจจาวัฒนา)

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
วันที่ 30 กันยายน 2565

1. ข้อมูลทั่วไป

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) จัดตั้งตามมติเห็นชอบของสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ในหลักการให้จัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนในด้านระบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ให้หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) มีอิสระในการบริหารงาน มีบทบาทหน้าที่ในการจัดสรรทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาชุมชน หรือท้องถิ่นที่มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการรายใหม่ ธุรกิจขนาดจ๋ว วิชาสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม วิชาสาหกิจชุมชน และวิชาสาหกิจเพื่อสังคมในระดับพื้นที่

สถานที่ตั้งหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ตั้งอยู่ที่ 979/47 อาคารเอส.เอ็ม ทาวเวอร์ ชั้นที่ 20 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ต่อมาตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2564 ได้ย้ายสถานที่ตั้งเป็น 319 อาคารจัตุรัสจามจุรี ชั้นที่ 14 ถนนพญาไท แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และ พ.ศ. 2564 ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุน) ภายใต้การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) จำนวน 1,109,640,800.00 บาท และ 905,629,435.00 บาท ตามลำดับ โดยแยกเป็นเงินอุดหนุน จำนวน 1,054,158,760.00 บาท และ 860,347,963.00 บาท ตามลำดับ และงบบริหารจัดการ จำนวน 55,482,040.00 บาท และ 45,281,472.00 บาท ตามลำดับ

2. เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

นอกจากนี้ฝ่ายบริหารได้นำ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน มาถือปฏิบัติซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชี 1 พฤศจิกายน 2562 (วันที่จัดตั้งหน่วยงาน) เป็นต้นไป

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายบัญชี

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2565

3. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ประกอบด้วยเงินฝากสถาบันการเงิน ซึ่งมีอายุครบกำหนดไม่เกิน 3 เดือน โดยไม่รวมรายการเงินฝากธนาคารที่มีภาระค้ำประกัน

3.2 ลูกหนี้

ลูกหนี้จากการขายสินค้าและบริการ หมายถึง จำนวนเงินที่หน่วยงานมีสิทธิได้รับชำระจากบุคคลภายนอกหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งเกิดจากการขายสินค้าและบริการอันเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานปกติของหน่วยงาน หน่วยงานจะรับรู้ลูกหนี้จากการขายสินค้าและบริการตามมูลค่าสุทธิที่จะได้รับโดยมีการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บได้

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ประมาณขึ้นจากการพิจารณาประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ และสถานะทางการเงินของลูกหนี้ในปัจจุบัน โดยคำนวณตามอัตราร้อยละของยอดลูกหนี้คงค้าง ณ วันสิ้นงวดแยกตามกลุ่มของอายุลูกหนี้ที่ค้างชำระ/ของยอดลูกหนี้คงค้างทั้งหมด

ลูกหนี้เงินยืมมตรอง หมายถึง ลูกหนี้ภายในหน่วยงานกรณีที่พนักงานยืมเงินไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบีย เช่น เงินยืมมตรอง แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

3.3 ส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์

ส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์ แสดงในราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม ยกเว้นอุปกรณ์ที่มีราคาทุนต่ำกว่า 10,000.00 บาท จะแสดงเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ

ค่าเสื่อมราคาส่งปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์ คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์ โดยประมาณของสินทรัพย์ แต่ละประเภท ดังนี้

ประเภท	อายุการให้ประโยชน์ (ปี)
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	10
อุปกรณ์	5
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3 - 5

สินทรัพย์ที่ได้รับจากการบริจาค แสดงในราคาทุนตามประเภทของสินทรัพย์ โดยจะบันทึกสินทรัพย์คู่กับหนี้สินในรายการรายได้รอการรับรู้ และจะทยอยรับรู้เป็นรายได้จากการบริจาคตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคในแต่ละงวดบัญชี

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2565

3.4 ผลประโยชน์พนักงาน

ผลประโยชน์ระยะสั้น

บพท. รับรู้เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดรายการ

ผลประโยชน์หลังจากออกจากงานของพนักงาน (โครงการสมทบเงิน)

บพท. และพนักงานได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งประกอบด้วยเงินที่พนักงานจ่ายสะสม และเงินที่ บพท. จ่ายสมทบให้เป็นรายเดือน สิทธิประโยชน์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้แยกออกจากสิทธิประโยชน์ของ บพท. เงินที่ บพท. จ่ายสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่เกิดรายการ

ผลประโยชน์หลังจากออกจากงานของพนักงาน (โครงการผลประโยชน์)

บพท. มีภาระสำหรับเงินชดเชยที่ต้องจ่ายให้แก่พนักงานเมื่อออกจากงานตามมาตรา 21 วรรค 3 กิจการของ บพท. ไม่อยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมและกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานของ บพท. ต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยรวมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ซึ่งบริษัทถือว่าเงินชดเชยดังกล่าวเป็นโครงการผลประโยชน์หลังจากออกจากงานสำหรับพนักงาน

บพท. คำนวณหนี้สินตามโครงการผลประโยชน์หลังจากออกจากงานของพนักงาน โดยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้โดยผู้เชี่ยวชาญอิสระได้ทำการประเมินภาระผูกพันดังกล่าวตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ซึ่งหลักการประมาณการดังกล่าวต้องใช้ข้อสมมติที่หลากหลาย รวมถึงข้อสมมติเกี่ยวกับอัตราคิดลด อัตราการขึ้นเงินเดือนในอนาคต อัตราการเปลี่ยนแปลงในจำนวนพนักงาน อัตราการมรณะและอัตราเงินเฟ้อ

ผลกำไรหรือขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์หลังจากออกจากงานของพนักงานจะรับรู้ในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับรายงานการเงินสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565 และ 2564 หน่วยบริหารและจัดการทุนยังไม่ได้บันทึกภาระหนี้สินผลประโยชน์หลังจากออกจากงานของพนักงาน เนื่องจากประมาณการภาระหนี้สินดังกล่าวไม่เป็นนัยสำคัญกับรายงานการเงิน

3.5 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

- (1) รายได้เงินอุดหนุนจะบันทึกเป็นรายได้เงินอุดหนุนรับรู้เมื่อได้รับเงินจัดสรร และเมื่อโครงการดำเนินงานแล้วมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นจะรับรู้เป็นรายได้จากการอุดหนุนและค่าใช้จ่ายตามโครงการนั้นๆ ด้วยจำนวนเงินเดียวกันในแต่ละงวดบัญชี เมื่อสิ้นสุดโครงการ บพท. ส่งคืนเงินเหลือจ่ายแก่แหล่งทุนที่เป็นเจ้าของเงินทุนวิจัยนั้น และบันทึกลดยอดรายได้เงินอุดหนุนรับรู้
- (2) รายได้ดอกเบี้ยรับจะรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์
- (3) รายได้อื่นรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง
- (4) ค่าใช้จ่ายรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2565

4. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
เงินฝากธนาคาร		
เงินฝากธนาคาร - ออมทรัพย์	596,065,508.44	480,274,910.00
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	596,065,508.44	480,274,910.00

เงินฝากออมทรัพย์มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัวตามอัตราที่ธนาคารกำหนด

5. ลูกหนี้ระยะสั้น

ลูกหนี้ระยะสั้น ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
ลูกหนี้เงินยืมทหาร	10,866.50	-
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	10,866.50	-

6. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารค้างรับ	448,890.07	444,234.51
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าอื่น	139,531.32	113,121.18
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	588,421.39	557,355.69

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
 โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
 หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
 วันที่ 30 กันยายน 2565

7. ส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์ - สุทธิ

ส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์ - สุทธิ ประกอบด้วย

	บาท				
	ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2564	รายการเพิ่มขึ้น (ลดลง) ระหว่างปี			ณ วันที่ 30 กันยายน 2565
		เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนเข้า (โอนออก)	
ราคาทุน					
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	-	2,868,502.52	-	-	2,868,502.52
อุปกรณ์	19,260.00	1,886,420.78	-	(702,569.36)	1,203,111.42
คอมพิวเตอร์	-	254,942.98	-	-	254,942.98
รวมราคาทุน	19,260.00	5,009,866.28	-	(702,569.36)	4,326,556.92
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม					
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	-	234,067.27	-	-	234,067.27
อุปกรณ์	6,862.40	194,959.83	-	-	201,822.23
คอมพิวเตอร์	-	41,604.69	-	-	41,604.69
รวมค่าเสื่อมราคาสะสม	6,862.40	470,631.79	-	-	477,494.19
รวมส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์ - สุทธิ	12,397.60				3,849,062.73

	บาท				
	ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2563	รายการเพิ่มขึ้น (ลดลง) ระหว่างปี			ณ วันที่ 30 กันยายน 2564
		เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนเข้า (โอนออก)	
ราคาทุน					
อุปกรณ์	19,260.00	-	-	-	19,260.00
รวมราคาทุน	19,260.00	-	-	-	19,260.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม					
อุปกรณ์	3,014.82	3,847.58	-	-	6,862.40
รวมค่าเสื่อมราคาสะสม	3,014.82	3,847.58	-	-	6,862.40
รวมส่วนปรับปรุงอาคารเช่าและอุปกรณ์ - สุทธิ	16,245.18				12,397.60

ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี

บาท	
2565	2564
470,631.79	3,847.58

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
 โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
 หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
 วันที่ 30 กันยายน 2565

8. เจ้าหนี้ระยะสั้น

เจ้าหนี้ระยะสั้น ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
เจ้าหนี้ สวช.	7,673,692.71	9,835,713.12
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	-	78,853.24
เจ้าหนี้อื่น	-	39,833.25
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	7,673,692.71	9,954,399.61

เจ้าหนี้ สวช. เป็นเงินสำรองจ่ายแทนหน่วยบริหารและจัดการทุน

9. เจ้าหนี้เงินโอนและรายได้เงินอุดหนุนรอรับรู้

เจ้าหนี้เงินโอนและรายได้เงินอุดหนุนรอรับรู้ ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
รายได้เงินอุดหนุนรอรับรู้ - รอจ่ายโครงการ	536,325,404.50	425,741,729.67
รายได้เงินอุดหนุนรอจัดสรร	6,211,136.96	2,092,500.00
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายได้เงินอุดหนุนรอรับรู้	542,536,541.46	427,834,229.67

รายได้เงินอุดหนุนรอรับรู้ - รอจ่ายโครงการเป็นเงินอุดหนุนที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ที่ยังไม่ได้เบิกใช้และรอจ่ายโครงการที่ได้รับอนุมัติแล้ว

รายได้เงินอุดหนุนรอจัดสรร เป็นเงินคงเหลือจากการดำเนินโครงการวิจัยหรือดำเนินโครงการตามแผนซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยบริหารและจัดการทุน ต้องนำส่งคืนหน่วยบริหารและจัดการทุนและหน่วยบริหารและจัดการทุนอาจนำไปใช้ได้ตามหน้าที่และอำนาจ โดยต้องแจ้งให้กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) ทราบ

10. รายได้จากเงินอุดหนุน

รายได้จากเงินอุดหนุน ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2565
รายได้เงินอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ - บริหารจัดการ	55,482,040.00	45,281,472.00
รายได้เงินอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ - สนับสนุนการวิจัย	838,159,209.17	717,014,151.83
รวมรายได้จากเงินอุดหนุน	893,641,249.17	762,295,623.83

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)

วันที่ 30 กันยายน 2565

11. ค่าใช้จ่ายบุคลากร

ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
เงินเดือนและสวัสดิการ	17,767,921.64	12,499,959.28
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	17,767,921.64	12,499,959.28

12. ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทน ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานโครงการวิจัย	3,773,100.00	2,120,900.00
ค่าเบี้ยประชุม	333,300.00	315,000.00
รวมค่าตอบแทน	4,106,400.00	2,435,900.00

13. ค่าใช้สอย

ค่าใช้สอย ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	4,516,235.44	1,248,729.47
ค่าบริหารจัดการหน่วยงาน	5,548,204.00	4,528,147.20
ค่าจ้างเหมาบริการ	5,679,231.58	2,042,491.40
ค่าเช่าพื้นที่และอุปกรณ์สำนักงาน	7,009,137.39	2,106,379.64
ค่ารับรองและพิธีการ	2,295,958.35	1,388,370.55
ค่าโฆษณา	1,357,493.00	938,220.00
ค่าใช้สอยอื่น	241,625.55	218,595.89
รวมค่าใช้สอย	26,647,885.31	12,470,934.15

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)

วันที่ 30 กันยายน 2565

14. เงินทุนสนับสนุนโครงการ

เงินทุนสนับสนุนโครงการ ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
โปรแกรมที่ 13 นวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานราก และชุมชนนวัตกรรม	434,803,780.11	359,965,931.50
โปรแกรมที่ 14 ขจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและ แม่นยำ	175,640,334.00	116,625,633.20
โปรแกรมที่ 15 เมืองน่าอยู่และการกระจาย ศูนย์กลาง ความเจริญ	171,624,216.53	162,966,867.13
โปรแกรมที่ 17 การแก้ปัญหาวิกฤตของประเทศ	56,090,878.53	77,455,720.00
รวมเงินทุนสนับสนุนโครงการ	838,159,209.17	717,014,151.83

15. ค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคา ประกอบด้วย

	บาท	
	2565	2564
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	470,631.79	3,847.58
รวมค่าเสื่อมราคา	470,631.79	3,847.58

16. ภาระผูกพัน

สอวช. โดย บพท. มีภาระผูกพันตามสัญญาเช่าจ้างเหมาบริการอื่นๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญา
ได้ดังนี้

	บาท	
	2565	2564
ไม่เกิน 1 ปี	356,000.00	522,516.75
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	-	-
รวม	356,000.00	522,516.75

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
โดย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)

วันที่ 30 กันยายน 2565

17. เงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ตามบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และ หน่วยบริหารและจัดการทุน ได้ตกลงร่วมกันในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) ได้รับพิจารณาจัดสรรเงินจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปสำหรับปีงบประมาณ 2565 และ 2564 มีรายละเอียดงบประมาณดังนี้

	บาท	
	2565	2564
เงินอุดหนุนที่ได้รับอนุมัติโครงการแล้วรอจ่ายยกมา	425,741,729.67	282,407,918.50
ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อโครงการวิจัย	1,054,158,760.00	860,347,963.00
เงินอุดหนุนที่ทำสัญญาแล้วจ่ายออก/รับรู้ค่าใช้จ่ายระหว่างปี	838,159,209.17	717,014,151.83
เงินอุดหนุนที่ได้รับอนุมัติโครงการแล้วรอจ่าย	641,741,280.50	425,741,729.67
เงินอุดหนุนที่ไม่ได้ทำสัญญารอส่งคืนกองทุน	-	-

18. การอนุมัติรายงานการเงิน

รายการการเงินนี้ได้รับอนุมัติให้ออกโดยคณะกรรมการอำนวยการสำนักงาน เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2565

